

Tilastokeskus
Tilastoarkisto

Yritystoiminnan tulos ja taseet 2001

Företagsverksamhetens
resultat och balansräkning

Business enterprises –
net results and balance sheets

Tilastokeskus
Tilastoarkisto

Yritystoiminnan tulos ja taseet 2001

Företagsverksamhetens
resultat och balansräkning

Business enterprises –
net results and balance sheets

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

SVT

*Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland*

*Marjatta Laine
Pirkko Nurmela
Leena Jussila
Rauno Viita
Seija Kolehmainen
(09) 17 341*

http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_til_tilieto.html

Sähköposti: rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

Kannen suunnittelu – Pärm planering – Cover design: Hilka Lehikoinen

© 2003 Tilastokeskus

*Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.*

*ISSN 0784-8463
= Yritykset
ISSN 1459-3785
ISBN 952-467-148-4*

Multiprint Oy, Helsinki 2003

Esipuhe

Yrityssektorilla tapahtuu paljon. Erittäin hyvän näkökulman yritystoiminnan seuraamiseen tarjoavat yritysten tilinpäätöstiedot sekä niihin pohjautuvat tilastotiedot.

Yritystoiminnan tulos ja taseet 2001 -julkaisu tarjoaa monipuolisen kuvan Suomen yritystoiminnan laajuudesta, kannattavuudesta, rahoituksesta ja tehokkuudesta. Julkaisusta löytyy tietoja eri toimialoilta: teollisuudesta, rakentamisesta, kaupasta, liike-elämän palveluista sekä liikenteestä. Kaupan rakennetta on aiheen ajankohtaisuuden vuoksi tarkasteltu myös yritysten omistuspohjan kautta. Toimialojen tarkasteluun lisäväriä tuovat kansainväliset tilastotiedot.

Julkaisun liitteenä olevan CD-ROM:in avulla voi jokainen analysoida itseään kiinnostavia toimialoja. CD-ROM:illa on esitetty lähes 200 toimialan tuloksen muodostuminen ja tase pääkohdittain sekä keskeisimmät tunnusluvut valmiiksi laskettuina. CD-ROM sisältää viimeisimpien vuoden 2001 lukujen lisäksi myös vertailukelpoiset tiedot vuosilta 1999–2001.

Julkaisun tekemiseen ovat osallistuneet seuraavat henkilöt, joilta kunkin toimialan tiedoista voi tiedustella:

Teollisuus: Heikki Pihlaja, Marjatta Laine ja Pirkko Nurmela

Rakentaminen: Marjatta Laine ja Pirkko Nurmela

Kauppa: Leena Jussila ja Seija Kolehmainen

Majoitus- ja ravitsemistoiminta: Merja Kiljunen

Liikenne: Rauno Viita ja Veikko Kauranen

Liike-elämän palvelut: Seija Kolehmainen ja Leena Jussila

Ulkomaalaisomisteiset yritykset: Mikko Laitinen

Kansainväliset tilastotiedot: Ritva Wuoristo

Julkaisun toimittamisesta ja viimeistelystä ovat vastanneet Ritva Wuoristo ja Essi Kaukonen. CD-ROM:in on koornut Kristiina Nieminen. Julkaisua ja CD-ROM:ia koskevaa palautetta ja kehitysehdotuksia voi lähettää myös sähköpostitse osoitteeseen: rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

Helsingissä, maaliskuussa 2003

Kaija Hovi

Tilastojohtaja

Förord

För närvarande händer det mycket inom företagssektorn. Ett ypperligt perspektiv för uppföljning av företagsverksamheten erbjuds av företagens bokslutsuppgifter och de statistikuppgifter som baseras på dem.

Publikationen **Resultat och balansräkning för företagsverksamheten 2001** erbjuder en mångsidig bild av den finländska företagsverksamhetens omfattning, lönsamhet, finansiering och effektivitet. Publikationen innehåller uppgifter om olika näringsgrenar: industrin, byggverksamheten, handeln, företagstjänster samt samfärdseln. Handeln är ett aktuellt ämne och därför har handelns struktur också granskats på basis av företagens ägarunderlag.

Man kan analysera de näringsgrenar som är av intresse med cd-rom-skivan som är bifogad till publikationen. På skivan presenteras resultatbildning och balansräkning till huvuddelar samt färdigt uträknade centrala nyckeltal för nästan 200 näringsgrenar. Förutom talen för de senaste åren, 2001, omfattar skivan dessutom jämförelseuppgifter för åren 1999–2001.

De svensk- och engelskspråkiga översättningarna av näringsgrenarna på cd-rom-skivan finns på bifogade skiva. Där hittas också resultat- och balansräkningsposter samt vissa nyckeltal på svenska och engelska. Produktbeskrivning för bokslutsstatistiken finns i bilaga 2.

Publikationen har bearbetats av följande personer, som också besvarar frågor beträffande de olika näringsgrenarna:

Industri: Heikki Pihlaja, Marjatta Laine och Pirkko Nurmela

Byggverksamhet: Marjatta Laine och Pirkko Nurmela

Handel: Leena Jussila och Seija Kolehmainen

Hotell- och restaurangverksamhet: Merja Kiljunen

Samfärdsel: Rauno Viita och Veikko Kauranen

Företagstjänster: Seija Kolehmainen och Leena Jussila

Utlandsägda företag: Mikko Laitinen

Internationella statistikuppgifter: Ritva Wuoristo

Ritva Wuoristo och Essi Kaukonen har svarat för redigering och efterbehandling av publikationen. Cd-rom-skivan har tillverkats av Kristiina Nieminen. Ni kan kommentera och ge utvecklingsförslag beträffande publikationen och Cd-rom-skivan per e-post under adressen: rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi

Helsingfors i mars 2003

Kaija Hovi

Statistikdirektör

Preface

The enterprise sector involves much activity. Enterprises' financial statement data and statistical data based on them offer a very good perspective for monitoring enterprise activities.

The **Business enterprises – net results and balance sheets 2001** publication gives a diversified picture of the volume of Finnish business enterprises, their profitability, financing and efficiency. The publication contains information on different economic activities: industry, construction, trade, business services and transport. Due to the topicality of the structure of trade, this subject is also examined through ownership of enterprises. International statistical data add more colour to the examination of economic activities.

The appended CD-ROM can be used to analyse the economic activities of interest. The CD-ROM presents the result formation and balance sheets of nearly 200 economic activities by main points and the ready calculated key ratio figures. The CD-ROM contains the latest figures for 2001 as well as comparable data for 1999 to 2001.

An English version of the economic activities included in the CD-ROM can be found on the attached CD-ROM. You can also find the profit and loss account and balance sheet items as well as the names of the key ratio figures there. The product description of financial statements statistics is given in Appendix 2.

The publication was compiled by the following persons who can be contacted for information concerning a specific economic activity:

Industry: Heikki Pihlaja, Marjatta Laine and Pirkko Nurmela

Construction: Marjatta Laine and Pirkko Nurmela

Trade: Leena Jussila and Seija Kolehmainen

Hotels and restaurants: Merja Kiljunen

Transport: Rauno Viita and Veikko Kauranen

Business services: Seija Kolehmainen and Leena Jussila

Foreign-owned enterprises: Mikko Laitinen

International statistical data: Ritva Wuoristo

Ritva Wuoristo and Essi Kaukonen were responsible for the editing and finalising of the publication. The CD-ROM was prepared by Kristiina Nieminen. Customer feedback on the publication and the CD-ROM and suggestions for improvement can also be sent by email to the following address: rakenne.tilastot@stat.fi

Helsinki, March 2003

Kaija Hovi

Director, Business Structures

Taulukoissa käytetyt symbolit

Ei yhtään	-
Tieto epälooginen esitettäväksi	.
Tietoa ei ole saatu tai se on liian epävarma esitettäväksi	..
Ennakkotieto	*

Sisällys

Johdanto	8
Tehdasteollisuus	15
Metsäteollisuus	20
Metalliteollisuus.....	22
Teollisuuden aikasarjat	25
Teollisuuden kansainväliset aikasarjat.....	27
Rakentaminen.....	30
Talonrakentaminen	34
Talotekniikka (rakennusasennus ja rakentamisen viimeistely).....	35
Maa- ja vesirakentaminen	35
Rakentamisen aikasarjat.....	37
Teollisuuden ja rakentamisen tilastotaulut 2001	38
Kauppa	41
Kauppa yrityssektorissa 1993–2001	41
Ulkomainen omistus kaupassa	44
Kauppa toimialoittain.....	48
Päivittäistavara-kauppa	56
Kaupan kansainväliset aikasarjat	58
Kaupan tilastotaulut 2001	61
Majoitus- ja ravitsemistoiminta.....	64
Liikenne.....	68
Linja-autoliikenne	68
Taksiliikenne.....	69
Tieliikenteen tavarankuljetus	71
Liike-elämän palvelut.....	74
Liite 1. Kuvio- ja taulukkoluetelot	81
Liite 2. Tilinpäätöstilaston tuoteseloste.....	84
Bilaga 2. Produktbeskrivning för bokslutsstatistiken	88
Appendix 2. Product description of financial statements statistics	92
Liite 3. Tunnuslukujen kaavat	96

Johdanto

Yritystoiminnan tulos ja taseet 2001 -julkaisussa kuvataan yrityssektorin eri toimialojen tuloksen muodostumista, kannattavuutta ja taseen rakennetta tilinpäätöstietojen näkökulmasta. Tekstiosia sisältää katsaukset teollisuuden, rakentamisen, kaupan, majoitus- ja ravitsemistoiminnan, liikenteen ja liike-elämän palvelujen kehitykseen 1999-2001. Kaupan osuutta yrityssektorissa ja ulkomaista omistusta kaupan toimialoilla tarkastellaan yritys- ja toimipaikkarekisterin tietojen pohjalta. Julkaisun liitteenä oleva CD-ROM sisältää laajan taulukko-osan tarkalla toimialatasolla lähes 200 toimialalta. Excel-tauluissa esitetään toimialoittain tuloksen muodostuminen, taseet ja tunnusluvut vuosilta 1999-2001 sekä tunnusluvut suuruusluokittain vuodelta 2001. CD-ROM sisältää ulkomaista omistusta koskevia tietoja kaupan lisäksi myös muilta päätoimialoilta.

Yrityssektorin tulos

Taulukko 1. Tuloksen muodostuminen 1999–2001

	1999		2000		2001	
	milj. euroa	%	milj. euroa	%	milj. euroa	%
TULOKSEN MUODOSTUMINEN						
Liikevaihto	228 585		259 085		270 679	
Liiketoiminta muut tuotot	2 896		3 262		4 800	
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	231 480	100,0	262 346	100,0	275 477	100,0
Aine- ja tarvikkeikäyttö	-119 983	-51,8	-140 164	-53,4	-143 581	-52,1
Ulkopuoliset palvelut	-16 318	-7,0	-18 730	-7,1	-20 708	-7,5
Henkilöstökulut	-36 326	-15,7	-38 420	-14,6	-41 548	-15,1
Liiketoiminnan muut kulut	-31 708	-13,7	-35 049	-13,4	-38 728	-14,1
Valmisteverastojen lisäys/vähennys	204	0,1	1 200	0,5	147	0,1
Käyttökate	27 356	11,8	31 190	11,9	31 066	11,3
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 742	-3,8	-9 296	-3,5	-9 869	-3,6
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	-338	-0,1	-394	-0,2	-313	-0,1
Vaihtuvien vastaavien arvonalentumiset	-12	0,0	-14	0,0	-9	0,0
Liiketulos	18 270	7,9	21 491	8,2	20 880	7,6
Rahoitustuotot	5 686	2,5	7 524	2,9	12 507	4,5
Rahoituskulut	-5 880	-2,5	-7 860	-3,0	-8 488	-3,1
Tuloverot	-5 418	-2,3	-6 870	-2,6	-5 985	-2,2
Muut välittömät verot	-52	0,0	-81	0,0	-70	0,0
Nettotulos	12 615	5,4	14 213	5,4	18 852	6,8
Satunnaiset tuotot	8 873	3,8	10 661	4,1	5 849	2,1
Satunnaiset kulut	-7 449	-3,2	-9 136	-3,5	-5 257	-1,9
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	2 076	0,9	3 312	1,3	2 591	0,9
Kokonaistulos	16 115	7,0	19 050	7,3	22 035	8,0
Poistoeron lisäys/vähennys	435	0,2	284	0,1	135	0,0
Vapaaehtoisten varausten lis./väh.	-73	0,0	-10	0,0	-36	0,0
Tilikauden tulos	16 476	7,1	19 323	7,4	22 134	8,0

Liikevaihto

Yrityssektorin liikevaihto oli 270,7 miljardia euroa vuonna 2001. Liikevaihdosta 43 prosenttia tuli teollisuudesta, 31 prosenttia kaupasta, 20 prosenttia muusta palvelutoiminnasta ja 6 prosenttia rakentamisesta.

Liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 11,6 miljardia eli 4,5 prosenttia. Sekä teollisuuden että kaupan liikevaihto kasvoi 3,7 miljardia, muiden palvelujen 2,6 miljardia ja rakentamisen 1,5 miljardia. Paras liikevaihdon kasvuprosentti 9,7 oli rakentamisessa, muiden toimialojen kasvuprosenttien vaihdella 3,3–5,7.

Kannattavuus

Yrityssektorin kannattavuus heikkeni hieman edellisvuodesta käyttökateella mitattuna. Käyttökate jäi yrityksille varsinaisen toiminnan kulujen maksamisen jälkeen 31,1 miljardia euroa, mikä oli 0,1 miljardia vähemmän kuin edellisvuonna. Palvelualojen kateet kohenivat hieman, mutta teollisuuden käyttökate supistui miltei 0,5 miljardia euroa.

Vaikka varsinaisen toiminnan tulos heikkenikin, saatiin nettotulosta 4,6 miljardia euroa enemmän kuin vuonna 2000. Yrityssektorin nettotulosta kasvatti rahoitustuottojen 5 miljardin kasvu.

Yrityssektorin nettotulos olisi ollut huomattavasti edellisvuotta heikompi, jos muutaman suuryrityksen saamat osinkotuotot olisivat jääneet saamatta. Rahoitustuotot kasvoivat edellisvuodesta 5 miljardia osinkotuottojen kasvun johdosta, mutta rahoituskulut jäivät edellisvuoden tasolle. Teollisuuden rahoitustuottojen kasvu oli 4 miljardia ja muiden palvelujen 0,8 miljardia euroa.

Taulukko 2. Tase 1999–2001

	1999	2000	2001
	milj. euroa	milj. euroa	milj. euroa
VASTAAVAA			
Aineettomat hyödykkeet	5 442	6 483	7 385
Aineelliset hyödykkeet	75 522	79 215	86 081
Sijoitukset	77 054	95 798	107 957
Vaihto-omaisuus	21 731	23 976	23 753
Pitkäaikaiset saamiset	5 959	6 163	7 147
Lyhytaikaiset saamiset	55 682	69 836	69 594
Rahoitusarvopaperit	11 795	7 889	6 624
Rahat ja pankkisaamiset	12 669	13 561	14 832
Vastaavaa yhteensä	265 848	302 909	323 360
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	114 091	124 227	139 887
Tilinpäätössiirtojen kertymä	17 375	16 924	16 986
Pakolliset varaukset	963	1 019	1 112
Pitkäaikainen vieras pääoma	56 007	66 890	76 455
Lyhytaikainen vieras pääoma	77 413	93 853	88 924
Vastattavaa yhteensä	265 848	302 909	323 360

Tunnusluvut

Tilastoon on laskettu valmiiksi joukko toimialoittaisia tunnuslukuja. Tilinpäätös-tilaston tunnuslukujen kaavat¹ noudattavat Yritystutkimusneuvottelukunnan ohjeita niin pitkälle kuin se on mahdollista tietosisällön puolesta. Valmiiden tunnuslukujen lisäksi käyttäjä voi halutessaan laskea aineistosta myös muita tunnuslukuja. Tuloslaskelman tietosisältö mahdollistaa sangen yksityiskohtaisen kustannusrakenteen laskemisen.

Tilaston tunnuslukujen tärkein tehtävä on kuvata toimialojen kannattavuuden muutosta vuodesta toiseen. Kun luvut lasketaan vuosittain samalla tavalla muokatusta aineistosta, on kukin toimiala vertailukelpoinen edelliseen vuoteen. Luvut kertovat kasvavasta tai heikkenevästä kannattavuudesta, velkaantuneisuuden kasvusta tai vähenemisestä jne. Myös yksittäinen yritys voi hyödyntää toimialoittaisia tunnuslukuja vertaamalla omaa tulostaan samalta toimialalta ja mahdollisesti samasta suuruusluokasta valittuun yritysjoukkoon.

Tilastossa tunnusluvut on luokiteltu neljään pääryhmään, joita kuvataan seuraavassa tarkemmin:

- Laajuus
- Tehokkuus
- Kannattavuus
- Rahoitus

Liiketoiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

- liiketoiminnan tuotot yhteensä
- jalostusarvo
- henkilöstön lukumäärä
- aineelliset nettoinvestoinnit

Toiminnan laajuutta kuvaavien tunnuslukujen tarkoituksena on antaa karkea kuva toimialalla tapahtuneista rakenteellisista ja toiminnan laajuutta kuvaavista muutoksista. Tilasto kuvaa tälle toimialalle luokiteltujen yritysten tilannetta kyseisenä vuonna ja toimialan muutosta edellisestä vuodesta.

Tehokkuuden mittarit:

- liikevaihto/henkilöstö
- jalostusarvo/henkilökulut

Tehokkuuden mittareilla kuvataan, kuinka tehokasta toimialan tuotanto on.

Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut:

- käyttökate-%
- rahoitustulos-%
- nettotulos-%
- kokonaistulos-%
- sijoitetun pääoman tuotto-%

¹ Tunnuslukujen kaavat liitteessä 3.

Käyttökate

Käyttökate kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja ja rahoitus-eriä.

Kannattavuuden mittareista käyttökateprosentti kuvaa melko luotettavasti yrityksen varsinaisen toiminnan kehitystä. Se on vertailukelpoinen saman toimialan yritysten kesken.

Liiketuloksen ja käyttökateen erona ovat poistot ja arvonalentumiset.

Nettotulos

Nettotulos saadaan, kun liiketulokseen lisätään tuloslaskelman rahoitustuotot ja vähennetään rahoituskulut ja verot.

Yrityksen toimintaa voidaan pitää kannattavana, jos nettotulos on positiivinen. Nettotuloksen riittävyys ja vaadittava vähimmäistaso määräytyvät mm. pääomarakenteen vahvistamispyrkimysten ja voitonjakotavoitteiden mukaan.

Rahoitustulos saadaan lisäämällä käyttökateeseen rahoitustuotot ja vähentämällä rahoituskulut ja verot.

Kokonaistulos

Kokonaistulos saadaan, kun nettotulokseen lisätään satunnaiset tuotot ja vähennetään satunnaiset kulut.

Kirjanpitolakien muutosten johdosta tuloslaskelman erät ovat vaihtaneet paikkaa satunnaisista eristä varsinaisiin eriin ja päinvastoin. Kokonaistulos on kannattavuuden tunnusluvuista vertailukelpoinen ja sopivin aikasarjoissa käytettäväksi, koska se lasketaan satunnaisten erien vähentämisen jälkeen.

Sijoitetun pääoman tuotto

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti kuvaa suhteellista kannattavuutta. Tilinpäätöstilastossa sijoitetun pääoman tuotto prosentti lasketaan kaavalla:

$$\text{Nettotulos} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} + \text{verot/sijoitettu pääoma.}$$

Sijoitettu pääoma saadaan, kun taseen vastattavista vähennetään korottomat velat.

Rahoituksen tunnusluvut:

- nettovelat/liikevaihto
- kokonaisvelat/liikevaihto
- omavaraisuusaste
- quick ratio

Maksuvalmiutta ilmaisemaan on valittu quick ratio, mikä kuvaa rahoitusomaisuuden suhdetta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Sillä kuvataan yrityksen likvidien varojen riittävyyttä lyhytaikaisten velkojen maksuun.

Toimialoitteiset erot

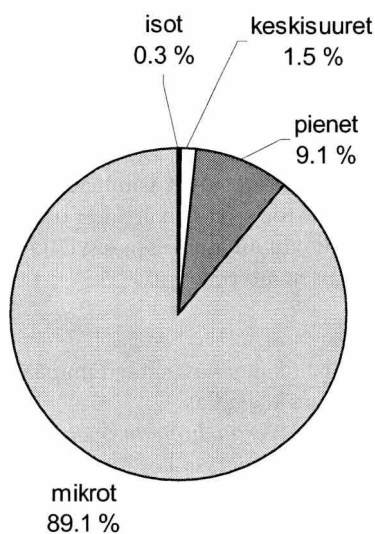
Toimialat ovat tuotannoiltaan ja rahoitusrakenteeltaan eri tyyppisiä, mistä syystä eri toimialojen tunnuslukuja ei suoraan voi vertailla keskenään.

Pk-yritykset EU-maissa

Valtaosa EU-maiden yrityksistä on pieniä ja keskisuuria yrityksiä. EU:n tilastoviraston Eurostatin jäsenmailta keräämä aineisto kattaa toimialaluokat D, F, G, H, I ja K (teollisuus, rakentaminen, kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta, liikenne ja liike-elämän palvelut). Maitten antamat tiedot ovat osittain puutteellisia (ks. kuvion ja taulukon alaviite) ja Irlannin, Kreikan ja Luxemburgin tiedot puuttuvat aineistosta kokonaan. Aineiston perusteella suuria yrityksiä (vähintään 250 työntekijää) oli yrityksistä ainoastaan 0,3 prosenttia vuonna 2000. Keskisuuria yrityksiä (50-249 työntekijää) oli 1,5 prosenttia, pienyrityksiä (10-49 työntekijää) 9,1 ja mikroyrityksiä (alle 10 työntekijää) 89,1 prosenttia yritysryhmästä.

Mikroyritykset työllistivät 27,8 prosenttia yritysten työvoimasta, pienyritykset 21,9 prosenttia, keskisuuret yritykset 17,1 ja suuret yritykset 33,1 prosenttia.

Kuvio 1a. Yritysten jakautuminen koon¹ mukaan EU-maissa² vuonna 2000

Lähde: Structural Business Statistics (theme 4/SBS/sizeclass), Eurostat

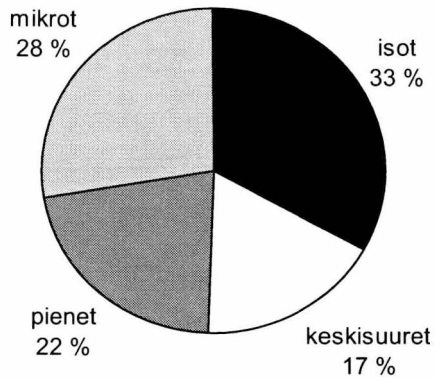
¹ Kokoluokat henkilökunnan määrän mukaan: mikroyritys (1-9), pienyritys (10-49), keskisuuret (50-249), suuret (250+)

² Laskelmissa mukana toimialaluokat D, F, G, H, I, K seuraavin poikkeuksin:

Espanja: pl. F ja I; Portugali: pl. F; Saksa: pl. I ja K; Tanska: pl. H, I ja K

Irlannin, Kreikan ja Luxemburgin tiedot puuttuvat kokonaan

Kuvio 1b. Henkilöstön jakautuminen yrityksen koon¹ mukaan EU-maissa² vuonna 2000

Lähde: *Structural Business Statistics (theme 4/SBS/sizeclass)*, Eurostat

¹ Kokoluokat henkilökunnan määrän mukaan: mikroyritys (1-9), pienyritys (10-49), keski-suuret (50-249), suuret (250+)

² Laskelmissa mukana toimialaluokat D, F, G, H, I, K seuraavin poikkeuksin:
Espanja: pl. F ja I; Portugali: pl. F; Saksa: pl. I ja K; Tanska: pl. H, I ja K
Irlannin, Kreikan ja Luxemburgin tiedot puuttuvat kokonaan

Taulukko 3. Yritykset, liikevaihto ja henkilöstön määrä prosentiosuuksina yrityksen koon¹ mukaan EU-maissa² vuonna 2000

		Mikrot	Pienet	Keskisuuret	Suuret
		1-9 henkeä	10-49 henkeä	50-249 henkeä	250+
Belgia	yritykset	92,1	6,7	1,0	0,2
	liikevaihto	24,3	22,9	19,3	33,5
	henkilöstö	30,0	21,4	15,3	33,3
Britannia	yritykset	85,5	12,2	1,9	0,4
	liikevaihto	16,2	16,7	17,4	49,7
	henkilöstö	21,7	18,1	15,3	44,9
Espanja	yritykset	93,0	6,2	0,7	0,1
	liikevaihto	27,8	24,9	19,4	27,9
	henkilöstö	40,6	24,4	14,8	20,2
Hollanti	yritykset	89,1	9,0	0,6	0,2
	liikevaihto
	henkilöstö	22,3	24,3	14,9	38,5
Italia	yritykset	94,9	4,5	0,5	0,1
	liikevaihto	30,5	23,7	17,5	28,3
	henkilöstö	47,8	21,9	12,5	17,8
Itävalta	yritykset	83,2	14,2	2,2	0,4
	liikevaihto	16,5	21,6	24,6	37,3
	henkilöstö	22,4	24,2	20,4	33,0
Portugali	yritykset	93,0	5,9	1,0	0,1
	liikevaihto	32,5	22,5	21,6	23,4
	henkilöstö	43,4	21,3	17,3	18,0
Ranska	yritykset	92,1	6,7	1,1	0,1
	liikevaihto	20,4	20,4	17,6	41,6
	henkilöstö	24,5	21,2	16,6	37,7
Ruotsi	yritykset	93,3	5,6	0,9	0,2
	liikevaihto	19,6	19,2	18,8	42,4
	henkilöstö	28,0	19,0	16,1	36,9
Saksa	yritykset	81,4	15,5	2,6	0,5
	liikevaihto	10,1	16,9	20,5	52,5
	henkilöstö	19,1	22,5	19,5	38,9
Suomi	yritykset	90,2	8,1	1,5	0,2
	liikevaihto	15,3	15,4	18,3	51,0
	henkilöstö	22,5	18,4	17,6	41,5
Tanska	yritykset	85,5	12,0	2,1	0,4
	liikevaihto	18,4	22,7	22,0	37,0
	henkilöstö	27,5	28,6	16,6	27,3

Lähde: Structural Business Statistics (theme 4/SBS/sizeclass), Eurostat

¹ Kokoluokat henkilökunnan määrän mukaan: mikroyritys (1-9), pienyritys (10-49), keskisuuret (50-249), suuret (250+)

² Laskelmissa mukana toimialaluokat D, F, G, H, I, K seuraavin poikkeuksin:

Espanja: pl. F ja I; Portugali: pl. F; Saksa: pl. I ja K; Tanska: pl. H, I ja K

Irlannin, Kreikan ja Luxemburgin tiedot puuttuvat kokonaan

Tehdasteollisuus

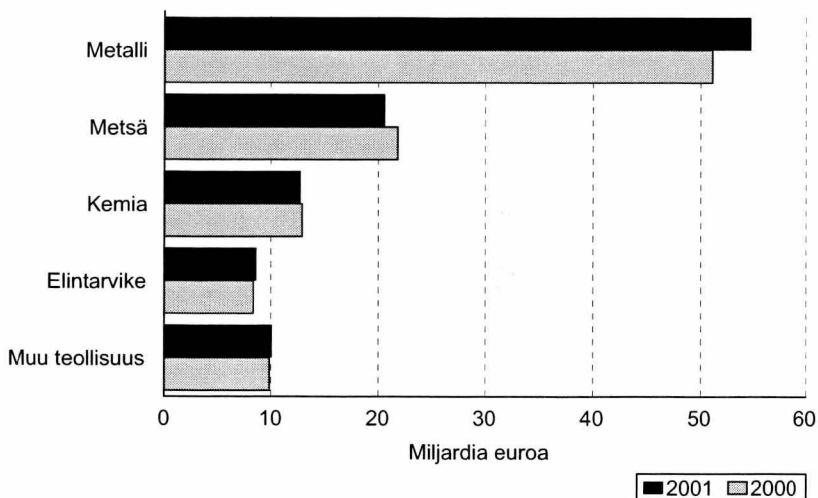
Tehdasteollisuudessa tehtiin edellisvuosien tapaan paljon yhtiöjärjestelyjä vuonna 2001. Fuusiot olivat yleisiä, mutta yrityksiä jaettiin myös pienempiin osiin. Yritysten yhtiöjärjestelyt ja niiden yhteydessä tehdyt omaisuuden uudelleen arvostukset heikensivät tase-erien vertailukelpoisuutta edellisiin vuosiin.

Tehdasteollisuudessa on yrityksiä noin 25 000. Pk-yrityksiä¹ teollisuudessa on noin 24 000 ja suuria yli 250 henkeä työllistäviä noin tuhat. Pk-yritysten liikevaihto on vajaat 18 prosenttia teollisuuden liikevaihdosta. Suurin osa yrityksistä on hyvin pieniä alle 20 henkeä työllistäviä. Suurimpien teollisuusyritysten eli vajaan 300 yrityksen liikevaihto oli noin 70 prosenttia koko teollisuuden liikevaihdosta vuonna 2001. Pienten yritysten paino jää vähäiseksi toimialoittaisia lukuja tarkasteltaessa. Toimialakohtaiset liikevaihdon ja kannattavuuden kehitysluvut ovat tästä syystä lähellä suurten yritysten tunnuslukuja.

Liikevaihto

Tehdasteollisuuden liikevaihto kasvoi 2,9 prosenttia, 106,9 miljardiin euroon vuonna 2001. Suurten yritysten liikevaihto kasvoi 2 prosenttia, 88 miljardiin euroon, ja pk-yritysten yli 6 prosenttia, 18 miljardiin euroon. Eniten liikevaihto kasvoi metalliteollisuudessa, 3,6 miljardia euroa. Heikoin kehitys oli metsäteollisuudessa, jossa liikevaihto supistui yli miljardi euroa.

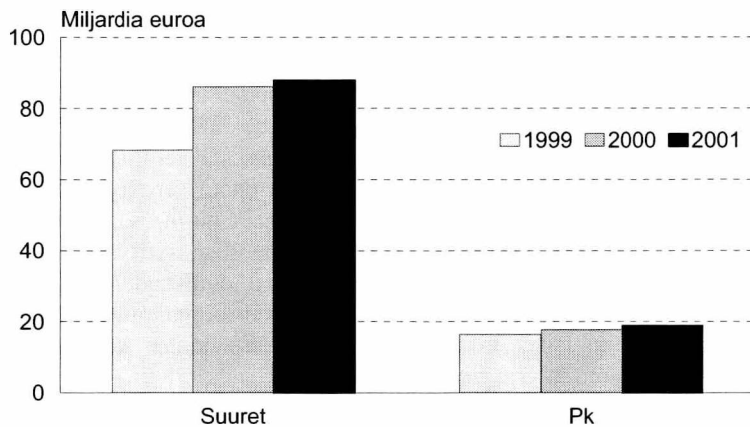
Kuvio 2. Teollisuusyritysten liikevaihto päätoimialoittain 2000–2001

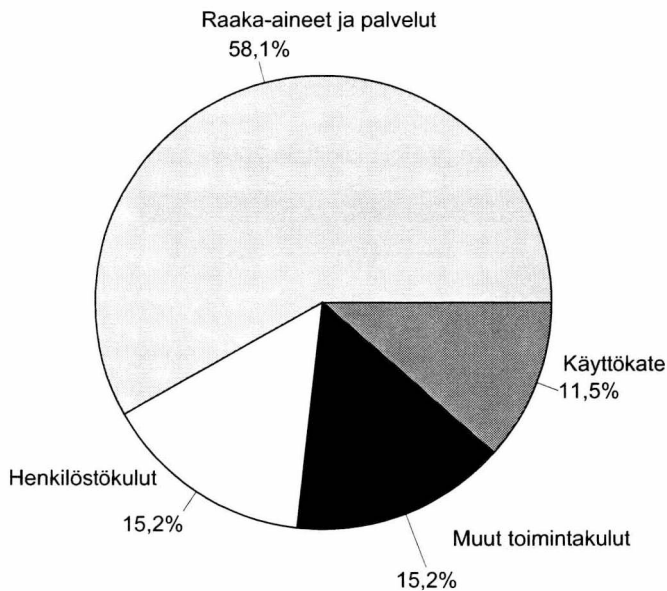
Tehdasteollisuuden suurimmat tuotot ovat viime vuosina keränneet metalliteollisuusyritykset, joiden liikevaihto vuonna 2001 oli miltei 52 prosenttia koko tehdasteollisuudesta. Metsäteollisuusyritysten osuus teollisuuden liikevaihdosta oli vajaat 20 prosenttia, kemianteollisuuden noin 12 prosenttia ja elintarviketeollisuuden 8 prosenttia. Näiden neljän suurimman toimialan yhteenlaskettu liikevaihto oli yli 90 prosenttia koko teollisuuden liikevaihdosta.

¹ Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta, määritelmä liitteessä 2. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa merkittävästi Suomen yritykset julkaisussa esitetyistä lukumääristä.

Kuvio 3. Teollisuuden suurten ja pk-yritysten liikevaihto 1999–2001

Kuvio 4. Teollisuusyritysten liikevaihdon jakautuminen 2001

Kannattavuus

Käyttökateen osuus liiketoiminnan tuotoista heikkeni vuonna 2001 noin prosenttiyksikön verran. Käyttökateprosentti laski 13,5 prosenttiin sen oltua edellisvuonna 14,6 prosenttia.

Huolimatta 4,3 miljardin euron tuottojen kasvusta käyttökate väheni edellisvuodesta yli puoli miljardia euroa ja oli 14,8 miljardia euroa vuonna 2001. Varsinaisen toiminnan kulut kasvoivat selvästi liikevaihtoa enemmän. Raaka-ainekustannukset pysyivät edellisvuoden tasolla, mutta henkilöstökulujen ja muiden liiketoiminnan kulujen osuus liikevaihdosta kasvoi prosenttiyksikön verran.

Useimpien toimialojen käyttökate heikkeni edellisvuodesta. Hieman edellisvuotta suurempi käyttökate oli elintarvike- ja metalliteollisuudessa.

Suurten yritysten käyttökate oli 12,5 ja pk-yritysten kate 2,2 miljardia euroa. Käyttökatteella mitaten pk-yritykset selvisivät vuodesta 2001 suurista yrityksistä paremmin. Pk-yrityksille jäi katetta 0,1 miljardia edellisvuotta enemmän, kun taas suurten yritysten kate supistui 0,7 miljardia euroa. Sekä suurten että pk-yritysten käyttökateen osuus liiketoiminnan tuotoista heikkeni edellisvuodesta.

Taulukko 4. Teollisuusyritysten kannattavuuden tunnuslukuja 1999–2001

	Käyttökate			Nettotulos		
	1999 %	2000 %	2001 %	1999 %	2000 %	2001 %
Teollisuus yht.	13,7	14,6	13,5	6,7	7,9	10,7
Suuret	14,1	15,2	13,9	9,2	8,9	12,0
Pk	12,3	11,9	11,7	5,9	4,9	4,6
Metsäteollisuus	15,0	18,9	15,9	5,2	10,7	17,8
Suuret	15,6	19,9	16,8	4,9	11,5	19,7
Pk	10,2	10,4	8,6	4,2	3,5	1,6
Metalliteollisuus	14,2	14,9	14,1	7,8	8,9	9,8
Suuret	14,5	15,4	12,2	8,3	9,6	10,6
Pk	13,0	12,5	14,5	5,8	5,5	5,3

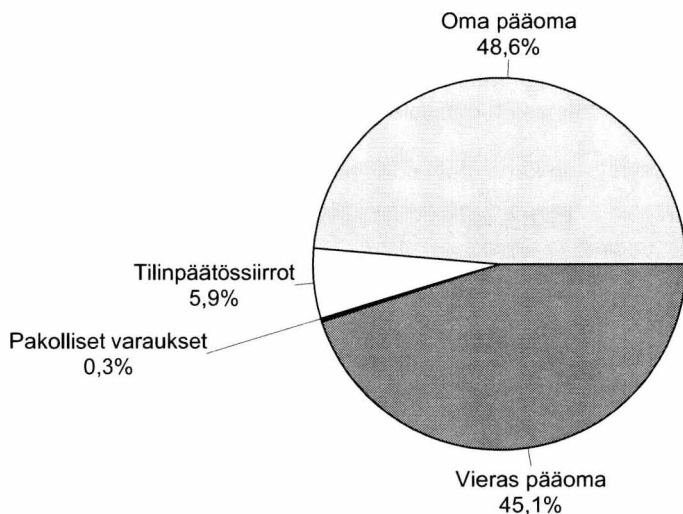
Rahoitustuotot kasvoivat edellisvuodesta 4 miljardia osinkotuottojen kasvun ansiosta, mutta rahoituskulut jäivät edellisvuoden tasolle. Toimialoittain tarkasteltuna osinkotuotot ja käyttöomaisuuden luovutusvoitot nostivat eniten metsäteollisuuden ja kemianteollisuuden kannattavuutta.

Rahoitus

Tehdasteollisuuden omavaraisuusaste koheni kahden heikomman vuoden jälkeen noin 4 prosenttiyksikköä ja saavutti vuoden 1998 tason vuonna 2001. Omaa pääomaa lisäsivät osakeannit, yhtiöjärjestelyt ja tilikauden tuloksen kasvu. Vuonna 2001 teollisuusyritysten omavaraisuusaste oli 54,5 prosenttia. Omavaraisuusaste on noussut melko tasaisesti 1990-luvulla. Alimmillaan se oli vuonna 1992, jolloin omanpääoman ja varausten osuus taseen loppusummasta oli 31,6 prosenttia.

Kokonaisvelkojen osuus liikevaihdosta supistui 3,1 prosenttiyksikköä, ja oli 66,9 prosenttia. Eniten velkaa oli runsaasti pääomaa sitovilla metsäteollisuuden ja metallien jalostuksen yrityksillä, joiden kokonaisvelat olivat liikevaihtoa suuremmat. Vakavaraisimmat yritykset löytyivät elektroniikkateollisuudesta ja elintarviketeollisuudesta. Pk-yritysten velkojen osuus liikevaihdosta vaihteli 40 prosentista 65 prosenttiin. Viime vuoden tulorahoituksella yritykset selviäsivät velkojensa maksusta keskimäärin 5 vuodessa.

Kuvio 5. Teollisuusyritysten taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2001

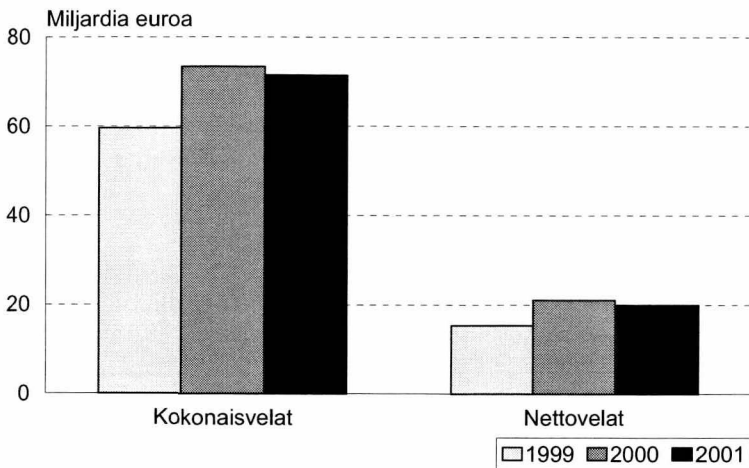

Yritykset ovat viime vuosina yhtiöittäneet toimintojaan ja muokanneet muutenkin rakenteitaan. Monet entiset suuryritykset on jaettu osiin, jotka ovat kiinteästi kytkeytyneitä toisiinsa. Konsernin toisen yrityksen velat ovat usein toisen konserniyrityksen saamia. Tästä syystä kokonaisvelkoja parempi velkaantuneisuuden mittari tehdasteollisuudessa on nettovelat eli vieraspääoma vähennettynä rahoitusomaisuudella. Nettovelkojen osuus liikevaihdosta supistui 2 prosenttiyksikköä, ja oli 18,7 prosenttia.

Taulukko 5. Teollisuusyritysten rahoituksen tunnuslukuja 1999–2001

	Omavaraisuusaste			Nettovelat liikevaihdosta		
	1999 %	2000 %	2001 %	1999 %	2000 %	2001 %
Teollisuus yht.	50,6	50,8	54,5	18,2	20,3	18,7
Suuret	51,5	51,7	56,1	19,0	21,4	18,6
Pk	42,1	41,7	40,3	14,8	14,9	19,1
Metsäteollisuus	54,9	53,8	54,0	42,6	53,2	59,1
Suuret	55,7	54,5	54,7	44,7	56,9	63,3
Pk	32,0	33,5	32,5	25,1	22,9	25,9
Metalliteollisuus	47,5	45,8	53,6	2,5	4,1	0,4
Suuret	47,9	46,2	55,8	0,7	2,5	-3,8
Pk	44,6	42,5	38,9	11,0	12,4	21,1

Kuvio 6. Teollisuusyritysten kokonais- ja nettovelat 1999–2001

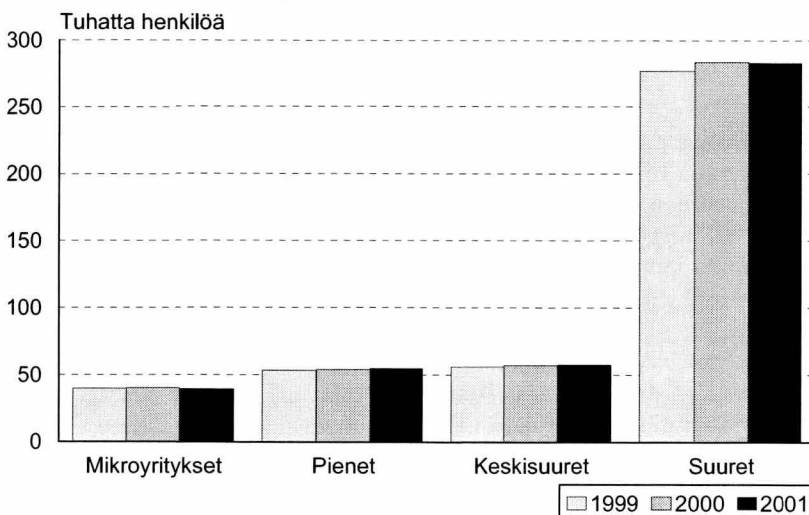

Investoinnit

Teollisuusyritysten investoinnit jäivät noin 4 prosenttiin liikevaihdosta eli miltei samalle tasolle kuin parina edellisvuonna. Rakennuksia, koneita ja kalustoja sekä muuta aineellista käyttöomaisuutta hankittiin 4,4 miljardilla eurolla. Yritysten erilaisten rakennejärjestelyjen johdosta hankittiin käyttöomaisuusosakkeita 4,6 miljardilla eurolla.

Henkilöstö

Kuvio 7. Teollisuusyritysten henkilöstö 1999–2001

Tehdasteollisuus työllisti vuonna 2001 noin 435 000 henkeä, joista pk-yritysten osuus oli runsaat 152 000. Henkilöstön määrä kasvoi edellisvuodesta vajaalla tuhannella henkilöllä. Palkkoja ja muita henkilöstökuluja maksettiin 16,3 miljardia euroa. Ne kasvoivat edellisvuodesta yli 5 prosenttia. Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 15 prosenttia pysyen edellisvuoden tasolla. Jalostusarvosta kului henkilöstökulujen kattamiseen 52 prosenttia.

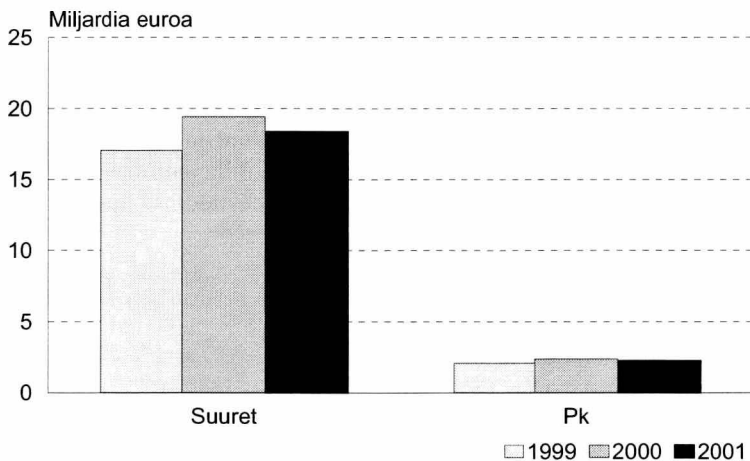
Metsäteollisuus

Metsäteollisuudessa oli vuonna 2001 noin 2 800 yritystä, joista pk-yrityksiä oli 2 700 ja suuria yrityksiä 100. Vaikka pk-yritysten lukumäärä metsäteollisuudessa oli moninkertainen verrattuna suuriin yrityksiin, niiden liikevaihdon osuus toimialan liikevaihdosta oli vain 11 prosenttia. Massan ja paperin valmistuksessa oli pk-yritysten osuus liikevaihdosta vain 2 prosenttia, mutta puutavaran valmistuksessa pk-yritysten osuus liikevaihdosta oli miltei 36 prosenttia.

Liikevaihto ja henkilöstö

Metsäteollisuusyritysten liikevaihto heikkeni yli 5 prosenttia edellisvuodesta. Liikevaihtoa kertyi 20,6 miljardia, josta suurten yritysten osuus oli 18,3 miljardia ja pk-yritysten osuus 2,3 miljardia.

Kuvio 8. Metsäteollisuuden liikevaihto 1999–2001

Metsäteollisuuden toimialoista massan ja paperin valmistuksen liikevaihto heikkeni 6,7 prosenttia 15,3 miljardiin euroon, ja puutavaran valmistuksen 2 prosenttia 5,3 miljardiin euroon.

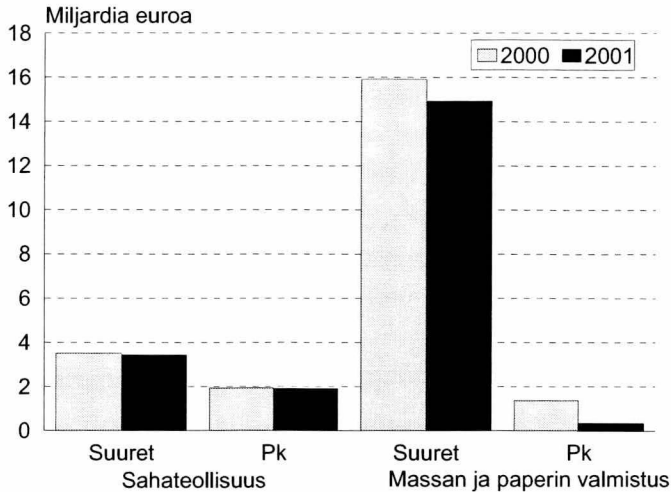
Vuonna 2001 metsäteollisuudella oli palveluksessaan 69 400 työntekijää, noin 1000 vähemmän kuin edellisvuonna. Suuret yritykset työllistivät 55 100 ja pk-yritykset 14 300 henkilöä. Suurten yritysten henkilöstön määrä oli edellisvuoden tasolla, mutta pk-yritysten työpaikat supistuivat tuhannella.

Palkkausmenot olivat 2,9 miljardia euroa. Toimialan jalostusarvosta henkilöstökulujen osuus oli 46 prosenttia. Toimialan tuottavuus heikkeni edellisvuodesta, jolloin henkilöstökulujen osuus jalostusarvosta oli vajaat 40 prosenttia.

Kannattavuus

Käyttökate kertyi 3,3 miljardia euroa, 0,8 miljardia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Koko metsäteollisuuden käyttökateen osuus liiketoiminnan tuotoista oli 15,9 prosenttia. Se heikkeni edellisvuodesta 3,0 prosenttiyksikköä. Suurten yritysten käyttökateprosentti heikkeni 3 ja pk-yritysten 2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

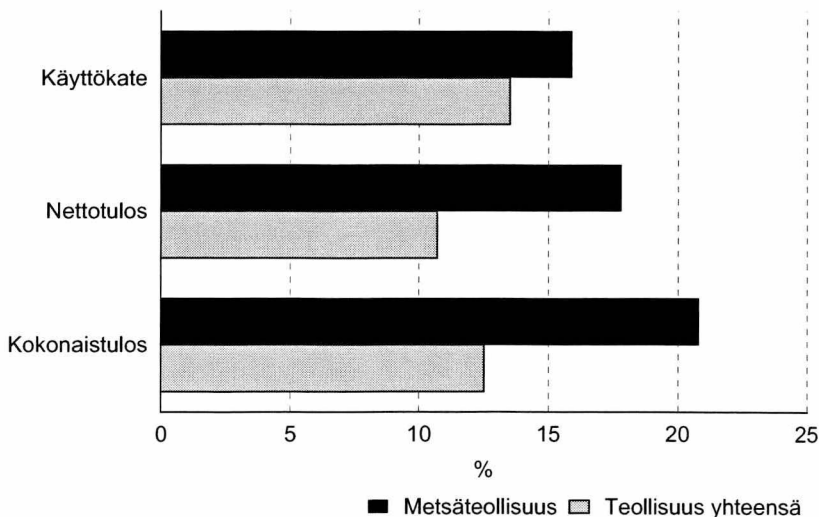
Kuvio 9. Sahateollisuuden sekä massan ja paperin valmistuksen liikevaihto

Massan ja paperin valmistuksessa käyttökatteen osuus liiketoiminnan tuotoista oli 19,5 prosenttia, noin 3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2000. Puutavaran valmistuksessa katteen osuus liiketoiminnan tuotoista oli 5,7 prosenttia. Se heikkeni edellisvuodesta miltei 4 prosenttiyksikköä.

Metsäteollisuuden kannattavuutta heikensi liikevaihdon supistumisen ohella kustannusten nousu. Ainoastaan toimialan raaka-ainekustannukset vähenivät suhteessa liikevaihtoon. Raaka-ainekustannukset supistuivat edellisvuodesta 0,8 miljardia euroa ja niiden suhteellinen osuus liikevaihdosta laski vajaan prosenttiyksikön. Palkkoja henkilöstökuluineen maksettiin 2,9 miljardia euroa, yli 0,1 miljardia euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta kasvoi 1,3 prosenttiyksikköä. Muut toimintakulut olivat 2,9 miljardia euroa, miltei 0,4 miljardia euroa suuremmat kuin edellisvuonna. Muiden toimintakulujen osuus liikevaihdosta nousi 2 prosenttiyksikköä.

Kuvio 10. Metsäteollisuuden kannattavuus verrattuna koko teollisuuteen 2001

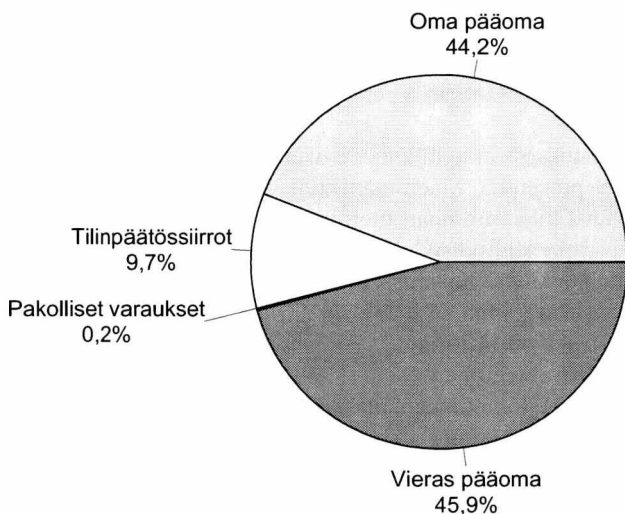

Toimialan jalostusarvo työntekijää kohden oli 89 100 euroa. Liikevaihdon supistumisesta ja kustannusten noususta johtuen jalostusarvo heikkeni edellisvuodesta 8 700 tuhatta euroa.

Käyttökateen heikkenemisestä huolimatta metsäteollisuuden nettotulos parani 1,5 miljardia euroa eli 57,6 prosenttia edellisvuodesta. Nettotulosta lisäsivät parin suuryrityksen saamat osinkotuotot. Rahoitustuotot kasvoivat edellisvuodesta yli 2 miljardia euroa mutta rahoituskulut vain 0,2 miljardia euroa. Veroja maksettiin 0,3 miljardia euroa vähemmän kuin vuonna 2000.

Metsäteollisuuden kokonaistulos olisi jäänyt edellisvuotta heikommaksi ilman suuria osinkotuottoja. Sijoitetulle pääomalle saatiin 12,3 prosentin tuotto, mikä oli 1,3 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2000.

Kuvio 11. Metsäteollisuuden taseen rakenne 2001

Investoinnit

Metsäteollisuuden nettoinvestoinnit olivat viime vuonna 17 prosenttia liikevaihdosta, kun ne vuotta aiemmin olivat 30 prosenttia. Rakennuksia, koneita ja kalusteita sekä muuta aineellista käyttöomaisuutta hankittiin 1,6 miljardilla eurolla ja käyttöomaisuusosakkeita 1,5 miljardilla. Toimialan 4,9 miljardin rahoitustulos riitti hyvin investointien kattamiseen.

Metalliteollisuus

Metalliteollisuudessa oli vuonna 2001 noin 10 300 yritystä, joista suuria oli 400 ja pk-yrityksiä 9 900. Pk-yritysten osuus toimialan liikevaihdosta oli 16 prosenttia ja henkilöstöstä 36 prosenttia.

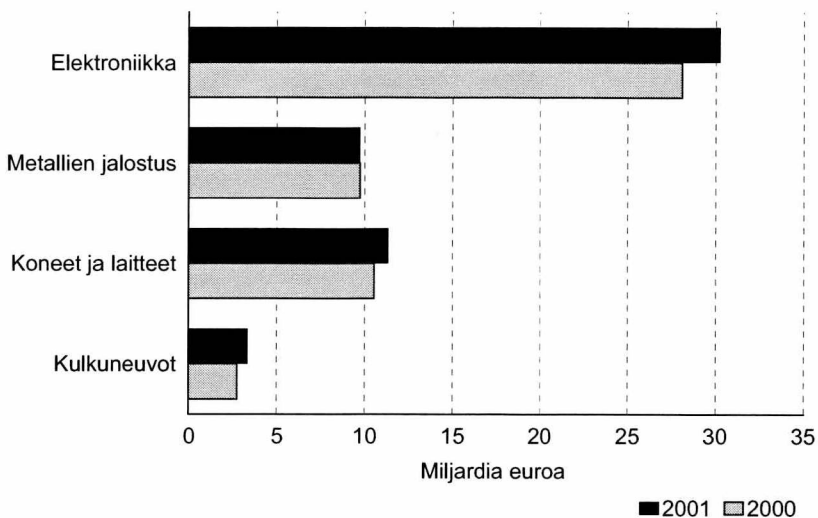
Liikevaihto ja henkilöstö

Metalliteollisuuden liikevaihto oli 54,7 miljardia euroa kasvaen edellisvuodesta 3,6 miljardia euroa. Suurin osa liikevaihdon kasvusta tuli elektroniikkateollisuudesta, jonka liikevaihto kasvoi 2,2 miljardia euroa. Koneiden ja laitteiden valmistuksen liikevaihto kasvoi 0,8 miljardia ja kulkuneuvojen valmistuksen 0,6 miljardia euroa. Suurten yritysten liikevaihto kasvoi 7 prosenttia ja pienten 7,6 prosenttia vuodesta 2000.

Liikevaihdon kasvun lisäksi toimialan tuottoja kasvatti liiketoiminnan muiden tuottojen 1,4 miljardin euron kasvu.

Metalliteollisuuden toimialoista selkeästi suurin oli elektroniikkateollisuus. Toimialan liikevaihto oli viime vuonna 30,3 miljardia euroa. Se kattoi 55 prosenttia koko metalliteollisuuden liikevaihdosta ja 28 prosenttia tehdasteollisuuden liikevaihdosta.

Kuvio 12. Metalliteollisuuden liikevaihto toimialoittain 2000–2001

Metalliteollisuus työllisti 206 000 henkilöä, noin 4 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Sekä suuret että pk-yritykset työllistivät 2 000 työntekijää enemmän kuin vuonna 2000. Metalliteollisuuden osuus koko teollisuuden työvoimasta oli 47 prosenttia.

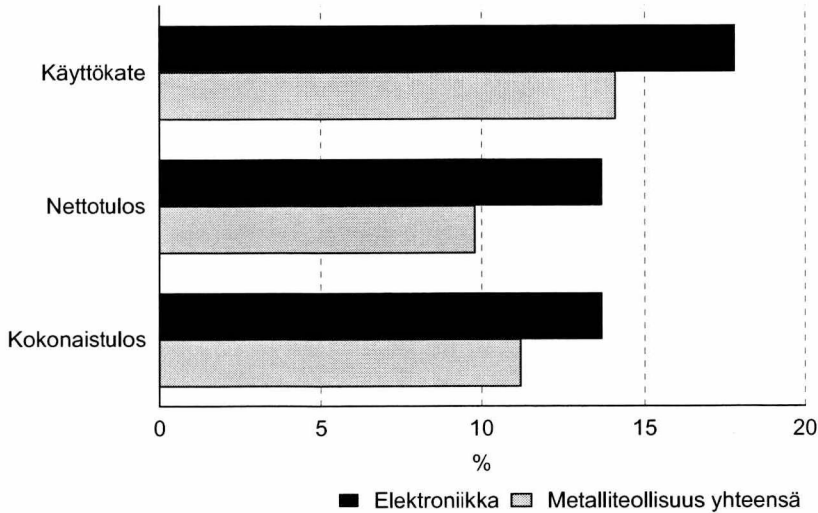
Kannattavuus

Toimialan varsinaisen toiminnan kannattavuus heikkeni edellisvuodesta 0,8 prosenttiyksikköä, vaikka käyttökateetta saatiin 0,3 miljardia euroa enemmän kuin edellisvuonna. Katetta heikensi varsinaisen toiminnan kulujen kasvu tuottoja enemmän. Suhteessa liikevaihtoon sekä raaka-aine- että henkilöstökulut jäivät miltei edellisvuoden tasolle, mutta liiketoiminnan muiden kulujen osuus kasvoi 2,5 prosenttiyksikköä. Sekä suurten että pienten yritysten käyttökateen osuus liiketoiminnan tuotoista heikkeni edellisvuodesta saman verran.

Toimialalle jäi käyttökateetta 14,1 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Paras käyttökateprosentti oli elektroniikkateollisuudessa, 17,8 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Se kasvoi edellisvuodesta 1,2 prosenttiyksikköä. Vähiten katetta jäi kulkuneuvojen valmistukselle, 6,7 prosenttia.

Metallin nettotulosprosentti koheni saman verran kuin käyttökateprosentti heikkeni. Nettotulosta saatiin 5,5 miljardia euroa, 9,8 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Tuloksen 0,9 miljardin euron kasvu syntyi rahoitustuottojen kasvaessa rahoituskulujen jäädessä edellisvuoden tasolle. Veroja metalliteollisuus maksoi 0,3 miljardia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 13. Elektroniikkateollisuuden kannattavuus verrattuna koko metalliteollisuuteen 2001

Suurin osa nettotuloksen kasvusta syntyi elektroniikkateollisuudessa. Myös koneiden ja laitteiden sekä kulkuvälineiden valmistuksen nettotulokset olivat edellisvuotta paremmat, mutta metallien jalostuksen tulos jäi edellisvuotta heikommaksi. Koko tuloksen kasvu oli suurten yritysten aikaansaamaa, pienten yritysten nettotulos heikkeni hieman edellisvuodesta.

Kokonaistulos oli 6,3 miljardia euroa. Se kasvoi edellisvuodesta 1,3 miljardia euroa. Käyttöomaisuuden myyntivoittoa saatiin 0,3 miljardia euroa edellisvuotta enemmän. Konserniavustuksia maksettiin saman verran kuin saatiin.

Metalliteollisuuden jalostusarvo henkilöä kohden kasvoi 3,6 prosenttia edellisvuodesta. Vuonna 2001 jalostusarvo per henkilö oli 77 200 euroa ja 74 500 euroa vuonna 2000. Elektroniikkateollisuudessa jalostusarvo oli huomattavasti korkeampi eli 124 100 euroa henkilöä kohti.

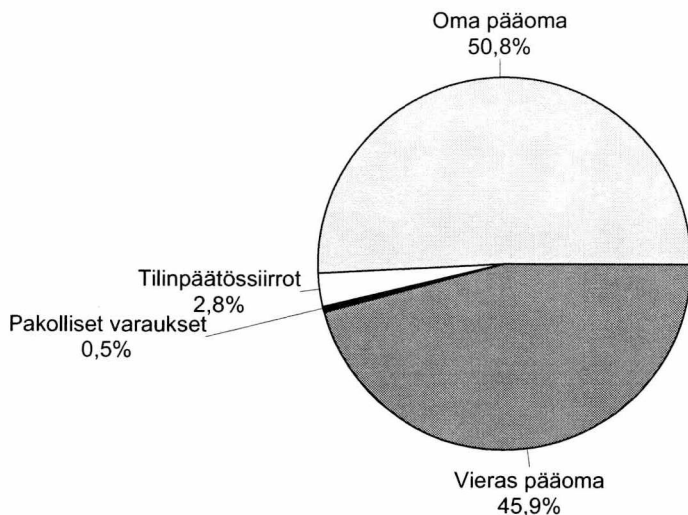
Rahoitusrakenne

Toimialan kokonaisvelat olivat noin puolet liikevaihdosta. Nettovelkojen, vieras pääoma vähennettynä rahoitusomaisuudella, osuus oli vain 0,4 prosenttia liikevaihdosta. Kokonaisvelkojen ja nettovelkojen osuudet liikevaihdosta kasvoivat pari prosenttiyksikköä edellisvuodesta.

Metallin alatoimialojen velkaantuneisuus vaihteli paljon. Eniten nettovelkaa oli metallien jalostuksessa, 39 prosenttia liikevaihdosta. Vakavaraisin ala puolestaan oli elektroniikkateollisuus, jolla oli enemmän rahoitusomaisuutta kuin velkaa. Metalliteollisuus pystyisi vuoden 2001 rahoitustuloksellaan selviämään nykyisten velkojensa maksusta 5 vuodessa.

Omavaraisuusaste oli 53,6 prosenttia eli 7,8 prosenttiyksikköä parempi kuin vuotta aiemmin. Tähän päästiin, kun oma pääoma kasvoi viime vuosien hyvien tulosten ja osakeantien johdosta 5 miljardia ja vastaavasti velat vähenivät 5 miljardilla eurolla.

Kuvio 14. Metalliteollisuuden taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2001

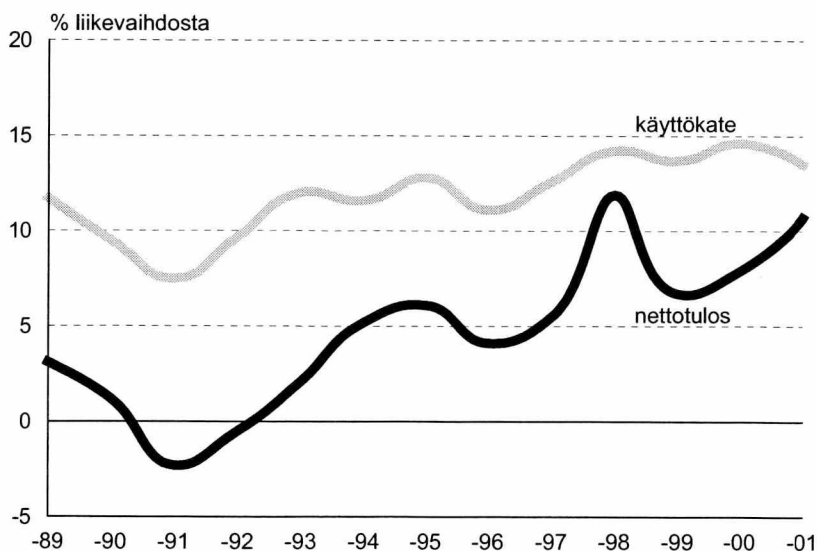
Metalliteollisuuden sijoitetun pääoman tuotto prosentti oli selvästi parempi kuin metsäteollisuuden. Toimiala sai sijoitetulle pääomalle 19,4 prosentin tuoton.

Investoinnit

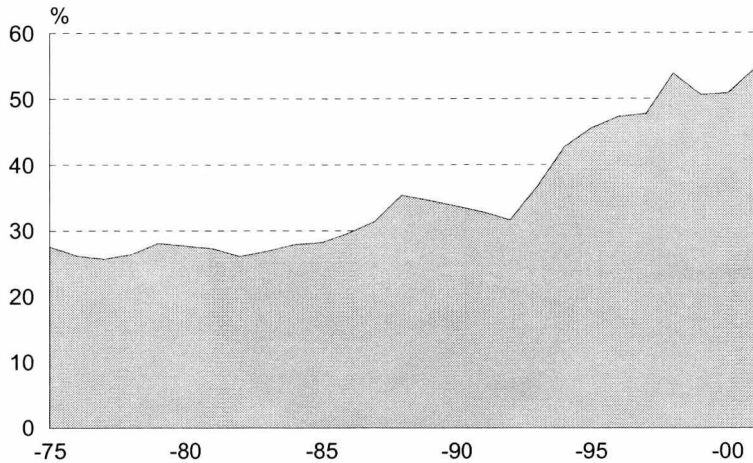
Metallialan nettoinvestointien osuus liikevaihdosta jäi 2,5 prosenttiin. Rakennuksia, koneita, laitteita ja muuta aineellista käyttöomaisuutta hankittiin 1,4 miljardilla eurolla. Käyttöomaisuusosakkeita hankittiin 2,9 miljardilla eurolla. Yritykset pystyvät maksamaan hyvin supistuneet investointinsa vuoden 2001 tulorahoituksella.

Teollisuuden aikasarjat

Kuvio 15. Teollisuusyritysten kannattavuus 1989–2001

Kuvio 16. Teollisuusyritysten omavaraisuusaste 1975–2000

Taulukko 6. Teollisuuden jalostusarvo 1974–2001

Vuosi	Jalostusarvo milj. euroa	Jalostusarvo/ henkilöstö tuhatta euroa	Henkilöstökulut yhteensä milj. euroa	Jalostusarvo/ henkilöstökulut
1974	4 162	7,1	2 579	1,6
1975	4 318	7,4	3 142	1,4
1976	4 711	8,4	3 496	1,3
1977	5 166	9,5	3 754	1,4
1978	5 776	11,0	3 952	1,5
1979	7 110	13,2	4 542	1,6
1980	8 275	15,0	5 336	1,6
1981	9 171	16,6	6 045	1,5
1982	9 544	17,6	6 470	1,5
1983	10 550	20,0	6 914	1,5
1984	11 821	22,6	7 514	1,6
1) 1985	12 155	23,6	8 164	1,5
1986	12 413	24,9	8 534	1,5
1987	13 714	28,0	8 941	1,5
1988	15 100	31,8	9 490	1,6
1989	17 452	35,3	10 771	1,6
1990	17 503	35,9	11 606	1,5
1991	15 216	33,8	10 665	1,4
1992	15 991	39,5	10 112	1,6
1) 1993	17 428	46,2	9 981	1,7
1994	18 394	48,9	10 615	1,7
1995	21 027	54,3	11 844	1,8
1996	20 487	53,1	12 194	1,7
1997	23 145	58,2	12 835	1,8
1) 1998	26 194	61,9	13 966	1,9
1999	26 185	61,5	14 412	1,8
2000	30 702	70,6	15 348	2,0
2001	31 044	71,4	16 269	1,9

1) kirjanpitolain ja asetuksen muutokset näinä vuosina heikentävät jonkin verran tunnuslukujen vertailukelpoisuutta

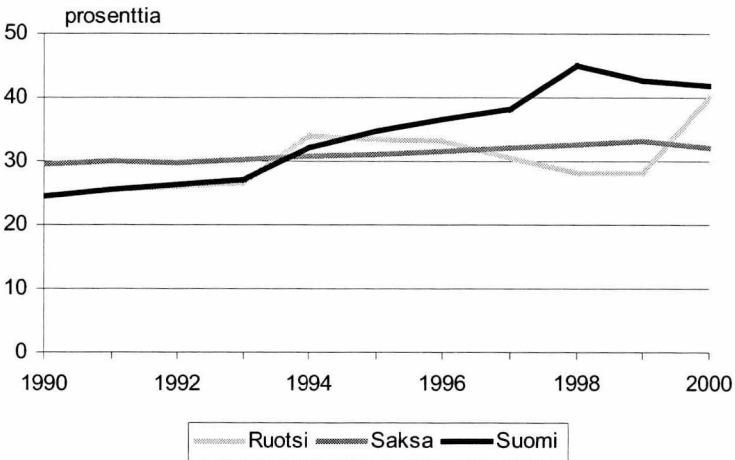
Teollisuuden kansainväliset aikasarjat

EU:n komission ylläpitämä BACH-tietokanta (**B**ank for the **A**ccounts of **C**ompanies **H**armonised) sisältää 11 Euroopan maan (Belgia, Espanja, Hollanti, Italia, Itävalta, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi ja Tanska) sekä Japanin ja USA:n toimialoittaisia tilinpäätöstietoja.

Tietokannan tietosisältö on varsin laaja ja siitä on mahdollista laskea monenlaisia tunnuslukuja. Tietojen kattavuudessa on kuitenkin eri maiden ja eri toimialojen välillä eroja, mikä vaikuttaa tietojen vertailukelpoisuuteen. Suuret yritykset ovat aineistossa hyvin edustettuina, pienistä ja keskisuurista yrityksistä sen sijaan on otos, jonka peittävyys vaihtelee maittain. (Myös Suomen BACH-aineisto on tilinpäätöstilaston aineistoa suppeampi). Teollisuus on kaikkien maiden aineistossa kuvattu parhaiten; peittävyys liikevaihdolla mitattuna vaihtelee 40:n ja 98 prosentin välillä.

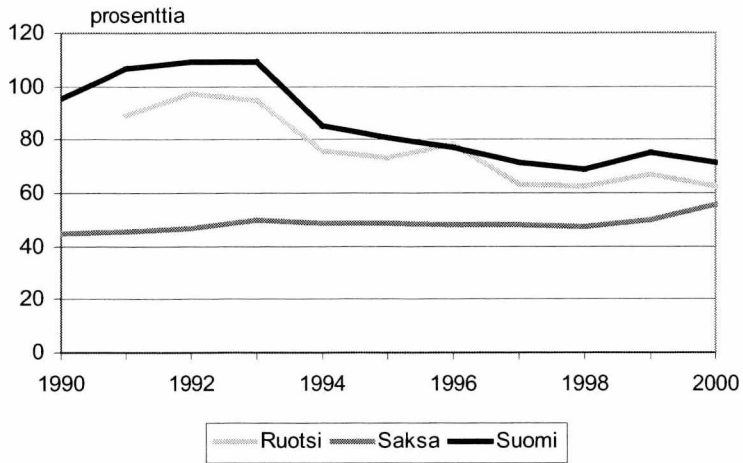
Tunnuslukujen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat myös maiden erilaiset tilinpäätöskäytännöt. Esimerkiksi satunnaisten erien käsittelyssä ja arvostuskäytännöissä on eroja maiden välillä. Tietokannan käyttäjän käsikirjassa, joka on saatavissa tietokannan Internet-sivuilta, on tarkemmin selvitetty tietokannan sisältöä ja maiden eroja tietojen saatavuudessa.

Kuvio 17. Teollisuusyritysten oman pääoman osuus taseen loppusummasta eräissä EU-maissa 1990–2000

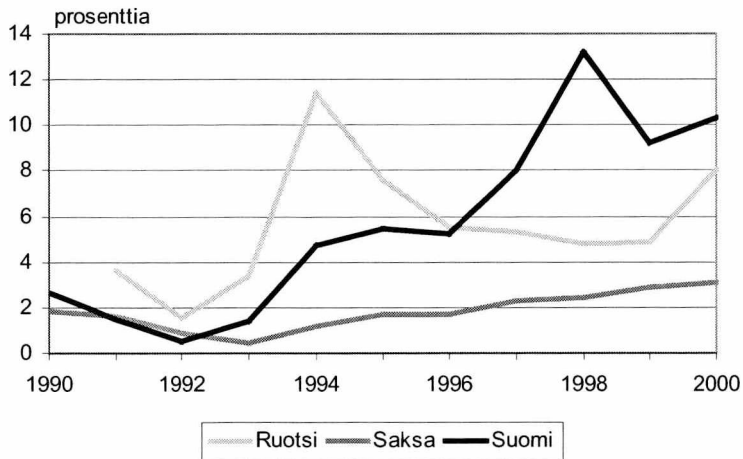
Lähde: BACH database (Bank for the Accounts of Companies Harmonised)
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/bachdatabase/

Kuvio 18. Teollisuusyritysten kokonaisvelat / liikevaihto eräissä EU-maissa 1990–2000

Lähde: BACH database (Bank for the Accounts of Companies Harmonised)
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/bachdatabase/

Kuvio 19. Teollisuusyritysten tilikauden tulos eräissä EU-maissa 1990–2000

Lähde: BACH database (Bank for the Accounts of Companies Harmonised)
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/bachdatabase/

Taulukko 7. Tehdasteollisuuden tunnuslukuja eräissä EU-maissa
1999-2000

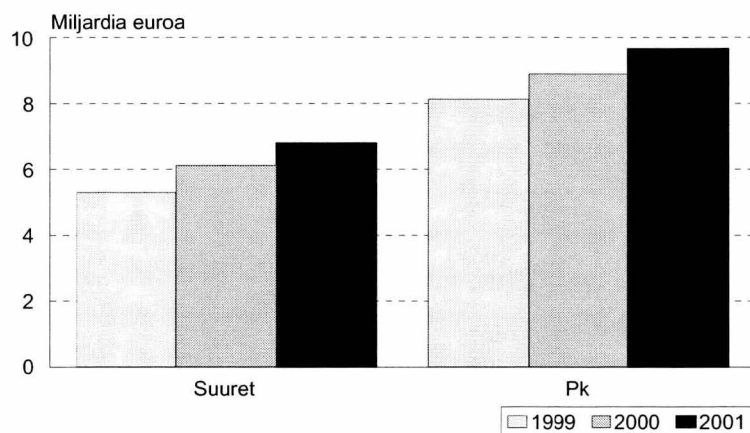
		Kokonaisvelat / liikevaihto, %	Oma pääoma / tase, %	Tilikauden tulos % liikevaihdosta
Belgia	2000	62.2	37.6	3.9
	1999	59.7	39.6	3.6
Espanja	2000	44.5	43.0	2.6
	1999	44.8	45.1	4.1
Hollanti	2000	70.3	53.5	17.3
	1999	70.2	52.2	11.0
Italia	2000	67.4	30.1	2.1
	1999	68.4	28.2	1.9
Itävalta	2000	47.1	33.9	5.0
	1999	52.8	35.7	5.2
Portugali	2000	50.2	42.3	4.0
	1999	49.3	44.0	3.5
Ranska	2000	44.7	36.2	3.3
	1999	45.0	38.3	2.7
Ruotsi	2000	62.5	29.5	8.0
	1999	66.9	28.2	4.9
Saksa	2000	55.6	32.1	3.1
	1999	49.8	33.1	2.9
Suomi	2000	71.7	41.9	10.3
	1999	75.3	42.8	9.2
Tanska	2000	55.7	39.9	5.5
	1999	55.6	39.4	5.3

Lähde: BACH database (Bank for the Accounts of Companies Harmonised)
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/bachdatabase/

Rakentaminen

Rakennusallalla toimi 27 000 yritystä vuonna 2001. Suuria yrityksiä oli 157 ja niiden osuus koko rakentamisen liikevaihdosta oli 41,3 prosenttia ja henkilöstöstä 29 prosenttia. Rakentamisessa pk-yritysten¹ vaikutus toimialan tunnuslukuihin on huomattava, sillä niistä kertyi yli puolet toimialan liikevaihdosta ja ne työllistivät 70 prosenttia rakentamisen työvoimasta.

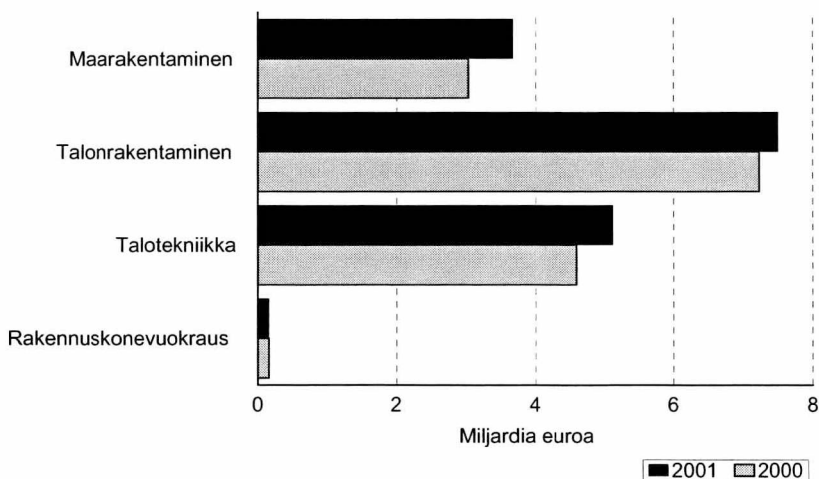
Kuvio 20. Rakentamisen suurten ja pk-yritysten liikevaihto 1999–2001

Liikevaihto

Toimialan liikevaihdosta 45 prosenttia tuli talonrakentamisesta, 31 prosenttia talotekniikasta ja 22 prosenttia maarakentamisesta.

Kuvio 21. Rakentamisen päätoimialojen liikevaihto 2000 ja 2001

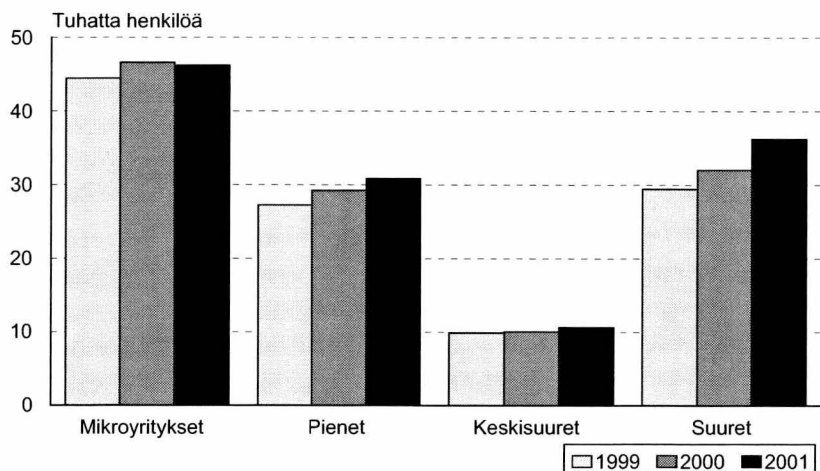

¹ Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta, määritelmä liitteessä 2. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa merkittävästi Suomen yritykset julkaisussa esitetystä lukumäärästä.

Rakennusyritysten liikevaihto kasvoi vuonna 2001 miltei 10 prosenttia 16,5 miljardiin euroon. Eniten kasvoi maanrakentajien liikevaihto ja heikoin kehitys oli talonrakentamisessa ja koneiden vuokrauksessa. Suurten yritysten liikevaihto kasvoi 11 prosenttia ja pienten vajaat 9 prosenttia.

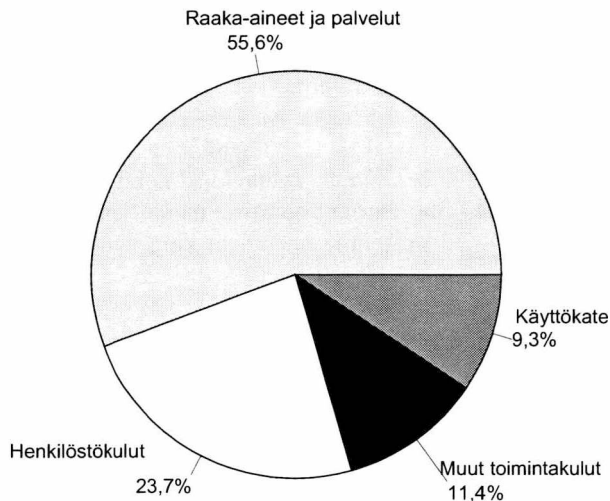
Vuonna 2001 rakennusala työllisti 124 000 henkeä. Maanrakentamisen henkilöstön määrä kasvoi vajaalla 5 000 ja talotekniikan 1 600 henkilöllä. Talonrakentamisen henkilöstön määrä väheni yli 200 henkilöllä. Työntekijää kohden laskettu jalostusarvo oli koko rakennusosalalla 44 500 euroa. Talonrakentajien jalostusarvo työntekijää kohden oli 43 900 euroa, 3,3 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 22. Rakentamisen henkilöstö 1999–2001

Henkilöstökulut olivat 3,9 miljardia euroa, mikä oli 23,7 prosenttia liikevaihdosta. Vuotta aiemmin henkilöstökulut olivat 0,5 miljardia euroa pienemmät ja niiden osuus liikevaihdosta oli 22,7 prosenttia. Henkilöstökulujen osuus työntekijää kohti kasvoi edellisvuodesta 7,5 prosenttia 31 400 euroon. Toimialan jalostusarvosta kului 70,5 prosenttia henkilöstökulujen maksamiseen, mikä on saman verran kuin vuonna 2000 ja 1999.

Kuvio 23. Rakennusyritysten liikevaihdon jakautuminen 2001

Kannattavuus

Rakennusalan kannattavuus kokonaisuutena heikkeni edellisvuodesta 0,2 prosenttiyksikköä sekä käyttökateprosentilla että nettotulosprosentilla mitaten. Käyttökateprosenttia jäi liikevaihdosta varsinaisen toiminnan kulujen maksamisen jälkeen 9,8 prosenttia vuonna 2000 kateprosentin oltua 10,0. Kun käyttökatteesta vähennettiin poistot ja rahoituserät sekä verot, jäi nettotulosta 5,2 prosenttia. Vuotta aiemmin nettotulosprosentti oli 5,4.

Taulukko 8. Rakentamisen kannattavuuden tunnuslukuja 1999–2001

	Käyttökate			Nettotulos		
	1999 %	2000 %	2001 %	1999 %	2000 %	2001 %
Rakentaminen						
yhteensä	10,1	10,0	9,8	5,7	5,4	5,2
Suuret	5,4	5,9	5,6	3,2	3,4	3,1
Pk	13,2	12,8	12,8	7,3	6,8	6,6
Maa- ja vesi- rakentaminen	14,1	13,6	13,3	6,1	5,4	6,0
Suuret	6,4	6,5	7,8	2,5	2,4	4,3
Pk	21,7	20,5	19,7	9,6	8,4	7,9
Talon- rakentaminen	7,3	7,5	6,9	4,5	4,4	3,7
Suuret	4,9	5,9	4,5	3,4	3,6	2,3
Pk	9,6	9,2	9,1	5,7	5,3	5,0
Rakennus- asennus	11,4	11,0	11,1	7,1	6,7	6,6
Suuret	5,7	4,9	5,0	4,1	4,2	3,8
Pk	12,6	12,6	12,8	7,8	7,4	7,4

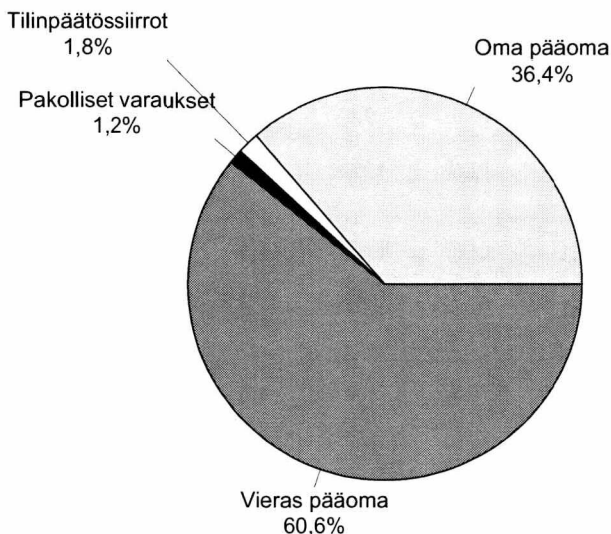
Rahoitus

Rakentamisen rahoitusasema keveni hiukan vuonna 2001. Kokonaisvelkojen osuus liikevaihdosta supistui 1,5 prosenttiyksikköä ja nettovelkojen osuus 1,9 prosenttiyksikköä. Kokonaisvelkojen osuus liikevaihdosta oli 33,0 prosenttia ja nettovelkojen 5 prosenttia. Toimiala selviäisi vuoden 2001 suuruisella rahoitustuloksella noin neljässä vuodessa kokonaisvelkojensa maksusta. Omavaraisuusaste koheni 2,3 prosenttiyksikköä 38,2 prosenttiin.

Investoinnit

Toimiala investoi rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin sekä muuhun aineelliseen käyttöomaisuuteen 0,4 miljardia euroa. Investointien osuus liikevaihdosta oli vain 2,4 prosenttia.

Kuvio 24. Rakentamisen taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2001

Talonrakentaminen

Talonrakentamisessa pk-yritysten merkitys on suuri. Vuonna 2001 niiden liikevaihto oli hieman yli puolet koko toimialan liikevaihdosta ja henkilöstön osuus toimialan henkilöstöstä oli 71 prosenttia.

Talonrakentamisen liikevaihto kasvoi 3,6 prosenttia 7,5 miljardiin euroon. Pk-yritysten liikevaihto kasvoi 6,3 prosenttia 3,8 miljardiin euroon ja suurten yritysten vain 1 prosentin 3,7 miljardiin euroon.

Toimiala työllisti 42 100 henkilöä 240 henkilöä vähemmän kuin edellisvuonna.

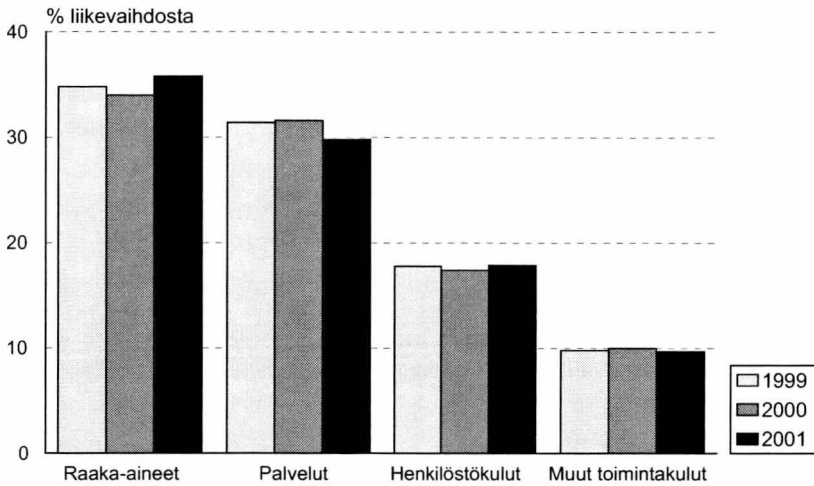
Pk-yritysten henkilöstön määrä pysyi edellisvuoden tasolla, 29 900 henkilöä, mutta suurten yritysten henkilöstön määrä supistui yli 200 henkilöllä 12 300 henkilöön.

Kannattavuus

Talonrakentamisen kannattavuus heikkeni enemmän kuin rakentaminen kokonaisuudessaan. Käyttökateen osuus liiketoiminnan tuotoista jäi 6,9 prosenttiin ja nettotuloksen osuus 3,7 prosenttiin. Käyttökateprosentti oli 0,6 ja nettotulos 0,7 prosenttiyksikköä heikompi kuin edellisvuonna.

Talonrakentamisen pk-yritysten kannattavuus oli suuria yrityksiä parempi vuonna 2001. Suurille yrityksille kertyi käyttökate 4,5 prosenttia ja pk-yrityksille 9,1 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Suurten yritysten käyttökateprosentti heikkeni 1,4 prosenttiyksikköä, mutta pienten kate jäi edellisvuoden tasolle. Suurten yritysten nettotulos heikkeni 1,3 prosenttiyksikköä ja pienten yritysten 0,3 prosenttiyksikköä.

Kuvio 25. Talonrakentamisen kulurakenne 1999–2001

Sijoitetulle pääomalle saatiin 16,3 prosentin tuotto, mikä oli 3,3 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuotta aiemmin. Pk-yritysten sijoitetun pääoman tuotto oli 33,8 prosenttia ja suurten yritysten 8,9. Pienillä yrityksillä yritykseen sijoitettu pääoma on huomattavasti pienempi kuin suurilla yrityksillä, jolloin sijoitetun pääoman tuotto nousee korkeaksi jo suhteellisen pienillä tuloksilla.

Rahoitus

Talonrakentamisen kokonaisvelkojen osuus liikevaihdosta jäi 38 prosenttiin, mikä oli sama kuin vuotta aiemmin. Omavaraisuusaste parani pari prosenttiyksikköä 35,4 prosenttiin.

Talotekniikka (rakennusasennus ja rakentamisen viimeistely)

Rakentamisen asennus ja viimeistelytyöissä oli vuonna 2001 miltei 12 000 yritystä. Näistä suurin osa oli pk-yrityksiä. Suuria yrityksiä oli vain 54.

Toimialan liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 11,6 prosenttia 5,1 miljardiin euroon. Henkilöstön määrä kasvoi 1 600 hengellä ja oli 51 200 henkilöä. Talotekniikan yritysten kannattavuus pysyi edellisvuoden tasolla. Käyttökatetta saatiin 11,1 prosenttia liiketoiminnan tuotoista ja nettotulosta 6,6 prosenttia.

Kokonaisvelkojen osuus liikevaihdosta oli 23,1 prosenttia. Toimialan rahoitusomaisuus on velkoja suurempi, joten nettovelkaa ei ollut lainkaan. Omavaraisuusaste oli 41,7 prosenttia.

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti oli huikeat 41,7 prosenttia. Tämä johtuu siitä että toimialalla on paljon pieniä yrityksiä, joiden sijoitettu pääoma on hyvin pieni. Suhteellisen hyvän vuoden 2001 tulos antaa pienelle sijoitetulle pääomalle korkean tuoton.

Maa- ja vesirakentaminen

Vuonna 2001 oli maanrakentamisessa 5 389 yritystä. Pk-yrityksiä oli 5 350 ja suuria yrityksiä 39. Vaikka toimialalla oli paljon pienyrityksiä, oli pk-yritysten osuus koko toimialan liikevaihdosta vain vajaat 46 prosenttia. Ne työllistivät kuitenkin noin puolet toimialan henkilöstön määrästä.

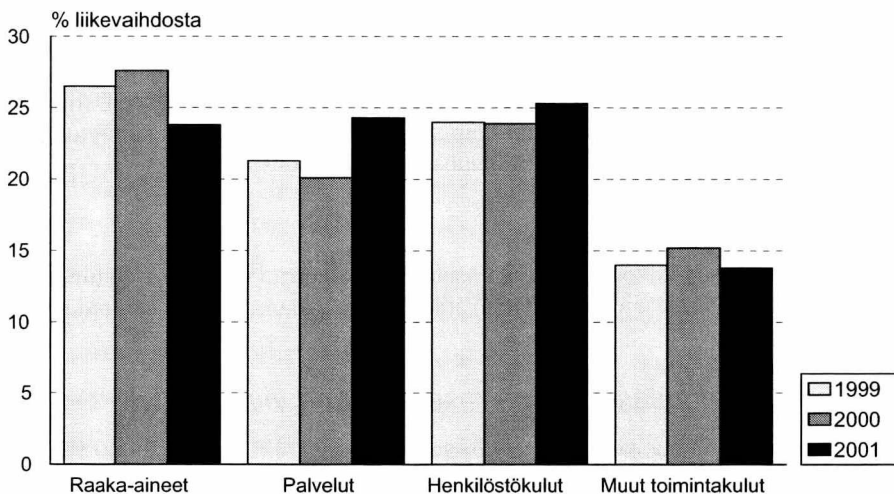
Koko rakentamisen toimialoista paras liikevaihdon kasvu oli maanrakennusyrityksillä. Niiden liikevaihto kasvoi edellisvuodesta 21 prosenttia 3,7 miljardiin euroon. Isojen yritysten liikevaihto kasvoi 33 prosenttia ja pk-yritysten 9 prosenttia.

Maanrakennusyritykset työllistivät 29 100 henkilöä eli miltei 5 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Pk-yrityksillä oli palveluksessaan 14 300 henkilöä ja suurilla yrityksillä 14 800 henkilöä. Suurten yritysten henkilöstö kasvoi 4 400 ja pk-yritysten 300 henkilöllä vuonna 2001.

Kannattavuus

Huolimatta hyvästä liikevaihdon kasvusta jäi toimialan kannattavuus käyttökäytelä mitaten hieman heikommaksi kuin edellisvuonna. Kustannukset kasvoivat liikevaihtoa enemmän. Katetta saatiin 75 miljoonaa euroa enemmän kuin vuotta aiemmin, mutta katteen osuus liiketoiminnan tuotoista heikkeni 0,3 prosenttiyksikköä 13,3 prosenttiin.

Kuvio 26. Maa- ja vesirakentamisen rakentamisen kulurakenne 1999–2001

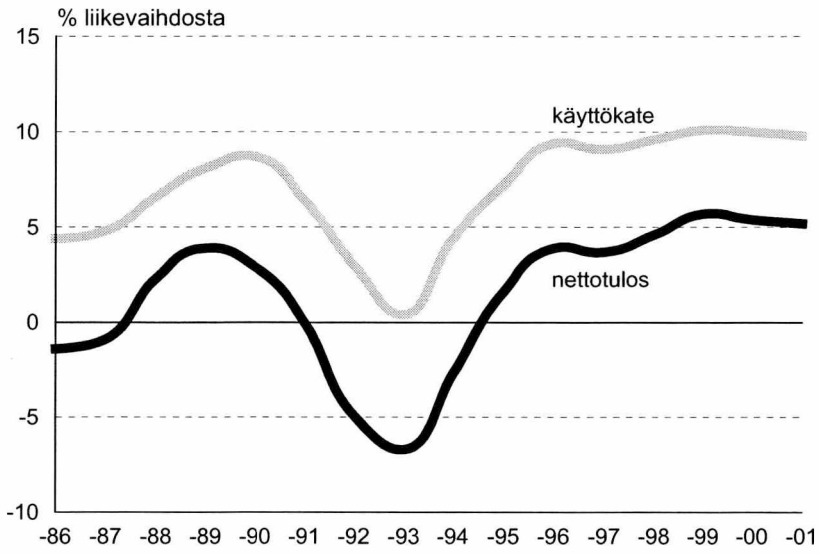
Toimialan nettotulos koheni kuitenkin edellisvuodesta 0,6 prosenttiyksikköä, kun veroja maksettiin 14 miljoonaa vähemmän kuin edellisvuonna.

Maanrakentajien rahoitusasema keveni hieman edellisvuodesta, kun liikevaihto kasvoi ja euromääräiset velat supistuivat noin miljoona euroa edellisvuodesta. Kokonaisvelkojen osuus liikevaihdosta oli 35,2 prosenttia ja nettovelkojen osuus 8,9 prosenttia. Omavaraisuusaste kohosi 3,6 prosenttiyksikköä 40,8 prosenttiin.

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti heikkeni vähän kannattavuuden heikkenemisen seurauksena ja oli 21,6 prosenttia. Vuotta aiemmin saatiin sijoitetulle pääomalle 22,5 prosentin tuotto.

Rakentamisen aikasarjat

Kuvio 27. Rakentamisen kannattavuuden tunnuslukuja 1986–2001

Teollisuuden ja rakentamisen tilastotaulut 2001

Taulukko 9. Tuloksen muodostuminen teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla

	C	D	E	F
	Mineraalien kaivu	Tehdas- teollisuus	Sähkö-, kaasu- lämpö- ja vesi- huolto	Rakentaminen yhteensä
	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
Liikevaihto	702 839	106 936 958	8 418 945	16 458 947
Liiketoiminnan muut tuotot	8 328	2 447 395	96 282	101 723
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	711 165	109 384 168	8 515 231	16 560 454
Aine- ja tarvikkeikäyttö	-166 480	-55 897 096	-5 222 163	-5 388 765
Ulkopuoliset palvelut	-182 998	-6 205 275	-401 855	-3 772 586
Henkilöstökulut	-122 467	-16 269 032	-673 398	-3 893 497
Liiketoiminnan muut kulut	-138 070	-16 140 516	-833 020	-1 930 170
Valmisteverastojen lisäys/vähennys, +/-	612	-98 376	89 124	50 132
Käyttökate	101 751	14 774 890	1 473 951	1 626 608
Suunnitelman mukaiset poistot	-64 658	-4 232 392	-760 280	-400 861
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	-156	-122 815	-5 041	-3 443
Vaihtuvien vastaavien arvonalentumiset	-18	-2 927	-1	-2 439
Liiketulos	36 925	10 417 132	708 633	1 220 655
Rahoitustuotot	14 646	9 069 195	346 862	118 389
Rahoituskulut	-22 813	-4 416 816	-742 280	-200 303
Tuloverot	-16 694	-3 314 250	-82 064	-271 440
Muut välittömät verot	-998	-19 214	-570	-8 994
Nettotulos	11 111	11 737 051	230 594	859 466
Satunnaiset tuotot	34 534	3 259 455	109 518	196 815
Satunnaiset kulut	-8 095	-2 940 573	-285 063	-220 812
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	1 383	1 583 281	101 376	30 557
Kokonaistulos	38 943	13 639 091	156 418	866 130
Poistoeron lisäys/vähennys, +/-	2 189	-6 529	19 637	-3 859
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys, +/-	31	3 381	-6 236	-2 500
Tilikauden tulos	41 167	13 635 899	169 828	859 796
Rahoitustulos	75 948	16 094 734	995 912	1 265 512
Saadut konserniavustukset	26 903	2 953 832	78 150	140 268
Maksetut konserniavustukset	6 610	2 678 813	274 546	178 396

Taulukko 10. Tase teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla

	C	D	E	F
	Mineraalien kaivu	Tehdas- teollisuus	Sähkö-, kaasus- lämpö- ja vesi- huolto	Rakentaminen yhteensä
	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet	25 849	3 880 998	595 436	113 872
Aineelliset hyödykkeet	448 259	29 637 893	10 295 868	1 817 866
Sijoitukset	169 353	63 874 984	8 208 035	1 138 897
Vaihto-omaisuus	107 255	9 761 818	507 271	2 308 695
Pitkäaikaiset saamiset	23 333	3 901 709	522 148	105 996
Lyhytaikaiset saamiset	209 497	40 195 475	1 999 272	3 332 894
Rahoitusarvopaperit	14 402	2 693 851	260 366	97 453
Rahat ja pankkisaamiset	40 539	4 700 102	520 133	1 074 677
Vastaavaa yhteensä	1 038 445	158 645 288	22 908 477	9 988 709
VASTATTAVAA				
Oma pääoma	418 865	76 455 620	7 389 657	3 204 941
Tilinpäätössiirtojen kertymä	89 526	9 352 693	2 883 221	162 418
Pakolliset varaukset	6 645	528 737	9 469	101 562
Pitkäaikainen vieras pääoma	347 254	29 128 510	9 883 020	1 430 965
Lyhytaikainen vieras pääoma	176 137	43 180 053	2 743 089	5 089 097
Vastattavaa yhteensä	1 038 445	158 645 288	22 908 477	9 988 709
Korollinen vieras pääoma	403 988	48 149 611	8 107 261	2 460 813
Päätetty / ehdotettu osingonjako	11 256	4782008	72 328	130032
KÄYTTÖOMAISUUDEN MUUTOKSET				
Aineettomien hyödykkeiden lis.	6 107	1 351 739	60 947	52 183
Aineettomien hyödykkeiden väh.	191	134 901	9 329	6 326
Aineellisten hyödykkeiden lis.	152 633	7 328 498	929 948	589 603
Aineellisten hyödykkeiden väh.	81 386	2 962 978	234 075	160 396
Käyttöomaisuusosakkeiden lis.	29 139	9 647 920	486 153	136 083
Käyttöomaisuusosakkeiden väh.	5 220	5 007 740	340 208	179 765

Taulukko 11. Tunnusluvut teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla

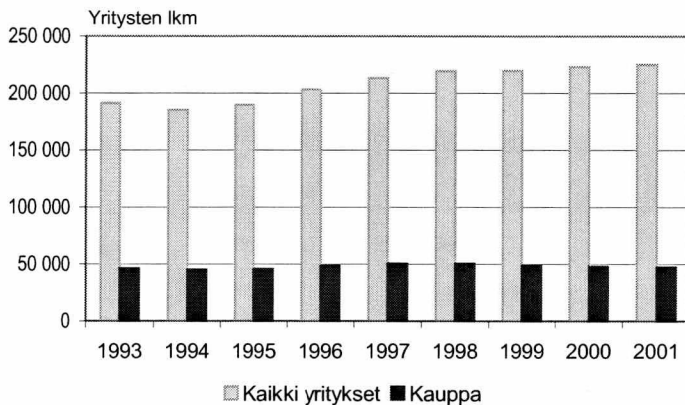
	C	D	E	F
	Mineraalien kaivu	Tehdas- teollisuus	Sähkö-, kaasu- lämpö- ja vesi- huolto	Rakentaminen yhteensä
Yritysten lukumäärä	992	24 655	955	26 973
Liiketoiminnan laajuus				
Liiketoiminnan tuotot yhteensä, 1000 eurc	711 165	109 384 168	8 515 231	16 560 454
Jalostusarvo, 1000 euroa	224 206	31 043 562	2 147 345	5 519 586
Henkilöstön lkm	3 764	435 079	16 948	124 015
Aineelliset nettoinvestoinnit, 1000 euroa	71 247	4 365 520	695 873	429 207
Tehokkuus				
Liikevaihto / henkilöstö, 1000 euroa	186.7	245.8	496.8	132.7
Jalostusarvo / henkilöstökulut	1.8	1.9	3.2	1.4
Kannattavuus				
Käyttökate-%	14.3	13.5	17.3	9.8
Rahoitustulos-%	10.7	14.7	11.7	7.6
Nettotulos-%	1.6	10.7	2.7	5.2
Kokonaistulos-%	5.5	12.5	1.8	5.2
Sijoitetun pääoman tuotto-%	5.7	14.4	5.5	22.9
Rahoitus				
Omavaraisuusaste, %	49.2	54.5	44.9	38.2
Kokonaisvelat/liikevaihto, %	74.7	66.9	149.5	33.0
Quick ratio	1.5	1.1	1.0	1.1

Kauppa

Kauppa yrityssectorissa 1993–2001

Yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan Suomessa oli toimivia yrityksiä liki 225 000 vuonna 2001. Yritysten lukumäärällä mitattuna kauppa on päätoimialoista suurin. Vuonna 2001 auto-, tukku- ja vähittäiskaupan yrityksiä oli yhteensä 47 400, joista 93 prosenttia oli alle 10 hengen yrityksiä. Vuodesta 1998 lähtien kaupan yritysten määrä on vähentynyt keskimäärin 1 000 yrityksellä vuosittain.

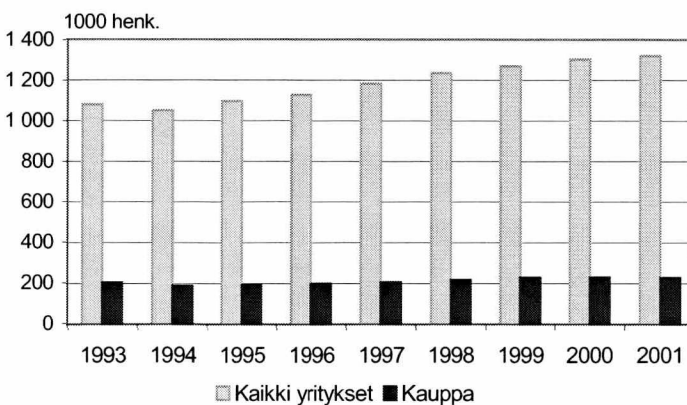
Kuvio 28. Yritysten lukumäärä, kaikki yritykset ja kauppa 1993–2001

Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

Yrityssectorin henkilöstöstä kaupan osuus oli runsaat 17 prosenttia, 230 000 henkilöä vuonna 2001. Henkilöstön määrä kasvoi 1990-luvun puolivälissä runsaalla kolmella prosentilla ja vuosikymmenen lopussa noin viidellä prosentilla vuosittain. 2000-luvulla kasvu on ollut vähäisempää.

Kuvio 29. Yritysten henkilöstö, kaikki yritykset ja kauppa 1993–2001

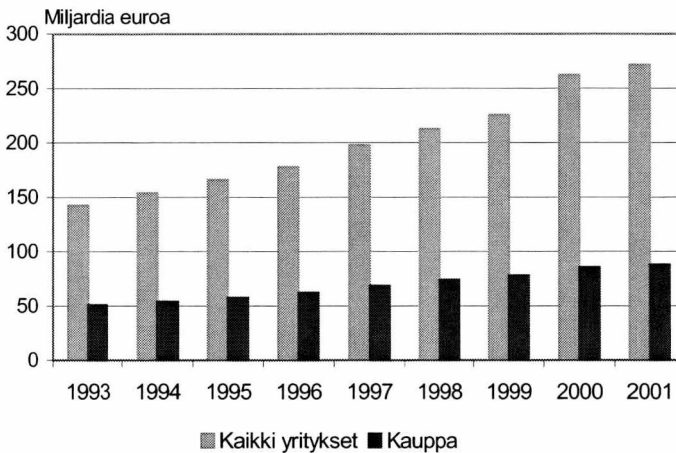

Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

Koko yrityssektori keräsi liikevaihtoa 271,7 miljardia euroa vuonna 2001. Kaupan osuus siitä oli 32 prosenttia, 87,8 miljardia euroa. Liikevaihdon voimakkaimmat kasvun vuodet koko yrityssektorilla olivat 1997 ja 2000, jolloin liikevaihdon vuotuinen kasvu oli 11 ja 16 prosenttia.

Vuonna 2001 liikevaihdon kasvu edellisvuodesta oli 3,6 prosenttia koko yrityssektorilla. Kaupan toimialalla kasvu oli vajaat kolme prosenttia.

Kuvio 30. Yritysten liikevaihto, kaikki yritykset ja kauppa 1993–2001

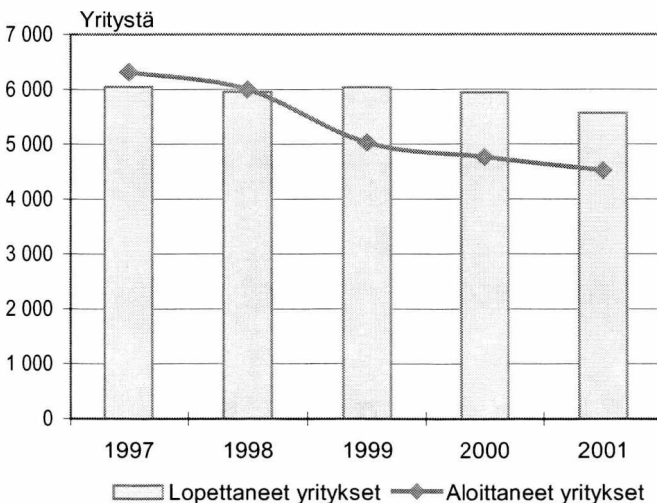

Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

Aloittaneet ja lopettaneet yritykset 1997–2001

Vuonna 2001 Suomessa toimintansa aloitti 22 068 ja lopetti 21 082 yritystä. Yrityskannan nettokasvu oli 986 yritystä (0,4 prosenttia yrityskannasta). Vuoteen 2000 verrattuna aloittaneiden yritysten määrä väheni ja lopettaneiden kasvoi.

Kuvio 31. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset kaupassa 1997–2001

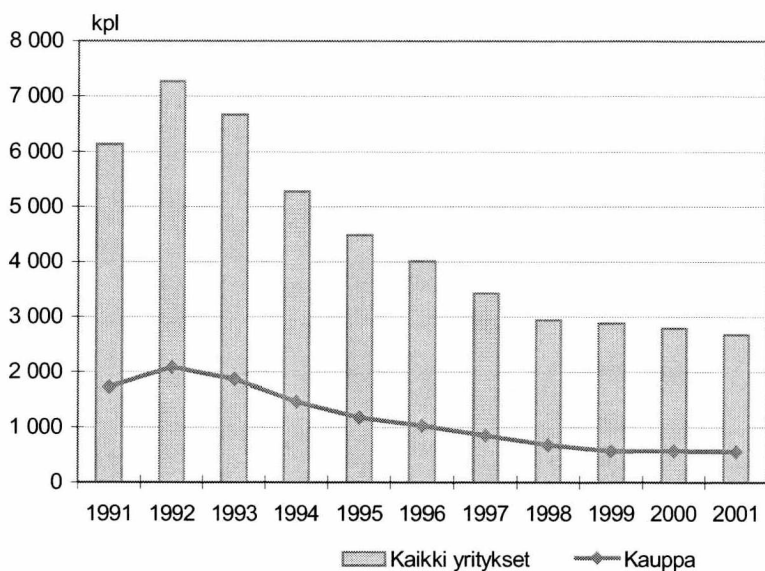
Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

Toimialoittain tarkasteltuna eniten lopettaneita yrityksiä oli kaupassa, jossa toimintansa lopetti 5 568 yritystä vuonna 2001. Aloittaneita uusia yrityksiä puolestaan oli 4 524. Yrityskannan nettomuutos kaupassa oli siten -1 044 yritystä.

Konkurssit 1991–2001

Vuosi 1992 oli konkurssivuosi - konkurssien määrä oli lähes 7 300, joista kolmasosa kaupan toimialalla. Sen jälkeen konkurssien määrä väheni tasaisesti vuoteen 1998 saakka. Koko yrityssectorilla on konkurssien määrä sittemmin ollut vuosittain alle 3000, joista kaupan alalla vajaat 600.

Kuvio 32. Konkurssien lukumäärä, kaikki yritykset ja kauppa 1991–2001

Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

Ulkomainen omistus kaupassa

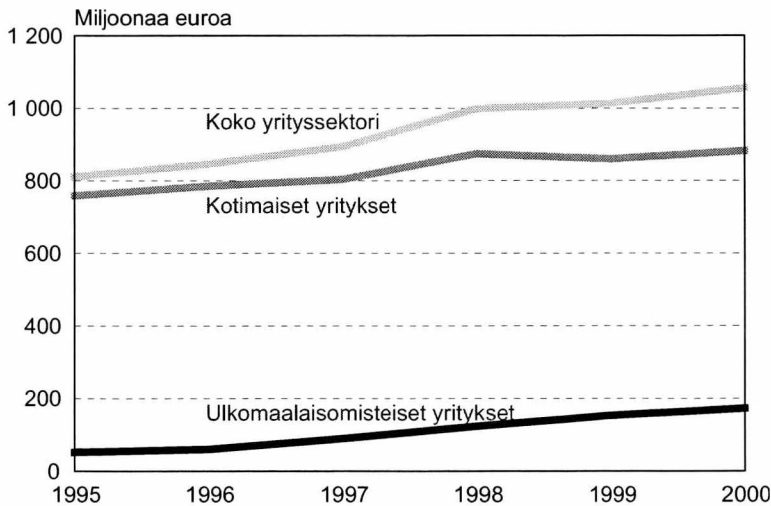
Kaupan toimialalla toimivien ulkomaalaisomisteisten¹ yritysten määrä on kasvanut voimakkaasti vuosina 1995–2000. Vuonna 1995 kaupassa toimi 636 ulkomaalaisomisteista yritystä, kun vuonna 2000 vastaava luku oli jo 1 068. Vuonna 2000 kaupassa toimivien ulkomaalaisomisteisten yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli lähes 20 miljardia euroa, mikä oli 23,1 prosenttia koko kaupan toimialan liikevaihdosta. Vuonna 2000 kaupassa toimivien ulkomaalaisomisteisten yritysten yhteenlaskettu henkilöstö oli 31 939.

Seuraavassa käsitellään vaatteiden vähittäiskauppaa, polttoainetukkukauppaa sekä koneiden ja laitteiden tukkukauppaa. Julkaisun liitteenä oleva CD-ROM sisältää ulkomaalaisomisteisia yrityksiä koskevia tietoja myös muilta toimialoilta.

Vaatteiden vähittäiskauppa

Ulkomaalaisomisteisten yritysten määrä on vaatteiden vähittäiskaupan toimialalla pieni, vuonna 2000 toimialalla oli 10 ulkomaalaisomisteista yritystä. Ulkomaalaisomisteisten yritysten yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2000 oli 173 miljoonaa euroa. Liikevaihto on kasvanut yli kolminkertaiseksi vuodesta 1995 ja sen osuus toimialan kokonaisliikevaihdosta oli 16,4 prosenttia vuonna 2000.

Kuvio 33. Liikevaihdon kehitys vaatteiden vähittäiskaupassa yritysten omistuspohjan mukaan 1995–2000

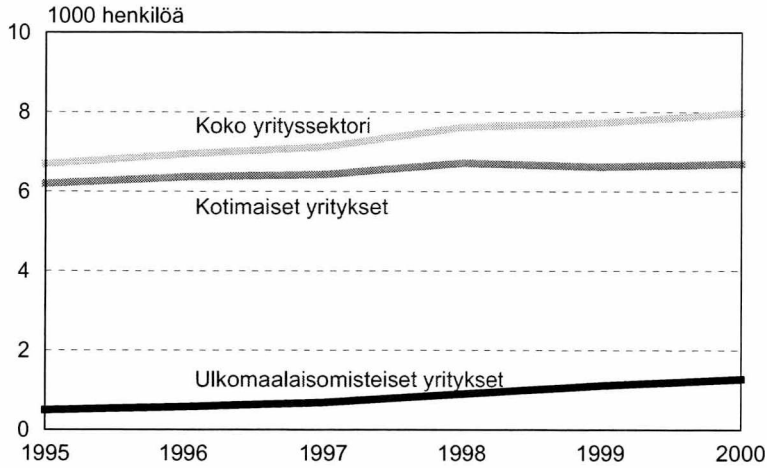

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Ulkomaalaisomisteisten yritysten henkilöstön määrä on kasvanut johdonmukaisesti liikevaihdon mukana. Vuonna 2000 ulkomaalaisomisteiset yritykset työllistivät 1 278 henkilöä. Henkilöstön määrä on kasvanut 159 prosenttia vuodesta 1995 ja osuus toimialan koko henkilöstöstä oli 16 prosenttia vuonna 2000. Vuodesta 1999 vuoteen 2000 ulkomaalaisomisteisten yritysten osuus toimialan henkilöstöstä kasvoi 1,6 prosenttiyksikköä ja osuus toimialan liikevaihdosta 1,2 prosenttiyksikköä.

¹ Ulkomaalaisomisteisiksi tilastoituvat yritykset, joiden omistuksesta tai äänivallasta yli 50 prosenttia on suoraan tai välillisesti yhden ulkomaisen tahon hallussa.

Kuvio 34. Henkilöstön kehitys vaatteiden vähittäiskaupassa omistuspohjan mukaan 1995–2000

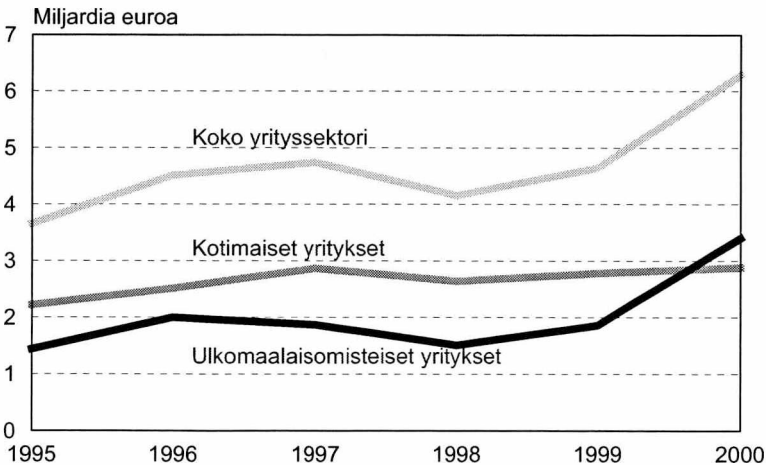

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Polttoainetukkukauppa

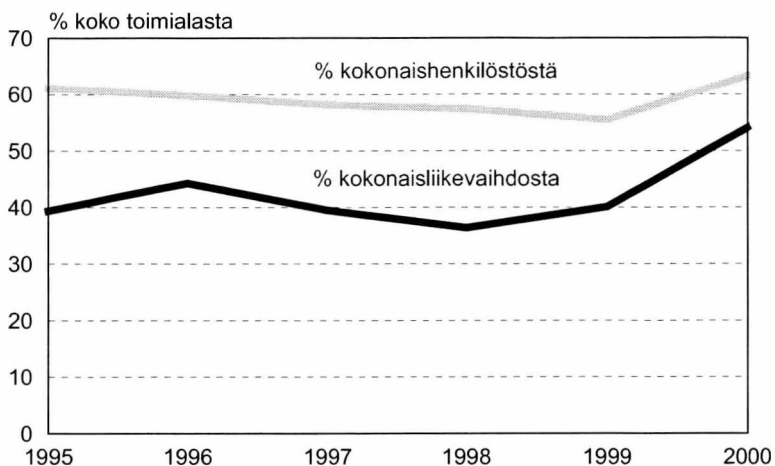
Vuonna 2000 ulkomaalaisomisteisia yrityksiä toimi polttoainetukkukaupan toimialalla 15 kappaletta ja niiden osuus toimialan kokonaisliikevaihdosta oli merkittävä eli 54,1 prosenttia. Ulkomaalaisomisteisten yritysten yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2000 oli 3,4 miljardia euroa. Liikevaihto on kasvanut 136 prosenttia vuodesta 1995 vuoteen 2000.

Kuvio 35. Liikevaihdon kehitys polttoainetukkukaupassa omistuspohjan mukaan 1995–2000

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Kuvio 36. Ulkomaalaisomisteisten yritysten aseman kehitys polttoainetukkukaupassa 1995–2000

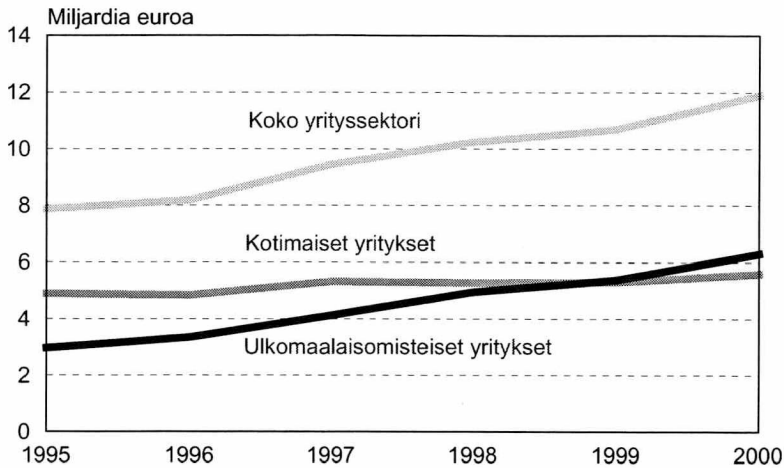
Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Ulkomaaiset yritykset ovat sekä liikevaihdolla että henkilöstön määrällä mitattuna kotimaisia yrityksiä selvästi suurempia polttoainetukkukaupan toimialalla. Esimerkiksi vuonna 2000 ulkomaalaisomisteisten yritysten liikevaihdon mediaani oli 5 miljoonaa euroa, kun se kotimaisilla yrityksillä oli vain 0,2 miljoonaa euroa. Ulkomaalaisomisteisen mediaaniyrityksen työllistäessä 5,1 henkeä kotimainen mediaaniyritys työllisti vain 0,5 henkeä.

Koneiden ja laitteiden tukkukauppa

Vuonna 2000 ulkomaalaisomisteisiä yrityksiä toimi koneiden ja laitteiden tukkukaupassa 371 kappaletta ja niiden osuus toimialan kokonaisliikevaihdosta oli merkittävä eli 53 prosenttia. Ulkomaalaisomisteisten yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli 6,3 miljardia euroa ja henkilöstön määrä 12 455 vuonna 2000. Liikevaihto on kasvanut 112 prosenttia ja henkilöstön määrä 34 prosenttia vuodesta 1995 vuoteen 2000. Samana aikana kotimaisten yritysten henkilöstö on kasvanut 10 prosenttia. Vuonna 2000 kotimaiset yritykset työllistivät 16 660 henkilöä. Ulkomaalaisomisteisten yritysten osuus toimialan henkilöstöstä oli 42,8 prosenttia vuonna 2000. Edellisvuodesta osuus toimialan henkilöstöstä kasvoi 1 prosenttiyksiköllä ja osuus toimialan liikevaihdosta 2,6 prosenttiyksiköllä.

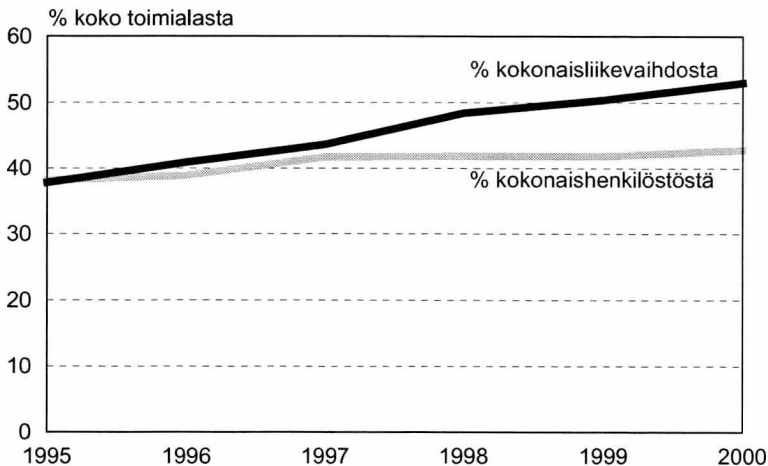
Kuvio 37. Liikevaihdon kehitys koneiden ja laitteiden tukkukaupassa omistuspohjan mukaan 1995–2000

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Myös koneiden ja laitteiden tukkukaupassa ulkomaiset yritykset ovat kotimaisia yrityksiä suurempia. Vuonna 2000 liikevaihdon mediaani ulkomaalaisomisteisilla yrityksillä oli kolme miljoonaa euroa, kun se kotimaisilla yrityksillä oli vain 0,3 miljoonaa euroa. Ulkomaisessa omistuksessa olevalla mediaaniyrityksellä oli palveluksessaan 7,8 henkilöä ja kotimaisella mediaaniyrityksellä 1,5 henkilöä.

Kuvio 38. Ulkomaalaisomisteisten yritysten aseman kehitys koneiden ja laitteiden tukkukaupassa 1995–2000

Lähde: Tilastokeskus, yritys- ja toimipaikkarekisteri

Kauppa toimialoittain

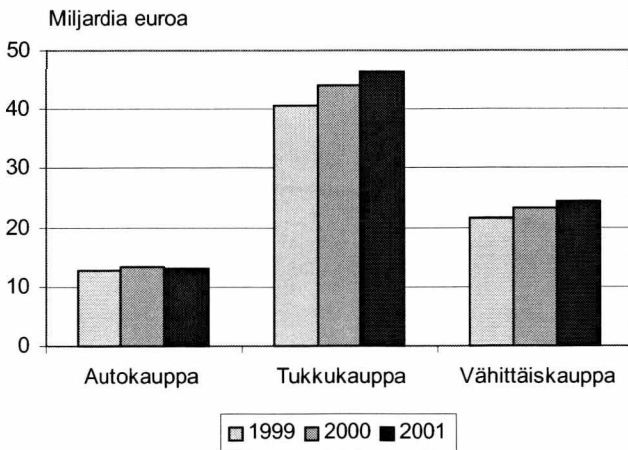
Kaupan toimiala koostuu auto-, tukku- ja vähittäiskaupasta sekä agentuuritoiminnasta. Vuonna 2001 tilinpäätöstilastossa mukana olevien yritysten lukumäärä oli 45 300, mikä oli runsas 700 yritystä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Henkilöstön lukumäärä sen sijaan kasvoi 4 500 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna ja oli 227 800 henkilöä. Liikevaihtoa kaupan yritykset keräsivät 85,1 miljardia euroa vuonna 2001. Vuodesta 1999 lähtien liikevaihto on kasvanut yli 11 prosenttia, vuodesta 2000 vuoteen 2001 kasvua oli 4,6 prosenttia.

Kaupan toimialoilla pk-yrityksiä¹ oli 44 700 ja isoja yrityksiä hieman yli 600 vuonna 2001. Liikevaihtoa pk-yrityksille kertyi 36,7 miljardia euroa ja niissä työskenteli 135 500 henkilöä. Kaupan pk-sektori pieneni edellisestä vuodesta; yritysten määrä 800 yrityksellä, liikevaihto 600 miljoonalla eurolla ja henkilöstön määrä 5 000 henkilöllä.

Kaupan yrityksistä lähes viidesosa oli autokauppoja, neljäsosa tukkukauppoja ja liki puolet vähittäiskauppoja. Agentuuritoiminta oli kaupan pienin toimiala, sen osuus oli runsaat 8 prosenttia yritysten lukumäärästä.

Autokaupan näkymiä heikensi ja jarrutteli epätietoisuus autoveroasiasta. Yritysten lukumäärä väheni muutamalla kymmenellä yrityksellä verrattaessa edelliseen vuoteen ja oli noin 8 600. Liikevaihtoa kertyi 13,2 miljardia euroa, mikä oli prosentin verran edellisvuotta vähemmän. Henkilöstön lukumäärä, joka oli 34 800, pysyi edellisvuoden tasolla.

Kuvio 39. Kaupan toimialojen liikevaihto 1999–2001

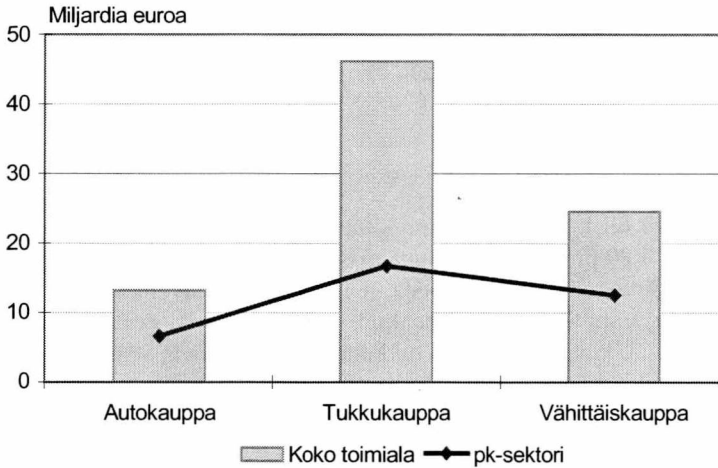

Yritysten ja henkilöstön lukumäärillä mitattuna vähittäiskauppa oli kaupan toimialoista suurin. Vähittäiskauppoja toimi lähes 21 600 ja ne työllistivät melkein puolet kaupan henkilöstöstä, noin 109 300 henkilöä. Edellisvuoteen verrattuna vähittäiskauppojen lukumäärä vähentyi 400 yrityksellä, henkilöstön määrä sen sijaan kasvoi runsaalla 2 300 henkilöllä. Vähittäiskaupat keräsivät liikevaihtoa 24,6 miljardia euroa, kasvua oli viisi ja puoli prosenttia edellisvuodesta. Liike-

¹ Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta, määritelmä liitteessä 2. Tämän johdosta yritysten jakautuminen kokoluokkiin eroaa merkittävästi Suomen yritykset -julkaisussa esitetyistä lukumääristä.

vaihdon mukaan kaupan suurin toimiala oli tukkukauppa, joka kattoi 54 prosenttia kaupan liikevaihdosta. Tukkukaupassa liikevaihtoa kertyi 46,2 miljardia euroa, kasvua edellisvuodesta runsas kaksi miljardia euroa. Tukkukaupassa yritysten lukumäärä on hieman vähentynyt vuodesta 1999, noin 400 yrityksellä. Henkilöstön lukumäärä sen sijaan on kasvanut samalla ajanjaksolla lähes 1 900 henkilöllä, ollen 78 600 henkilöä vuonna 2001. Viime vuosien aikana tapahtuneet uudelleenjärjestelyt ja rakenteelliset muutokset tukkukaupoissa ovat osaltaan vaikuttaneet yritysten ja henkilöstön lukumääriin.

Kuvio 40. Pk-sektorin osuudet toimialansa liikevaihdosta 2001

Autokaupassa pk-yrityksiä oli 8 500 ja suuria 100. Liikevaihtoa kumpikin sektori keräsi noin 6,6 miljardia euroa. Henkilökuntaa pk-yrityksissä oli 23 200 ja suurissa 11 500 henkilöä. Tukkukaupan 300 suurta yritystä keräsivät lähes kaksi kolmasosaa eli 29,5 miljardia euroa toimialan liikevaihdosta ja työllistivät 33 900 henkilöä. Vähittäiskaupoista 21 400 toimi pk-sektorilla, työllisti lähes 60 prosenttia toimialan henkilöstöstä ja keräsi hieman yli puolet liikevaihdosta eli 12,5 miljardia euroa. Suuria yrityksiä oli 150 ja niissä työskenteli 46 100 henkilöä.

Pk-sektori voidaan jakaa mikroyrityksiin sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (määritelmä liitteessä 2). Valtaosa, runsaat 90 prosenttia, kaupan yrityksistä on mikroyrityksiä. Liikevaihdosta nämä yritykset keräsivät viidesosan ja työllistivät henkilöstöstä kolmanneksen vuonna 2001. Seuraavassa taulukossa on kuvattu kyseisten suuruusluokkien prosenttiosuudet oman toimialansa liikevaihdosta ja henkilöstön lukumäärästä.

Taulukko 12. Liikevaihdon ja henkilöstön jakautuminen yrityksen koon mukaan kaupan toimialoilla 2001

		Liikevaihto		Henkilöstö	
			%		%
Koko kauppa	Mikroyritykset		20		32
	Pienyritykset		12		18
	Keskisuuret		11		10
Autokauppa	Mikroyritykset		25		41
	Pienyritykset		11		15
	Keskisuuret		14		11
Tukkukauppa	Mikroyritykset		15		25
	Pienyritykset		8		16
	Keskisuuret		13		16
Vähittäiskauppa	Mikroyritykset		24		33
	Pienyritykset		20		20
	Keskisuuret		6		6

Kulurakenne

Aine- ja tarvikekäyttö oli luonnollisesti merkittävin kuluerä kaupassa. Autokaupassa sen osuus oli yli 80 prosenttia, tukkukaupassa lähes 80 ja vähittäiskaupassa noin 72 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Ulkopuolisia palveluita käytettiin eniten tukkukaupassa. Vähittäiskaupassa henkilöstökulut olivat lähes 11 prosenttia liiketoiminnan tuotoista, kun taas auto- ja tukkukaupassa ne jäivät seitsemän prosentin tuntumaan. Kaikilla kaupan toimialoilla poistoihin käytettiin tuotoista runsaan prosentin verran vuonna 2001.

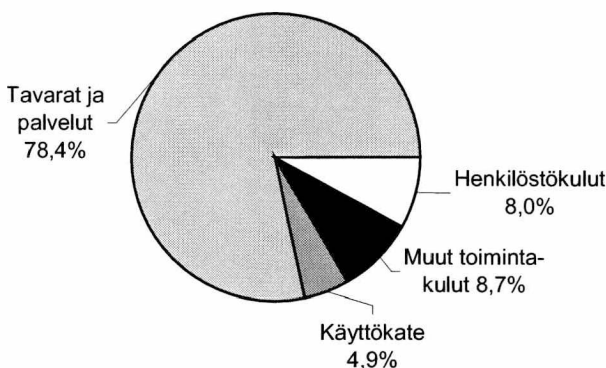
Taulukko 13. Tuloksen muodostuminen kaupan toimialoilla 2001, pk-yritykset ja suuret yritykset

	Kauppa (G)		Autokauppa		Tukkukauppa (pl. agent.)		Vähittäiskauppa	
	PK	Suuret	PK	Suuret	PK	Suuret	PK	Suuret
	%	%	%	%	%	%	%	%
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aine- ja tarvikekäyttö	-71,7	-80,7	-78,9	-83,5	-71,1	-83,3	-70,8	-74,0
Ulkopuoliset palvelut	-1,3	-1,8	-0,8	-0,7	-1,7	-2,2	-0,4	-0,4
Henkilöstökulut	-10,2	-6,4	-8,6	-6,0	-9,9	-4,7	-11,0	-10,6
Liiketoiminnan muut kulut	-10,6	-7,2	-6,8	-5,0	-11,1	-6,6	-11,4	-9,9
Käyttökate	6,2	3,9	5,0	4,8	6,2	3,1	6,4	5,2
Poistot ja arvonalentumiset	-1,2	-1,4	-1,0	-1,3	-1,2	-1,2	-1,1	-1,9
Liiketulos	5,0	2,5	4,0	3,6	5,0	1,9	5,3	3,3
Rahoitustuotot, -kulut ja verot	-1,7	-0,5	-1,3	-0,8	-1,7	-0,2	-1,7	-1,0
Nettotulos	3,4	2,0	2,7	2,7	3,3	1,7	3,6	2,4
Satunnaiset tuotot ja -kulut	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,1	-0,1	0,2	0,5
Kokonaistulos	3,6	2,3	3,0	2,8	3,5	1,9	3,9	3,1
Tilinpäätössiirrot	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0
Tilikauden tulos	3,7	2,4	3,0	2,8	3,6	2,0	4,0	3,1

Aine- ja tarvikekäytön jälkeen kaupan pk-yrityksille jäi liiketoiminnan tuotoista hieman yli 28 prosenttia muiden kulujen kattamiseen. Henkilöstökulujen maksamisen jälkeen tuotoista oli jäljellä noin 17 prosenttia. Suurille yrityksille jäi aine- ja tarvikekäytön ja henkilöstökulujen maksamisen jälkeen runsaat 11 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Autokaupan suurten ja pk-yritysten kulurakenteet poikkesivat toisistaan. Suurten yritysten liiketoiminnan tuotoista aine- ja tarvikekäyttö lohkaisi lähes 84 prosenttia, pk-yrityksiltä viisi prosenttiyksikköä vähemmän. Henkilöstökulut veivät suurilta yrityksiltä kuusi prosenttia liiketoiminnan tuotoista, kun taas pk-yrityksiltä niihin kului vajaat yhdeksän prosenttia. Tukkukaupan suurten yritysten liiketoiminnan tuotoista hupeni hieman yli 83 prosenttia aine- ja tarvikekäyttöön, pk-yritysten aine- ja tarvikekäyttö oli noin 12 prosenttiyksikköä vähäisempää. Pk-yritykset joutuivat käyttämään lähes 10 prosenttia tuotoista henkilöstökuluihin, suuret selvisivät viidellä prosentilla. Rahoituseriin ja veroihin meni pk-yritysten tuotoista vajaat kaksi prosenttia. Vähittäiskaupan yritykset kuluttivat aineisiin ja tarvikkeisiin runsaat 70 prosenttia ja henkilöstökuluihin noin 11 prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Kuvio 41. Kaupan yritysten liiketoiminnan tuottojen jakautuminen 2001

Tehokkuus

Kaupan toimialalla liikevaihtoa henkilöä kohden kertyi 373 600 euroa. Kaupan suurten yritysten, joissa liikevaihtoa henkilöä kohden kertyi 524 900 euroa, toiminta oli tehokkaampaa kuin pk-yritysten. Tukkukaupassa henkilöä kohden laskettu liikevaihto oli 587 800 euroa ja vähittäiskaupassa 224 700 euroa.

Jalostusarvoa koko kaupassa kertyi 11,1 miljardia euroa vuonna 2001. Kasvua oli yli 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöä kohden jalostusarvoa kertyi 48 800 euroa. Toimialoittainen jalostusarvon kasvu on ollut voimakkainta parin viime vuoden aikana vähittäiskaupassa. Jalostusarvoa vähittäiskaupassa kertyi 4,1 miljardia euroa, autokaupassa vastaava luku oli 1,6 miljardia euroa vuonna 2001. Kummallakin toimialalla jalostusarvo kasvoi noin kahdeksan pro-

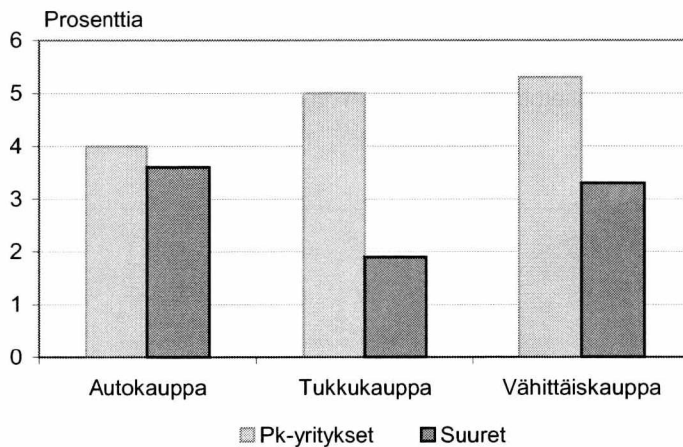
senttia edellisvuodesta. Tukkukaupassa, jonka jalostusarvo oli 5,1 miljardia euroa, vastaava kasvu oli noin kuusi prosenttia.

Kannattavuus

Kaikki kannattavuutta mittaavat tunnusluvut kaupan toimialalla pysyivät edellisvuosien tasolla. Käyttökate oli viiden prosentin tuntumassa ja liike-tulos noin kolme ja puoli prosenttia. Sijoitetulle pääomalle tuottoa kertyi runsaat 15 prosenttia eli saman verran kuin vuotta aiemmin.

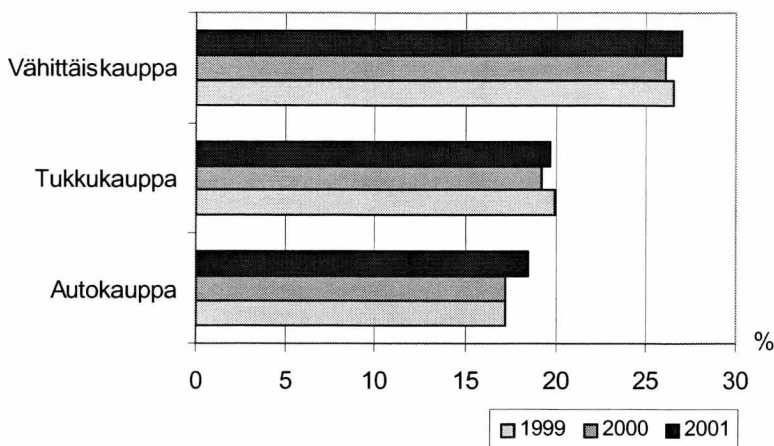
Kaupan pk-yritysten tunnusluvut olivat korkeammat kuin suurten yritysten. Esimerkiksi käyttökate pk-yrityksillä oli runsaat kuusi, liike-tulos viisi ja tilikauden tulos lähes neljä prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Kaupan suurilla yrityksillä käyttökate oli lähes neljä prosenttia, liike-tulos ja tilikauden tulos runsaat kaksi prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Kuvio 42. Kaupan suurten ja pk-yritysten liike-tulos 2001

Tunnuslukujen mukaan liiketoiminta oli kannattavinta kaupan mikroyrityksissä, joissa käyttökate oli runsaat seitsemän, liike-tulos kuusi ja kokonaistulos runsaat neljä prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Mikroyritykset ovat kuitenkin pääosin henkilöyhtiöitä, joissa osa palkkakustannuksista katetaan yksityisottoina omasta pääomasta.

Kuvio 43. Auto-, tukku- ja vähittäiskaupan myyntikateprosentti 1999–2001

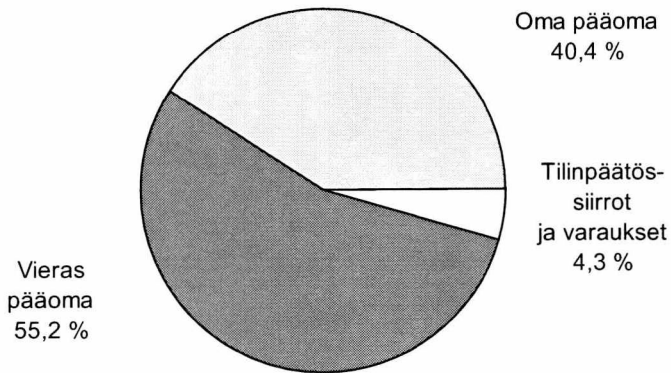
Vaikka autokaupan liikevaihto hieman pieneni edellisvuodesta, kannattavuus kuitenkin parani kaikilla tarkastelemillamme mittareilla mitattuna. Tukkukaupan kannattavuuden tunnusluvut pysyivät edellisen vuoden tasolla, kun taas vähittäiskaupan tunnusluvut olivat hienoisessa nousussa. Kaupan toimialalla kertyi myyntikatetta runsaat 22 prosenttia liikevaihdosta, prosenttiyksikön verran enemmän kuin edellisvuonna. Eniten myyntikatetta kertyi vähittäiskaupassa, 27 prosenttia. Auto- ja tukkukaupassa tämä tunnusluku jäi vajaaseen 20 prosenttiin liikevaihdosta.

Autokauppa sai kokonaispääomalle (kaikelle yrityksen toimintaan sitoutuneelle pääomalle) tuottoa noin 14 prosenttia, lähes kaksi prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisvuonna. Myös vähittäiskaupan tuotto prosentti parani hieman ollen yli 12 prosenttia. Kaupan toimialoista vähiten tuottoa kokonaispääomalle sai tukkukauppa, jonka tuotto jäi alle yhdeksän prosentin. Pk-yrityksillä kokonaispääoman tuotto oli tukkukaupassa kuusi ja vähittäiskaupassa seitsemän prosenttiyksikköä parempi kuin saman toimialan suurilla yrityksillä. Tukkukaupan pk-yrityksillä tämä tunnusluku oli noin 12 prosenttia ja vähittäiskaupan pk-yrityksillä runsaat 16 prosenttia.

Rahoitus

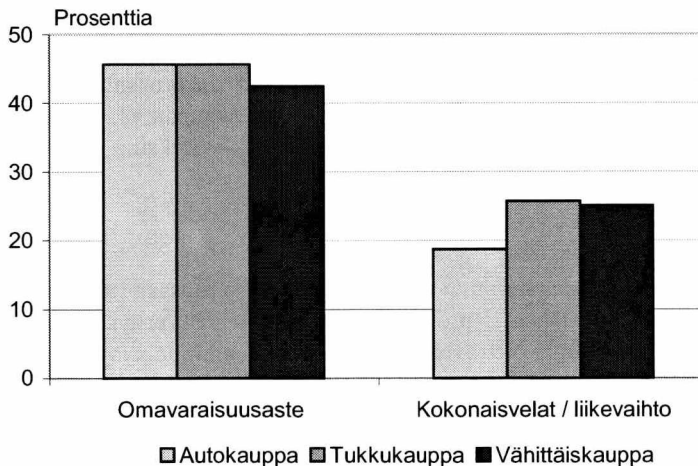
Parin viime vuoden aikana kaupan omavaraisuusaste koheni runsaan prosenttiyksikön verran vuosittain ja oli lähes 45 prosenttia vuonna 2001. Pk-yrityksillä se oli noin 41 ja suurilla 47 prosenttia. Nettovelat suhteessa liikevaihtoon pysyivät edellisvuosien tasolla ollen 20 prosenttia.

Kuvio 44. Kaupan yritysten taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2001

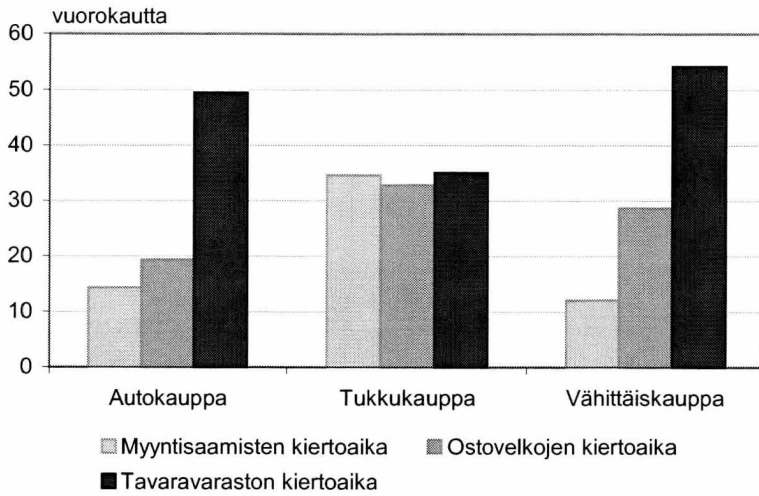
Autokaupan omavaraisuusaste koheni vuodesta 1999 lähes kuusi prosenttiyksikköä, ja oli vajaat 46 prosenttia vuonna 2001. Suurten yritysten omavaraisuusaste oli noin 52 prosenttia, melkein 15 prosenttiyksikköä parempi kuin pk-yrityksillä. Tukkukaupassa suurten yritysten omavaraisuusaste oli edellisvuosien tasolla ollen lähes 48 prosenttia. Vähittäiskauppojen pk-yritysten omavaraisuusaste, runsas 41 prosenttia, parani yli kolmella prosenttiyksiköllä edellisvuodesta. Suurilla yrityksillä tämä tunnusluku pysyi edellisvuoden tasolla ja oli runsaat 43 prosenttia.

Kuvio 45. Kaupan toimialojen rahoituksen tunnuslukuja 2001

Kokonais- ja nettovelat olivat hienoisessa laskussa kaikilla kaupan toimialoilla edellisvuoteen nähden. Autokaupan kokonaisvelkojen osuus liikevaihdosta oli hieman alle 20 prosenttia, tukku- ja vähittäiskaupan noin 25 prosenttia oikaistusta taseesta. Oman pääoman osuus taseesta oli auto- ja tukkukaupassa runsaat 40 ja vähittäiskaupassa alle 40 prosenttia.

Kuvio 46. Myyntisaamisten, ostovelkojen ja tavaravaraston kiertoaajat kaupan toimialoilla 2001

Myyntisaamisten kiertoaika autokaupassa oli pari viikkoa, vähittäiskaupassa vähän alle kaksi viikkoa ja tukkukaupassa reilu kuukausi. Ostovelkojen kiertoaajat olivat autokaupassa kolmisen viikkoa, tukkukaupassa reilu kuukausi ja vähittäiskaupassa vajaa kuukausi.

Päivittäistavarakauppa

Päivittäistavarakauppa kattaa elintarvikkeiden, juomien ja tupakan erikoistumattoman vähittäiskaupan (TOL 5211), hedelmien ja vihannesten vähittäiskaupan (TOL 5221), lihan ja lihatuotteiden vähittäiskaupan (TOL 5222), kalan, äyriäisten ja nilviäisten vähittäiskaupan (TOL 5223), leipomotuotteiden ja makeisten vähittäiskaupan (TOL 5224) sekä muun päivittäistavaroiden vähittäiskaupan erikoismyymälöissä (TOL 5227).

Liikevaihto

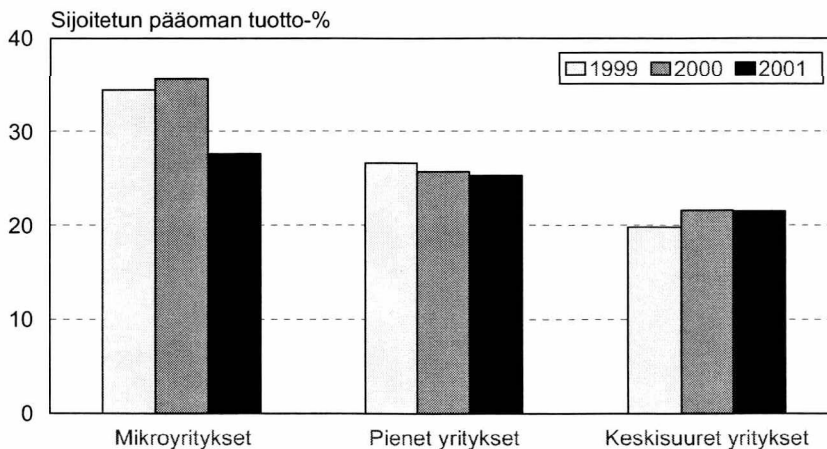
Päivittäistavarakaupassa toimivien yritysten lukumäärä on vähentynyt yli viidellä sadalla vuosina 1999–2001, mikä vastaa noin kymmentä prosenttia vuoden 1999 yritysmäärästä. Vuonna 2001 päivittäistavarakaupassa toimi lähes 4 800 yritystä ja ne keräsivät liikevaihtoa 10,7 miljardia euroa vuonna 2001. Pk-yritysten liikevaihto oli 4,6 miljardia euroa ja suurten yritysten 6,1 miljardia. Päivittäiskaupan osuus koko vähittäiskaupan liikevaihdosta oli 43,5 prosenttia.

Kannattavuus

Päivittäistavarakaupan yritysten käyttökate oli runsaat viisi prosenttia, mikä oli lähes prosenttiyksikön enemmän kuin edellisenä vuonna. Pk-yritysten käyttökate oli vajaat viisi prosenttia, kun suurilla yrityksillä vastaava luku oli lähes prosenttiyksikön suurempi. Kokonaistulosprosentissa, joka oli runsas kolme, ei ollut merkittävää eroa pk-yritysten ja suurten yritysten välillä. Sijoitetun pääoman tuotto oli huomattavasti parempi päivittäistavarakaupan pk-yrityksissä. Niiden sijoitetun pääoman tuotto-% oli lähes 26. Suurilla vastaava luku oli 13.

Mikroyritysten (0-9 työntekijää) käyttökate oli runsas viisi prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Kokonaistulos oli 4,2 prosenttia, mikä oli vajaan prosenttiyksikön enemmän kuin edellisenä vuonna. Mikroyritysten sijoitetun pääoman tuotto laski merkittävästi vuotta aiemmasta. Vuonna 2001 sijoitetun pääoman tuotto oli vajaat 28 prosenttia, kun se edellisenä vuonna oli lähes 36 prosenttia.

Kuvio 47. Sijoitetun pääoman tuotto-% päivittäistavarakaupassa kokoluokittain 1999–2001

Pienillä yrityksillä kannattavuuden tunnusluvussa ei ollut merkittäviä muutoksia vuosien 2000 ja 2001 välillä. Vuonna 2001 käyttökate oli neljä ja kokonaistulos vajaat kolme prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Sijoitettu pääoma tuotti runsaat 25 prosenttia.

Päivittäistavara-kaupan keskiuurilla yrityksillä vuosi 2001 oli parempi kuin edellinen vuosi, kun sekä käyttökateprosentti että kokonaistulosprosentti kasvoivat edellisestä vuodesta. Käyttökate oli lähes viisi prosenttia, mikä oli lähes prosenttiyksikön enemmän kuin edellisenä vuonna. Kokonaistulos oli puolestaan vajaat neljä prosenttia.

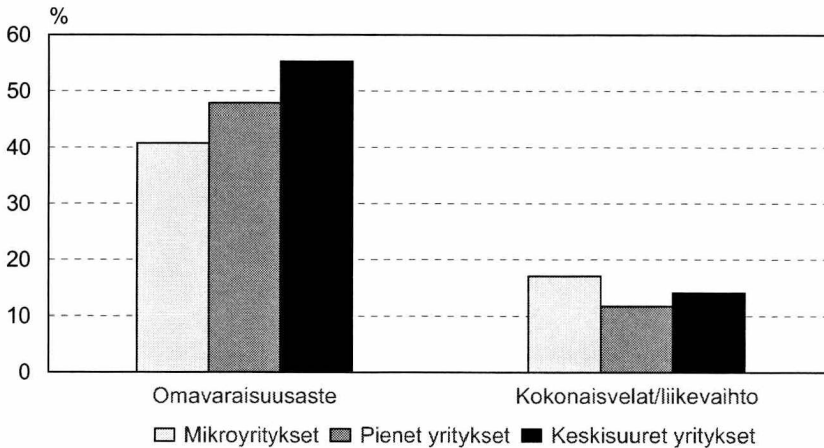
Rahoitus

Omavaraisuusaste kehittyi mikroyrityksissä positiivisesti edellisestä vuodesta. Vuonna 2001 omavaraisuusaste ylitti hyvänä pidetyn 40 prosentin rajan marginaalisesti. Mikroyritysten quick ratio oli tyydyttävällä tasolla ja kokonaisvelat liikevaihdosta olivat 17,1 prosenttia.

Omavaraisuusaste pienillä yrityksillä vahvistui edellisestä vuodesta. Vuonna 2001 omavaraisuusaste oli 47,8 prosenttia, mikä oli 1,9 prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisenä vuonna. Kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon eivät muuttuneet edellisestä vuodesta ja olivat noin 12 prosenttia. Pienten yritysten likviditeettiasemaa kuvaava quick ratio oli tyydyttävällä tasolla.

Omavaraisuusaste kehittyi positiivisesti keskiuurilla yrityksillä edellisvuodesta ja oli runsas 55 prosenttia. Kokonaisvelat suhteessa liikevaihtoon laskivat marginaalisesti edellisestä vuodesta ja olivat 14,1 prosenttia. Quick ratio oli tyydyttävällä tasolla keskiuurissa yrityksissä.

Kuvio 48. Rahoituksen tunnusluvukuja päivittäistavara-kaupan yrityksissä 2001

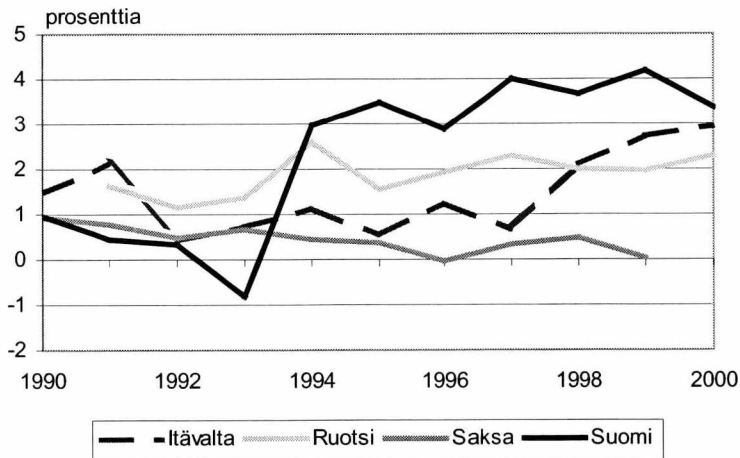
Kaupan kansainväliset aikasarjat

EU:n komission ylläpitämä BACH-tietokanta (Bank for the Accounts of Companies Harmonised) sisältää 11 Euroopan maan (Belgia, Espanja, Hollanti, Italia, Itävalta, Portugali, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi ja Tanska) sekä Japanin ja USA:n toimialoittaisia tilinpäätöstietoja.

Tietokannan tietosisältö on varsin laaja ja siitä on mahdollista laskea monenlaisia tunnuslukuja. Tietojen kattavuudessa on kuitenkin eri maiden ja eri toimialojen välillä eroja, mikä vaikuttaa tietojen vertailukelpoisuuteen. Suuret yritykset ovat aineistossa hyvin edustettuina, pienistä ja keskisuurista yrityksistä sen sijaan on otos, jonka peittävyys vaihtelee maittain. (Myös Suomen BACH-aineisto on tilinpäätöstilaston aineistoa suppeampi).

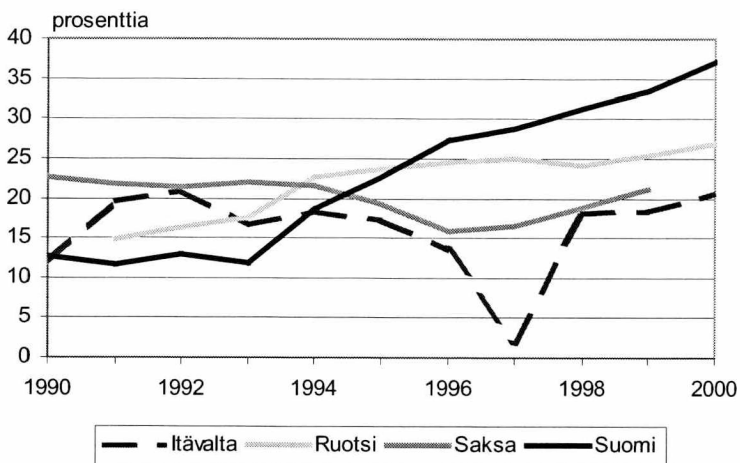
Tunnuslukujen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat myös maiden erilaiset tilinpäätöskäytännöt. Esimerkiksi satunnaisten erien käsittelyssä ja arvostuskäytännöissä on eroja maiden välillä. Tietokannan käyttäjän käsikirjassa, joka on saatavissa tietokannan Internet-sivuilta, on tarkemmin selvitetty tietokannan sisältöä ja maiden eroja tietojen saatavuudessa.

Kuvio 49. Vähittäiskaupan yritysten tilikauden tulos eräissä EU-maissa 1990–2000

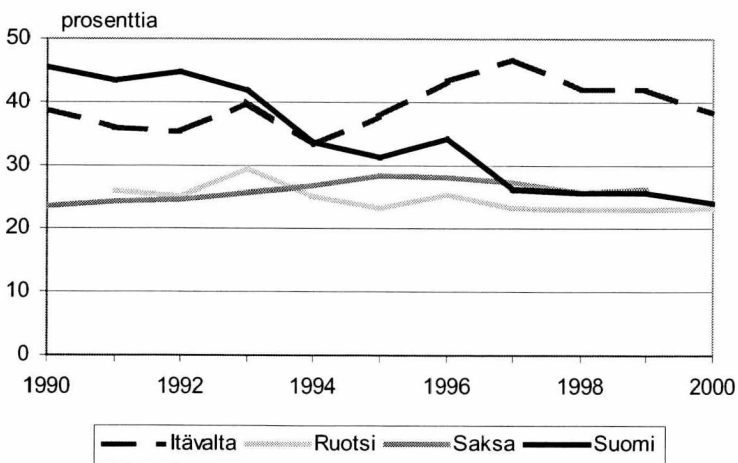
Lähde: BACH database (Bank for the Accounts of Companies Harmonised)
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/bachdatabase/

Kuvio 50. Vähittäiskaupan yritysten oman pääoman osuus taseen loppusummasta eräissä EU-maissa 1990–2000

Lähde: BACH database (Bank for the Accounts of Companies Harmonised)
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/bachdatabase/

Kuvio 51. Vähittäiskaupan yritysten kokonaisvelat / liikevaihto eräissä EU-maissa 1990–2000

Lähde: BACH database (Bank for the Accounts of Companies Harmonised)
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/bachdatabase/

Taulukko 14. Vähittäiskaupan tunnuslukuja eräissä EU-maissa 1999 ja 2000

		Kokonaisvelat / liikevaihto, %	Oma pääoma / tase, %	Tilikauden tulos % liikevaihdosta
Belgia	2000	36.2	25.8	1.2
	1999	35.1	24.8	0.9
Espanja	2000	34.3	42.8	3.1
	1999	34.9	42.0	2.8
Hollanti	2000	49.8	40.0	9.1
	1999	34.2	43.3	6.9
Italia	2000	53.8	22.0	0.9
	1999	55.1	21.7	0.9
Itävalta	2000	38.4	20.7	3.0
	1999	41.9	18.3	2.8
Portugali	2000	40.7	20.6	0.2
Ranska	2000	32.2	28.5	2.8
	1999	32.9	25.6	1.7
Ruotsi	2000	23.2	26.9	2.3
	1999	23.0	25.3	2.0
Saksa	1999	26.2	21.2	0.0
Suomi	2000	24.1	37.0	3.4
	1999	25.7	33.4	4.3
Tanska	2000	26.5	30.1	2.8
	1999	25.8	31.2	3.0

Lähde: BACH database (Bank for the Accounts of Companies Harmonised)
http://europa.eu.int/comm/economy_finance/indicators/bachdatabase/

Kaupan tilastotaulut 2001

Taulukko 15. Tuloksen muodostuminen kaupan toimialoilla

	Auto- kauppa 1000 euroa	Tukku- kauppa (pl agent.t.) 1000 euroa	Vähittäis- kauppa 1000 euroa	G Kauppa 1000 euroa
TULOSEN MUODOSTUMINEN				
Liikevaihto	13 176 885	46 189 334	24 556 408	85 114 980
Liiketoiminnan muut tuotot	60 077	800 085	216 732	1 097 116
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	13 236 931	46 989 317	24 773 063	86 211 871
Aine- ja tarvikkeikäyttö	-10 740 160	-37 097 456	-17 927 495	-66 258 456
Ulkopuoliset palvelut	-93 226	-960 942	-98 852	-1 391 193
Henkilöstökulut	-970 111	-3 096 753	-2 679 182	-6 905 580
Liiketoiminnan muut kulut	-781 348	-3 859 263	-2 637 555	-7 483 394
Valmistevarastojen lisäys/vähennys, +/-	-532	11 637	18 275	30 095
Käyttökate	651 794	1 986 880	1 448 827	4 204 552
Suunnitelman mukaiset poistot	-148 854	-571 971	-368 854	-1 110 303
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset	-10	-13 380	-7 795	-21 931
Vaihtuvien vastaavien arvonalentumiset	-50	4 137	-123	4 198
Liiketulos	503 119	1 405 891	1 072 400	3 077 379
Rahoitustuotot	113 330	548 826	228 903	917 707
Rahoituskulut	-113 864	-379 918	-211 986	-731 221
Tuloverot	-139 842	-506 857	-342 351	-1 021 691
Muut välittömät verot	-2 081	-5 940	-3 948	-12 918
Nettotulos	361 091	1 062 279	744 149	2 231 207
Satunnaiset tuotot	49 946	297 412	182 371	538 495
Satunnaiset kulut	-50 937	-323 366	-100 145	-481 524
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	17 938	114 011	48 481	180 956
Kokonaistulos	378 012	1 150 331	874 715	2 468 975
Poistoeron lisäys/vähennys, -/+	8 471	49 181	8 641	66 178
Vapaaehtoisten varausten lis./väh., -/+	302	8 712	-121	8 627
Tilikauden tulos	386 776	1 208 168	883 246	2 543 726
Rahoitustulos	509 699	1 643 360	1 120 454	3 358 280
Saadut konserniavustukset	25 179	173 413	141 766	340 558
Maksetut konserniavustukset	40 457	261 795	81 937	386 740

Taulukko 16. Kaupan toimialojen tasetiedot

	G Kauppa	Auto- kauppa	Tukku- kauppa (pl agent.t.)	Vähittäis- kauppa
	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
VASTAAVAA				
Aineettomat hyödykkeet	953 562	50 829	531 701	331 848
Aineelliset hyödykkeet	6 656 331	953 902	3 408 197	2 173 746
Sijoitukset	7 096 423	252 622	4 279 822	1 934 730
Vaihto-omaisuus	7 871 077	1 465 775	3 652 356	2 676 840
Pitkäaikaiset saamiset	594 332	113 553	350 779	119 177
Lyhytaikaiset saamiset	11 671 298	1 325 798	7 789 644	1 734 639
Rahoitusarvopaperit	1 547 318	44 902	753 282	737 133
Rahat ja pankkisaamiset	2 937 895	357 457	1 415 074	1 001 616
Vastaavaa yhteensä	39 325 108	4 564 189	22 180 084	10 708 287
VASTATTAVAA				
Oma pääoma	15 870 163	1 896 623	9 058 386	4 090 361
Tilinpäätössiirtojen kertymä	1 530 000	173 323	908 813	438 027
Pakolliset varaukset	162 718	49 447	104 531	7 830
Pitkäaikainen vieras pääoma	5 189 865	776 696	2 315 630	1 990 709
Lyhytaikainen vieras pääoma	16 573 052	1 668 308	9 792 848	4 181 649
Vastattavaa yhteensä	39 325 108	4 564 189	22 180 084	10 708 287
Korollinen vieras pääoma	8 403 183	1 057 448	4 314 545	2 657 675
Päätetty / ehdotettu osingonjako	695 662	73 390	471 889	140 023
KÄYTTÖMAISUUDEN MUUTOKSET				
Aineettomien hyödykkeiden lisäykset	258 331	12 969	159 041	68 847
Aineettomien hyödykkeiden vähennykset	28 930	1 278	19 713	7 739
Aineellisten hyödykkeiden lisäykset	1 551 079	247 976	736 219	541 481
Aineellisten hyödykkeiden vähennykset	651 636	119 902	352 927	171 820
Käyttöomaisuusosakkeiden lisäykset	508 021	20 434	368 269	118 971
Käyttöomaisuusosakkeiden vähennykset	362 272	5 764	257 957	98 337

Taulukko 17. Kaupan toimialojen tunnuslukuja

Auto-, tukku- ja vähittäiskauppa	Auto- kauppa	Tukku- kauppa (pl agent.t.)	Vähittäis- kauppa	Koko kauppa
	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
Yritysten lukumäärä	8 589	11 469	21 585	45 322
Liiketoiminnan laajuus				
Liiketoiminnan tuotot yht., 1000 euroa	13 236 931	46 989 317	24 773 063	86 211 871
Jalostusarvo, 1000 euroa	1 621 805	5 083 450	4 127 662	11 109 432
Henkilöstön lkm	34 757	78 581	109 298	227 800
Aineelliset nettoinvestoinnit, 1000 euroa	128 074	383 292	369 661	899 443
Tehokkuus				
Liikevaihto / henkilöstö, 1000 euroa	379	588	225	374
Jalostusarvo / henkilöstökulut	1.67	1.64	1.54	1.61
Kannattavuus				
Käyttökate-%	4.9	4.2	5.8	4.9
Rahoitustulos-%	3.9	3.5	4.5	3.9
Nettotulos-%	2.7	2.3	3.0	2.6
Kokonaistulos-%	2.9	2.4	3.5	2.9
Sijoitetun pääoman tuotto-%	19.7	13.5	18.0	15.4
Rahoitus				
Omavaraisuusaste, %	45.6	45.6	42.4	44.7
Kokonaisvelat/liikevaihto, %	18.7	25.7	25.0	25.3
Quick ratio	1.1	1.1	0.8	1.0

Majoitus- ja ravitsemistoiminta

Tässä osiossa kuvataan majoitus- ja ravitsemistoiminnan kulurakennetta, kannattavuutta ja vakavaraisuutta päätoimialatasolla sekä erikseen majoitustoiminnasta että ravitsemistoiminnasta vuosilta 1999–2001.

Majoitustoimintaan kuuluu hotellien lisäksi leirintäalueet sekä muun majoitustoiminnan lomamökit ja -kylät. Ravitsemistoimintaan kuuluvat ravintolat, kahvila-ravintolat, ruokakioskit, kahvi-, olut- ja drinkkibaarit, ateriapalvelut sekä henkilöstö- ja laitosruokalat.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnassa toimi 10 000 aktiivista yritystä vuonna 2001. Liiketoiminnan tuotot yhteensä olivat 4,3 miljardia euroa ja toimialalla työskenteli 50 000 henkilöä. Vuonna 2001 toimialan osuus koko yrityssektorin yritysten lukumäärästä oli 4,5 prosenttia, liikevaihdosta 1,5 ja henkilöstöstä 3,8 prosenttia.

Tuloksen muodostuminen koko toimialalla

Seuraavassa taulukossa on esitetty toimialan tuloksen muodostuminen ja kulurakenne vuosilta 1999–2001. Toimialan kulurakenne pysyi koko tarkastelujakson ajan lähes muuttumattomana. Esimerkiksi aine- ja tarvikekäyttö sekä henkilöstökulujen osuus liiketoiminnan tuotoista oli kunakin vuonna 62 prosenttia.

Varsinaisen toiminnan tuloksen, käyttökatteen osuus liiketoiminnan tuotoista, aleni tarkastelujakson aikana yhden prosenttiyksikön verran 10 prosenttiin. Tämä kertoo toimialan kannattavuuden hienoisesta laskusta. Yhden prosenttiyksikön lasku näkyy myös liike- ja nettotuloksessa.

Esitetyistä kolmesta vuodesta toimialalle kannattavuudeltaan paras oli vuosi 1999.

Taulukko 18. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan kulurakenne 1999–2001.

	1999	2000	2001
	%	%	%
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	100	100	100
Aine- ja tarvikekäyttö	-36	-36	-36
Henkilöstökulut	-26	-26	-26
Liiketoiminnan muut kulut	-27	-28	-28
Käyttökate	11	10	10
Poistot	-4	-4	-4
Liiketulos	7	6	6
Rahoitustuotot ja -kulut sekä verot	-2	-2	-2
Nettotulos	5	4	4
Satunnaiset tuotot ja kulut	-1	0	-1
Kokonaistulos	4	4	3
Tilinpäätössiirrot	0	0	0
Tilikauden tulos	4	4	3

Vuonna 2001 toimialan yrityksistä 13 prosentilla käyttökate oli negatiivinen eli näillä yrityksillä liiketoiminnan tuotot eivät riittäneet varsinaisten liiketoimintakulujen kattamiseen. Vuonna 1999 vastaava prosenttiluku oli 11.

Majoitustoiminta ja ravitsemistoiminta erikseen tarkasteltuna

Seuraavassa tarkastellaan erikseen majoitustoiminnan ja ravitsemistoiminnan kulueriä.

Taulukko 19. Majoitustoiminnan ja ravitsemistoiminnan kulurakenne 1999–2001

	Majoitustoiminta			Ravitsemistoiminta		
	1999	2000	2001	1999	2000	2001
	%	%	%	%	%	%
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	100	100	100	100	100	100
Aine- ja tarvikkeikäyttö	-19	-19	-19	-43	-43	-43
Henkilöstökulut	-27	-26	-26	-26	-27	-26
Liiketoiminnan muut kulut	-41	-42	-43	-21	-21	-22
Valmisteverastojen lis./väh.	0	0	0	0	0	0
Käyttökate	13	13	12	10	9	9
Poistot	-6	-6	-6	-3	-3	-3
Liiketulos	7	7	6	7	6	6

Sekä majoitus- että ravitsemistoiminnassa liiketoiminnan tuotoista runsas neljännes meni henkilöstökuluihin. Majoitustoiminnan suurin kuluerä oli liiketoiminnan muut kulut, ravitsemistoiminnassa taas aine- ja tarvikkeikäyttö. Majoitustoiminnan käyttökateprosentti oli vuonna 2001 muutaman prosenttiyksikön korkeampi kuin ravitsemistoiminnan, mutta poistojen jälkeinen liiketulos oli molemmilla sama, kuusi prosenttia liiketoiminnan tuotoista.

Majoitustoiminnalle jäi vuonna 2001 tuottojen ja kulujen erotuksena tilikaudelle tulosta 26 miljoonaa euroa. Tilikauden tuloksen osuus liiketoiminnan tuotoista oli kaksi prosenttia. Yhtä yritystä kohden tulosta kertyi keskimäärin 18 000 euroa. Vuonna 2001 majoitustoiminnan kannattavuus heikkeni hieman vuoteen 2000 verrattuna.

Ravitsemistoiminnan tilikauden tulos oli 120 miljoonaa euroa vuonna 2001. Liiketoiminnan tuotoista tuloksen osuus oli neljä prosenttia. Yhtä yritystä kohden tulosta kertyi keskimäärin 14 000 euroa.

Ravitsemistoiminnan kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut olivat vuonna 2001 samalla tasolla kuin vuonna 2000, mutta yhden prosenttiyksikön heikompia kuin vuonna 1999. Kannattavuuden lasku heijastui koko toimialaan, sillä ravitsemistoiminnan osuus toimialasta on merkittävä. Ravitsemistoiminnan osuus toimialan liiketoiminnan tuotoista oli 72 prosenttia ja käyttökatteesta 66 prosenttia vuonna 2001.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan taseen rakenne

Seuraavassa tarkastellaan taseen rakennetta koko toimialalta ja erikseen majoitustoiminnasta sekä ravitsemistoiminnasta.

Oheisessa taulukossa on esitetty toimialan taseen rakenne vuosilta 1999–2001. Suurimman erän muodostavat hyödykkeet eli käyttöomaisuus. Sen osuus taseen loppusummasta oli 63 prosenttia vuonna 2001. Vastaava luku oli majoitustoiminnassa 70 ja ravitsemistoiminnassa 55 prosenttia.

Taulukko 20. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan tase 1999–2001

	1999	2000	2001
	%	%	%
VASTAAVAA			
Hyödykkeet	67	66	63
Vaihto-omaisuus	5	4	5
Saamiset	15	14	19
Rahat ja pankkisaamiset	13	14	14
Vastaavaa yhteensä	100	100	100
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	26	29	31
Vieras pääoma	73	72	69
Vastattavaa yhteensä	100	100	100

Rahoitus

Omavaraisuusaste eli oman pääoman ja varausten osuus majoitus- ja ravitsemistoiminnan taseesta oli 31 prosenttia vuonna 2001. Omavaraisuusaste on kasvanut voimakkaasti vuodesta 1999, jolloin se oli 26 prosenttia.

Toimialan taseen loppusumma oli vuonna 2001 kaksi miljardia euroa, josta pitkä- ja lyhytaikaista vierasta pääomaa oli yli miljardia euroa. Vieraan pääoman osuus taseen loppusummasta oli 69 prosenttia. Majoitustoiminnan vastaava suhdeluku oli 66 prosenttia ja ravitsemistoiminnan 72 prosenttia. Luvut kertovat, että liiketoimintaa harjoitetaan suurelta osin vieraan pääoman turvin. Velkaantuneisuutta osoittavan suhdeluvun, vieraan pääoman osuus taseesta, mediaaniarvo oli 74,1 vuonna 2001.

Toimialan taseessa oli pitkäaikaista vierasta pääomaa yhteensä 731 miljoonaa euroa vuonna 2001. Samana vuonna toimialalle kertyi tuloa (käyttökate+/-rahoitustuotot ja -kulut -verot) 343 miljoonaa euroa. Jos tuloa pysyy samana eikä vieras pääoma lisääny, toimialalla menee 2,1 vuotta pitkäaikaisen vieraan pääoman maksuun. Majoitustoiminnan maksuaika oli 3,6 vuotta ja ravitsemistoiminnan 1,4 vuotta.

Maksuvalmius

Maksuvalmiutta mitataan tunnusluvulla quick ratio. Tunnusluku mittaa kuinka suuri osa lyhytaikaisista veloista kyetään maksamaan pois rahoitusomaisuudella, jos toiminta yllättäen lopetettaisiin. Jos tunnusluvun arvoksi saadaan luku 1, on maksukyky hyvä. Silloin rahoitusomaisuutta on yhtä paljon kuin lyhytaikaista velkaa.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan maksuvalmius oli 0,86 vuonna 2001. Tunnusluku kertoo, että rahoitusomaisuudella olisi pystytty maksamaan lyhytaikaisista veloista pois 86 prosenttia. Majoitustoiminnassa maksuvalmiutta kuvaava tunnusluku oli 0,9 ja ravitsemistoiminnassa 0,8 vuonna 2001.

Yhteenveto

- Toimialan kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut pysyivät samalla tasolla vuosina 2001 ja 2000, mutta olivat yhden prosenttiyksikön heikompia kuin vuonna 1999. Muutokseen vaikutti ravitsemistoiminnan kannattavuuden heikkeneminen.
- Majoitustoiminnan kannattavuus pysytteli samalla tasolla vuosina 1999 ja 2000, mutta heikkeni hieman vuonna 2001.
- Toimialan velkaantuneisuus on korkea, mutta toisaalta sille syntyy myös tulorahaa. Pitkäaikaisen vieraan pääoman takaisinmaksuaika oli toimialalla 2 vuotta vuonna 2001. Majoitustoiminnan maksuaika oli 3,6 vuotta ja ravitsemistoiminnan 1,4 vuotta.
- Toimialan sekä molempien alatoimialojen maksukyky oli tyydyttävä vuonna 2001.

Liikenne

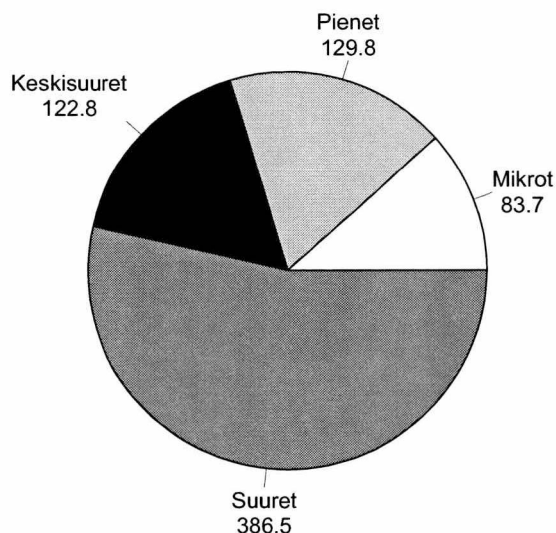
Linja-autoliikenne

Linja-autoliikenne on tilinpäätöstilastoissa perinteisesti käsitelty siten, että toimialat 60212 (säännöllinen linja-autoliikenne) ja 60231 (linja-autojen tilausliikenne) on yhdistetty. Tilastossa on mukana linja-autoyritysten lisäksi kunnallisten liikennelaitosten tilinpäätöstiedot. Helsingin Liikennelaitoksesta on mukana linja-autoliikenteen osuus. Toimialan 468 yrityksen palveluksessa oli henkilöstöä yhteensä lähes 12 000 vuonna 2001.

Liikevaihto kasvoi

Linja-autoliikenteen liikevaihto nousi 4,7 prosentilla 705 miljoonaan euroon vuonna 2001. Liiketoiminnan muita tuottoja kertyi 18 miljoonaa euroa, joten liiketoiminnan tuotot kohosivat 723 miljoonaan euroon. Liiketoiminnan tuotoista 53 prosenttia kertyi suurten, yli 250 henkeä työllistävien yritysten toiminnasta. Suuria yrityksiä oli yhteensä 30, joista kaksi oli kunnallisia liikennelaitoksia, ja ne työllistivät 6 600 henkilöä eli 55 prosenttia koko toimialan henkilöstöstä.

Kuvio 52. Linja-autoliikenteen liiketoiminnan tuotot suuruusluokittain 2001, miljoonaa euroa

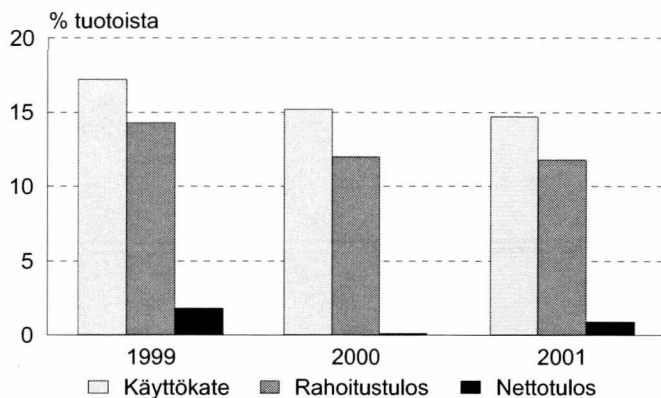
Kannattavuus lähes ennallaan

Toimintakulut olivat 617 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen osuus oli 57 prosenttia sekä materiaalien ja palvelujen osuus 30 prosenttia toimintakuluista. Kun toimintakulut vähennettiin liiketoiminnan tuotoista, jäi käyttökate 106 miljoonaa euroa vuonna 2001, lähes saman verran kuin vuotta aiemmin. Käyttökate laski puolella prosenttiyksiköllä 14,7 prosenttiin liiketoiminnan tuotoista.

Rahoitustulos kuitenkin säilyi edellisvuoden tasolla ja oli 11,8 prosenttia liiketoiminnan tuotoista, sillä nettorahoituskulut olivat edellisen vuoden tasolla (13,2

miljoonaa euroa) ja veroja maksettiin 1,6 miljoonaa euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Nettotulos nousi 0,8 prosenttiyksiköllä 0,9 prosenttiin liiketoiminnan tuotoista. Sijoitetun pääoman tuotto parani prosenttiyksiköllä 6,3 prosenttiin.

Kuvio 53. Linja-autoliikenteen kannattavuus 2001

Investoinnit vähenivät

Aineellista käyttöomaisuutta hankittiin 76 miljoonalla ja myytiin 18 miljoonalla eurolla, joten aineelliset nettoinvestoinnit olivat 58 miljoonaa euroa. Nettoinvestoinnit vähenivät 11 miljoonalla eurolla edellisvuodesta. Nettoinvestointien osuus laski 2 prosenttiyksiköllä 8 prosenttiin liiketoiminnan tuotoista. Tulorahoitusta kertyi 28 miljoonaa euroa nettoinvestointeja enemmän.

Rahoitusrakenne vahvistui hieman

Oman pääoman ja varausten osuus oli 39,2 prosenttia oikaistusta taseesta. Omavaraisuusaste kohentui 0,4 prosenttiyksiköllä edellisvuodesta.

Vierasta pääomaa oli 412 miljoonaa euroa, josta korollista 259 miljoonaa euroa. Korjoja ja muita rahoituskuluja maksettiin 19 miljoonaa euroa eli noin 7 prosenttia korollisista veloista.

Kokonaisvelkojen osuus laski edellisestä vuodesta lähes 7 prosenttiyksiköllä, 58,4 prosenttiin liikevaihdosta.

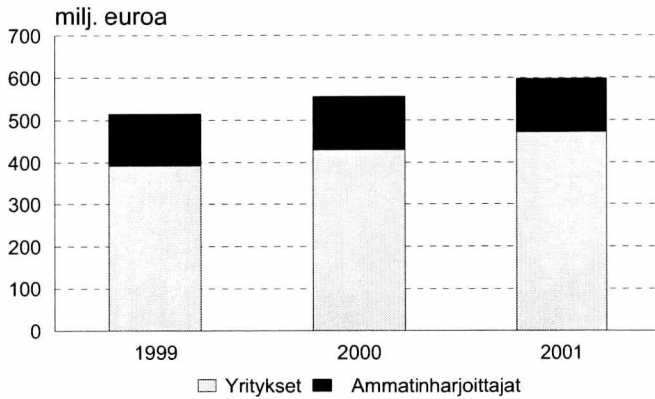
Taksiliikenne

Taksiliikenteessä toimi vuonna 2001 noin 8 400 yritystä ja ammatinharjoittajaa. Tilinpäätöstilastossa ovat kuitenkin mukana vain ne ammatinharjoittajat, jotka pitävät kahdenkertaista kirjanpitoa. Yhdenkertaista kirjanpitoa pitäviä ammatinharjoittajia oli noin 2 500. Niiden osuus koko toimialan liikevaihdosta oli 21 prosenttia. Melkein kaikki taksirytykset ovat alle 10 henkeä työllistäviä mikroyrityksiä, joten suuruusluokittaisia tauluja ei toimialalta esitetä.

Liikevaihto kasvoi

Taksiliikenteen liikevaihto kasvoi 9,4 prosentilla 471 miljoonaan euroon vuonna 2001. Tilastossa mukana olevien yritysten lisäksi yhdenkertaista kirjanpitoa pitävät ammatinharjoittajat keräsivät 127 miljoonan euron liikevaihdon.

Kuvio 54. Taksiliikenteen liikevaihto 2001

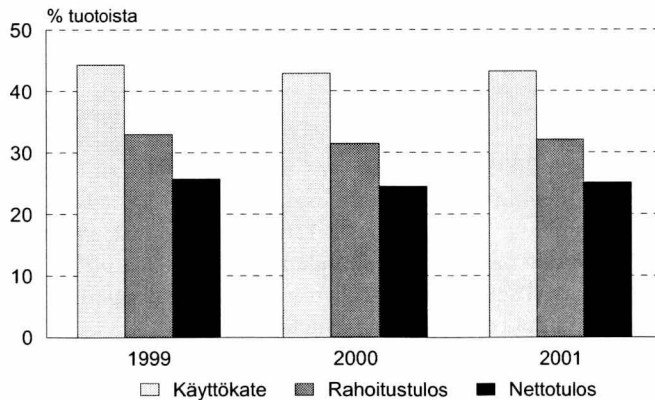

Kannattavuus lähes ennallaan

Tilastossa mukana olevien yritysten toimintakulut olivat 270 miljoonaa euroa. Henkilöstökulujen osuus oli 47 prosenttia toimintakuluista. Kun toimintakulut vähennettiin liiketoiminnan tuotoista, jäi käyttökate 205 miljoonaa euroa. Käyttökateella mitattuna kannattavuus oli lähes sama kuin edellisvuonna eli 43 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Taksiliikenteen käyttökateprosentti on muihin toimialoihin verrattuna varsin korkea. Toimintaa pyörittävät pääasiassa yrittäjät omalla työllään, jolloin tuloslaskelmassa esiintyvät henkilöstökulut ovat pienet. Taksiliiton toimeksiannosta tehty kannattavuusselvitys osoitti, että kohtuullisen palkkaaikaisun jälkeen toimialan todellinen käyttökate olisi noin 16 prosenttiyksikköä alhaisempi kuin pelkistä tilinpäätöstiedoista laskettu.

Myös rahoitustulos ja nettotulos säilyivät edellisen vuoden tasolla ja olivat vastaavasti 32 ja 25 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Toimialan erityispiirteistä johtuen muiden perinteisten kannattavuusmittareiden kuten sijoitetun pääoman tuotto-%:n tarkastelu on tässä syytä sivuuttaa.

Kuvio 55. Taksiliikenteen kannattavuus 2001

Niinikään investointien ja rahoituksen lähempi tarkastelu ei ole taksiliikenteen osalta merkityksellistä. Sen sijaan paremmin toimialan kokonaisuutta valottaa seuraava taulukko, jossa esitetään ammatinharjoittajien keskeisiä tunnuslukuja.

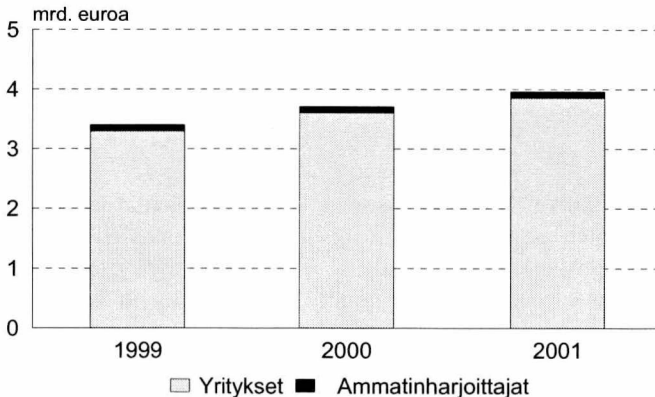
Taulukko 21. Taksiliikenteen tunnuslukuja 1999–2001

Taksiliikenne - ammatinharjoittajat (TOL 60220)	1999	2000	2001
	1000 euroa	1000 euroa	1000 euroa
Ammatinharjoittajien lukumäärä	2 814	2 738	2 542
Liiketoiminnan laajuus			
Liiketoiminnan tuotot yhteensä, 1000 euroa	122 863	126 718	128 282
Jalostusarvo, 1000 euroa	84 242	85 818	87 543
Henkilöstön lkm	3 081	3 031	2 818
Tehokkuus			
Liikevaihto / henkilöstö, 1000 euroa	40	41	45
Jalostusarvo / henkilöstökulut	5,17	5,35	5,25
Kannattavuus			
Käyttökate-%	55,3	55,1	55,3
Rahoitustulos-%	42,7	42,5	42,9
Nettotulos-%	34,7	34,8	35,2
Kokonaistulos-%	34,8	34,8	35,2

Tieliikenteen tavarankuljetus

Kuorma-autoliikenteessä toimi 11 400 yritystä ja ammatinharjoittajaa vuonna 2001. Yhdenkertaista kirjanpitoa pitäviä ammatinharjoittajia oli noin 1 200. Niiden luvut eivät sisälly varsinaisiin tilastotauluihin, mutta toimialan kokonaiskehitystä tarkasteltaessa ne on kuitenkin syytä ottaa huomioon.

Kuvio 56. Kuorma-autoliikenteen liikevaihto 2001

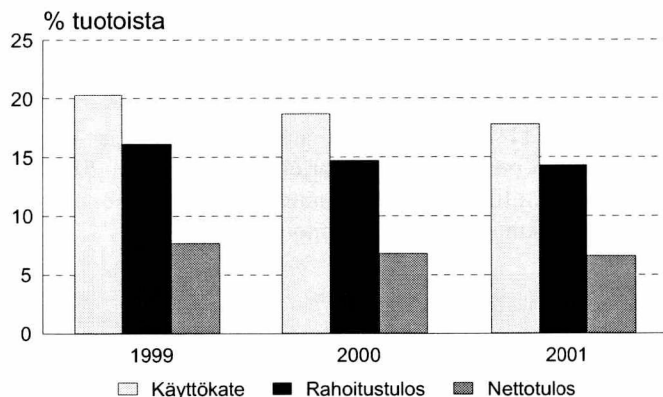
Kuorma-autoliikenteessä ammatinharjoittajien merkitys ei ole läheskään yhtä suuri kuin taksiliikenteessä, joten tilastossa mukana olevat 10 200 yritystä antavat hyvin kattavan kuvan toimialasta. Niiden liikevaihto oli 3,9 miljardia euroa vuonna 2001. Se on 6,5 prosenttia suurempi kuin edellisvuonna. Yritykset työllistivät 36 600 henkilöä vuonna 2001.

Kannattavuus heikkeni

Toimintakulujen vähentämisen jälkeen yrityksille jäi käyttökateetta 690 miljoonaa euroa. Käyttökateprosentti laski edellisvuodesta noin prosenttiyksiköllä 17,8 prosenttiin liiketoiminnan tuotoista. Rahoituserien ja verojen jälkeen jäi yrityksille rahoitustulosta 554 miljoonaa, 14,3 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Nettotulos oli melkein sama kuin edellisvuonna eli 6,6 prosenttia tuotoista.

Kuorma-autoliikenteessä tyypillinen yritys on luonnollinen henkilö, joka harjoittaa elinkeinoaan toiminimellä tai ammatinharjoittajana ja työllistää alle 10 henkeä. Näissä omistaja ei ota itselleen täyttä palkkaa ja taseessa oma pääoma on yksityisottojen takia negatiivinen. Tämän vuoksi koko toimialan kannattavuusluvut näyttävät paremmilta kuin useimmilla muilla toimialoilla. Suuruusluokittain tarkasteltuna tilastossa olevien alle 10 henkeä työllistävien ns. mikroyritysten käyttökateprosentti oli 25,6 liiketoiminnan tuotoista. Suomen Kuormaliitolle (SKAL) tehty kannattavuusselvitys osoittaa, että kohtuullisen palkkakorjauksen tekemisen jälkeen kokoluokan käyttökateprosentti olisi noin 9 prosenttiyksikköä alhaisempi.

Kuvio 57. Kuorma-autoliikenteen kannattavuus 2001

Investoinnit ja rahoitus

Kuorma-autoyritykset hankkivat käyttöomaisuutta 430 miljoonalla ja myivät 140 miljoonalla eurolla, joten nettoinvestoinnit olivat 290 miljoonaa euroa. Nettoinvestoinnit olivat 7,5 prosenttia liikevaihdosta. Kuorma-autoyritysten rahoitustulos oli 554 miljoonaa euroa, joten investoinnit pystyttiin hyvin kattamaan tulorahoituksella.

Vaikka kuorma-autoyritysten omavaraisuus heikkeni puolella prosenttiyksiköllä 27,2 prosenttiin, velkojen suhde liikevaihtoon laski kolmella prosenttiyksiköllä 42,6 prosenttiin.

Seuraavassa taulukossa esitetään kuorma-autoliikenteen ammatinharjoittajien keskeisiä tunnuslukuja.

Taulukko 22. Kuorma-autoliikenteen ammatinharjoittajien tunnuslukuja 2001

Kuorma-autoliikenne - ammatinharjoittajat (60240)	1999 1000 euroa	2000 1000 euroa	2001 1000 euroa
Ammatinharjoittajien lukumäärä	1 490	1 392	1 242
Liiketoiminnan laajuus			
Liiketoiminnan tuotot yhteensä, 1000 euroa	111 440	110 718	101 373
Jalostusarvo, 1000 euroa	60 124	57 635	53 577
Henkilöstön lkm	1 504	1 441	1 219
Tehokkuus			
Liikevaihto / henkilöstö, 1000 euroa	74	76	83
Jalostusarvo / henkilöstökulut	5,79	6,06	6,19
Kannattavuus			
Käyttökate-%	44,6	43,5	44,3
Rahoitustulos-%	33,8	33,1	33,9
Nettotulos-%	23,7	23,1	23,9
Kokonaistulos-%	23,7	23,1	24,4

Muista kuin tässä julkaisussa esitetyistä liikenteen toimialoista on aikaisemmin ilmestynyt erillinen julkaisu: Liikenteen tilinpäätöstietoja 2001¹. Se käsittelee kattavasti vesiliikennettä, lastinkäsittelyä, matkatoimistoja, huolintaa ja teleliikennettä. Julkaisun liitteenä oleva CD-ROM sisältää myös näitä toimialoja koskevat tilastotaulut.

¹ Liikenteen tilinpäätöstietoja 2001, Yritykset 2002:6

Liike-elämän palvelut

Liike-elämää palvelevista toimialoista julkaisussa ovat mukana tietojenkäsittelypalvelu, lakiasianpalvelu, kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelu, liiketoiminnan ja johdon konsultointi, tekninen palvelu, mainostoimistot, muu markkinointipalvelu, vartiointi- ja turvallisuuspalvelu, siivous, työvoiman vuokraus, terveydenhuolto- palvelu, ympäristöhuolto ja pesulapalvelu.

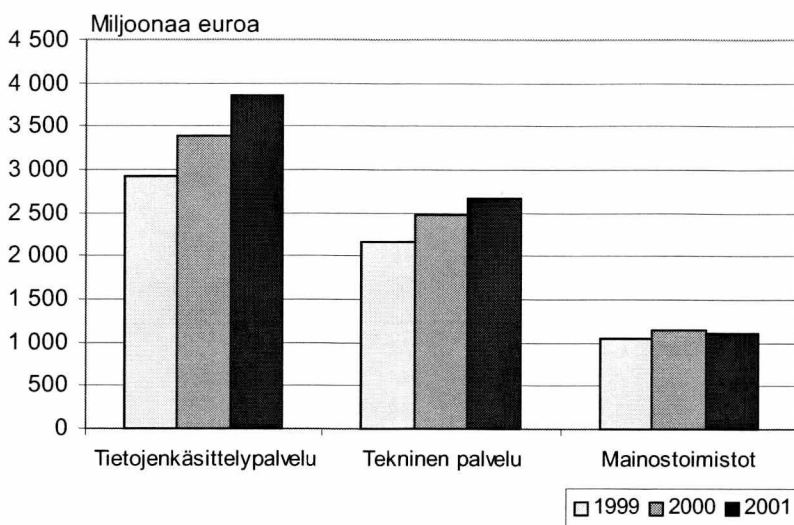
Vuoden 2001 tilinpäätöstilastossa näiden toimialojen yrityksiä oli 31 200. Kun yritykset jaetaan EU:n komission suosituksen mukaisesti kokoluokkiin, pk-yrityksiä¹ oli 30 700 ja suuria 500. Yritysten lukumäärän mukaan suurin toimiala oli edellisvuosien tapaan tekninen palvelu, jossa toimi 6 100 pk-yritystä ja 100 suurta. Mainostoimistoja oli mukana runsaat 1 800, joista suurin osa oli pk-yrityksiä. Tietojenkäsittelypalvelun toimialalla oli suuria 140 ja pk-yrityksiä runsaat 3 500.

Liikevaihto

Julkaisussa mukana olevat toimialat keräsivät vuonna 2001 liikevaihtoa 13,4 miljardia euroa, mikä oli runsas miljardi euroa enemmän kuin vuotta aiemmin. Noin 500 suurta liike-elämän palveluiden yritystä kerryttivät liikevaihtoa 5,3 miljardia euroa. Pk-yritysten liikevaihto kasvoi edellisvuodesta noin 0,3 miljardia euroa 8,1 miljardiin euroon vuonna 2001. Euromääräisesti liikevaihdon kasvu oli edelleen voimakkainta tietojenkäsittelypalvelussa, jonka liikevaihto kasvoi lähes 0,5 miljardia euroa 3,9 miljardiin euroon. Liikevaihto kasvoi voimakkaasti myös teknisessä palvelussa, ympäristöhuollossa sekä kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelussa. Mainostoimistoissa liikevaihto sen sijaan kääntyi hienoiseen laskuun.

¹ Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty EU:n komission suositusta, määritelmä liitteessä 2. Tämän johdosta yritysten jakautuminen kokoluokkiin eroaa merkittävästi Suomen yritykset -julkaisussa esitetystä lukumäärästä.

Kuvio 58. Tietojenkäsittelypalvelun, teknisen palvelun ja mainostoimistojen liikevaihto 1999–2001

Henkilöstö

Liike-elämän palveluissa työskenteli 155 100 henkilöä. Pk-yritykset työllistivät 62 prosenttia koko toimialan henkilöstöstä eli 96 100 henkilöä. Tietojenkäsittelypalvelu työllisti 36 800 henkilöä. Kasvua edellisvuodesta oli lähes 18 prosenttia. Henkilöstöstä lähes puolet työskenteli pk-yrityksissä. Mainostoimistojen henkilöstön lukumäärä on parina viime vuonna vähentynyt noin 100 henkilön vuosivauhtia ja oli 4 900 henkilöä vuonna 2001. Suuret mainostoimistot työllistivät noin 600 henkilöä.

Kahden viime vuoden aikana teknisen palvelun henkilöstön lukumäärä kasvoi yli 600 henkilöllä vuosittain. Vuonna 2001 ala työllisti 27 200 henkilöä, joista runsaat kaksi kolmasosaa työskenteli pk-yrityksissä. Voimakasta henkilöstön lukumäärän kasvu oli myös kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelussa, jossa kasvua oli runsaat neljä prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Toimialan henkilöstöstä, jota oli 10 000 henkilöä, pk-yrityksissä työskenteli runsaat 80 prosenttia. Työvoiman vuokraus toimialan yritykset työllistivät 9 700 henkilöä. Kasvua lukumäärässä oli lähes seitsemän prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Taulukko 23. Pk-yritysten osuudet toimialansa liikevaihdosta ja henkilöstöstä liike-elämän palveluissa 2001

	Liikevaihto	Henkilöstö
	%	%
Lakiasianpalvelu	99	99
Liiketoiminnan ja johdon konsultointi	83	84
Kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelu	77	83
Terveystuotopalvelu	75	74
Mainostoimistot	74	88
Työvoiman vuokraus	74	74
Muu markkinointipalvelu	70	82
Tekninen palvelu	66	73
Pesulatoiminta	43	58
Tietojenkäsittelypalvelu	43	49
Siivous	43	39
Ympäristöhuolto	39	38
Vartiointi- ja turvallisuuspalvelu	28	28

Kulurakenne

Pk-sektori voidaan jakaa mikro-, pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (ks. määritelmä liitteessä 2). Suurin osa liike-elämän palvelujen yrityksistä on mikroyrityksiä eli ne työllistävät vähemmän kuin kymmenen henkilöä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tietojenkäsittelyn, teknisen palvelun ja mainostoimistojen eri kokoluokissa olevien yritysten kulurakenne vuodelta 2001. Tietojenkäsittely- ja teknisen palvelun pienillä ja keskisuurilla yrityksillä henkilöstökulut veivät noin puolet liiketoiminnan tuotoista. Mikroyrityksillä näiden kulujen osuus oli huomattavasti pienempi. Tietojenkäsittelypalvelussa pienillä ja keskisuurilla yrityksillä aine- ja tarvikekäyttö lohkaisivat tuotoista runsaat kymmenen prosenttia, teknisen palvelun pienillä yrityksillä 13 prosenttia ja keskisuurilla kahdeksan. Näiden toimialojen mikroyrityksillä aine- ja tarvikekäyttöön kului viidesosa liiketoiminnan tuotoista.

Varsinkin keskisuurten mainostoimistojen joukossa on mediatoimistoja, joiden kulurakenne poikkeaa toimialan yleisestä kulurakenteesta. Mediatoimistot keskittyvät toiminnassaan mediasuunnitteluun, mainostilan ja -ajan ostamiseen sekä välittämiseen. Ne myös toimittavat valmiita, muualla suunniteltuja aineistoja mainosvälineille. Mediatoimistojen asiakkaina on usein muita mainostoimistoja. Mainostoimistojen keskisuurilla yrityksillä aine- ja tarvikekäyttö vei lähes 80 prosenttia liiketoiminnan tuotoista, mikro- ja pienillä yrityksillä runsaat 34 prosenttia. Henkilöstökulujen osuus oli sen sijaan oli suurempi mikro- ja pienillä yrityksillä kuin keskisuurilla.

Taulukko 24. Tietojenkäsittely- ja teknisen palvelun sekä mainostoimistojen yritysten kulurakenne yritysten koon mukaan 2001

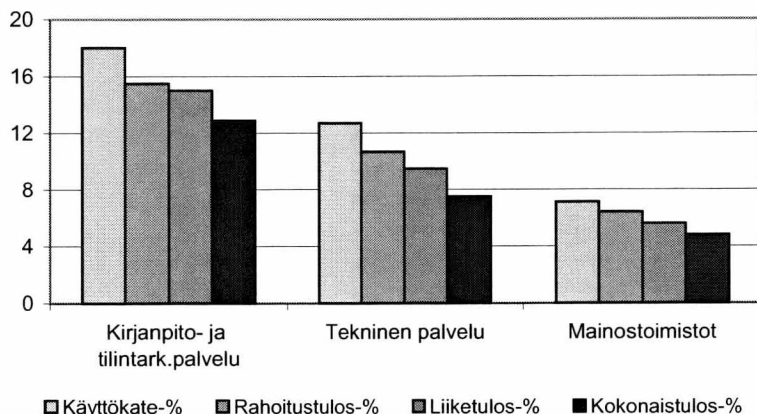
	Tietojenkäsittelypalvelu			Tekninen palvelu			Mainostoimistot		
	mikro %	pieni %	keskis. %	mikro %	pieni %	keskis. %	mikro %	pieni %	keskis. %
Liiketoiminnan tuotot	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aine- ja tarvikkeikäyttö	-20,2	-11,3	-10,5	-20,4	-12,8	-7,9	-34,3	-34,5	-77,4
Ulkopuoliset palvelut	-6,1	-8,9	-7,0	-9,5	-9,4	-6,9	-8,3	-6,1	-1,5
Henkilöstökulut	-37,7	-51,7	-47,5	-32,8	-46,4	-50,7	-23,8	-32,4	-11,6
Liiketoiminnan muut kulut	-30,6	-34,7	-34,5	-20,4	-20,1	-19,6	-19,6	-20,3	-6,3
Käyttökate	5,8	-6,5	0,5	17,3	11,3	15,2	14,2	6,7	3,3
Poistot	-3,9	-5,0	-4,4	-3,3	-3,0	-3,8	-2,6	-1,8	-1,3
Liiketulos	1,9	-11,5	-3,9	14,0	8,4	11,3	11,6	4,9	2,0
Rahoitustuotot, -kulut ja verot	-5,0	-4,8	-8,3	-4,3	-3,4	-2,5	-3,1	-1,9	0,5
Nettotulos	-3,1	-16,3	-12,2	9,7	5,0	8,8	8,6	3,0	2,6
Satunnaiset tuotot ja -kulut	0,4	1,7	1,2	0,9	1,6	-2,8	0,3	0,6	-0,2
Tilikauden tulos	-2,7	-14,6	-11,0	10,6	6,7	6,0	8,9	3,6	2,4

Kannattavuus

Seuraavassa tarkastellaan tietojenkäsittely-, teknisen ja kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelun sekä mainostoimistojen kannattavuutta. Käyttökate- ja liiketulosprosentit heikentyivät hieman näillä toimialoilla. Kokonaistulos sen sijaan pysytteli edellisvuoden tasolla.

Tietojenkäsittelypalvelun käyttökate ja liiketulos heikkenivät runsaan prosenttiyksikön edellisvuodesta. Näitä tunnuslukuja heikensi henkilöstökulujen kasvu neljällä prosenttiyksiköllä. Tietojenkäsittelypalvelun liiketulos oli miinuksella, pk-yrityksillä kolme ja puoli prosenttia ja suurilla kaksi. Kokonaispääoman tuotto-prosentti kertoo, kuinka paljon yritys pystyy tuottamaan tulosta kaikelle yrityksen toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Tunnusluvun laskennassa ei ole huomioitu rahoituskuluja eikä veroja. Tietojenkäsittelypalvelun yritysten kokonaispääoman tuotto jäi runsaaseen prosenttiin vuonna 2001. Toimialan tunnuslukua heikensi pk-yritysten negatiivinen kokonaispääoman tuottokyky, suuret yritykset sen sijaan ylsivät runsaan neljän prosentin tuottoon.

Kuvio 59. Tunnuslukuja eräillä liike-elämän palvelujen aloilla 2001

Teknisen palvelun kaikki kannattavuutta mittaavat tunnusluvut heikkenivät edellisvuodesta. Esimerkiksi käyttökate ja liiketulos laskivat noin puolitoista prosenttiyksikköä ja olivat vajaat 13 ja 10 prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Tämän toimialan yritysten kyky tuottaa tulosta kokonaispääomalle heikentyi edelleen hieman ollen 15 prosenttia, mitä voidaan kuitenkin pitää hyvänä. Toimialan hyvään tuottokykyyn vaikutti pk-yritysten runsaan 19 prosentin tuotto kokonaispääomalle. Suurten yritysten tuotto jäi tyydyttävälle tasolle ollen 9,5 prosenttia.

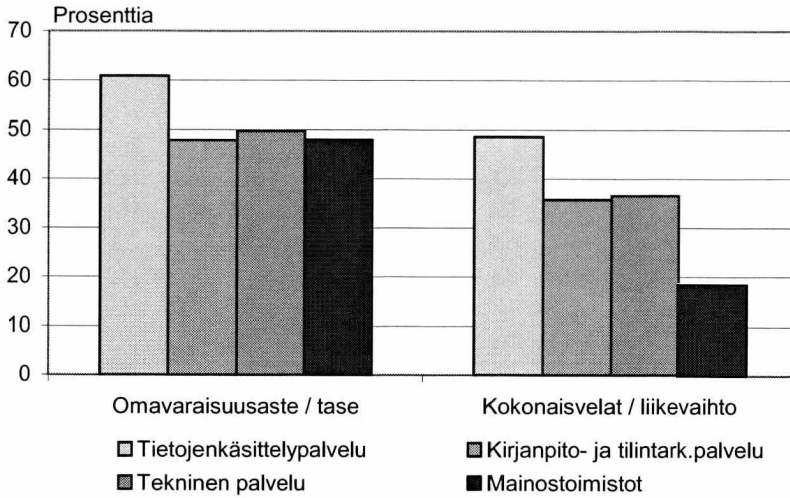
Kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelun toimialalla pk-yritysten kannattavuus oli huomattavasti parempi kuin suurten. Esimerkiksi pk-yrityksillä käyttökate oli runsaat 21 prosenttia ja suurilla vajaat seitsemän prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Edelliseen vuoteen verrattuna kannattavuus kuitenkin heikkeni.

Kannattavuus mainostoimistoissa pysyi edellisvuoden tasolla. Pk-yritysten toiminta oli suuria yrityksiä kannattavampaa. Esimerkiksi liiketulos pk-yrityksillä oli runsas kuusi ja suurilla vajaa neljä prosenttia liiketoiminnan tuotoista. Sen sijaan kokonaispääoman tuotto prosentti oli suurilla yrityksillä lähes neljä prosenttiyksikköä parempi kuin pk-yrityksillä, joilla se oli hieman yli 20 prosenttia oikaisusta taseesta.

Rahoitus

Omavaraisuusaste eli oman pääoman ja varausten osuus taseesta parani tarkastelemillamme toimialoilla edellisestä vuodesta. Tietojenkäsittelypalvelun omavaraisuusaste nousi 2 prosenttiyksikköä edellisvuodesta lähes 61 prosenttiin. Suurilla yrityksillä se ylsi melkein 65:een ja pk-yrityksillä runsaaseen 53 prosenttiin. Teknisessä palvelussa ja mainostoimistoissa kyseinen tunnusluku koheni runsaan prosenttiyksikön verran edellisestä vuodesta. Kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelussa omavaraisuusaste oli pk-yrityksillä lähes 50 ja suurilla runsaat 40 prosenttia.

Kuvio 60. Liike-elämän palvelujen omavaraisuusaste ja kokonaisvelat 2001

Likviditeettiasemaa kuvaava quick ratio oli kaikilla muilla liike-elämän palvelujen toimialoilla hyvä, paitsi vartiointi- ja turvallisuuspalvelun ja siivouksen toimialoilla, joissa se jäi tyydyttävälle tasolle.

Taulukko 25. Liike-elämän palvelujen tunnuslukuja 2001

	Käyttö- kate %	Rahoitus- tulos %	Netto- tulos %	Kokonais- tulos %	Omavar. aste %	Netto- velat %	Quick ratio %
Tietojenkäsittelypalv.	3.0	1.3	-4.4	4.4	60.9	24.2	1.8
Suuret	4.6	6.1	-0.5	14.1	64.5	31.8	1.9
Pk	0.9	-5.1	-9.5	-8.5	53.4	14.0	1.8
Lakiasiainpalvelu	25.3	19.4	17.2	17.2	53.8	14.1	1.8
Suuret	17.2	15.1	14.2	7.8	64.1	0.3	2.6
Pk	25.4	19.4	17.2	17.3	53.7	14.2	1.8
Kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelu	18.0	15.5	12.5	12.9	47.9	20.8	1.5
Suuret	6.9	7.2	4.8	4.9	40.3	18.6	1.3
Pk	21.3	18.0	14.8	15.4	49.8	21.4	1.6
Liiketoiminnan ja johdon konsultointi	11.3	5.0	2.4	2.7	35.2	..	1.3
Suuret	3.5	3.8	1.5	-0.7	51.0	..	1.2
Pk	12.9	5.3	2.6	3.5	29.1	..	1.4
Tekninen palvelu	12.7	10.7	7.5	7.5	49.8	23.5	1.5
Suuret	7.8	8.9	5.9	5.4	50.8	37.2	1.3
Pk	15.3	11.6	8.3	8.7	49.1	16.3	1.6
Mainostoimistot	7.1	6.4	4.9	4.8	48.0	12.0	1.5
Suuret	4.2	5.3	4.9	3.9	63.4	7.8	1.9
Pk	8.1	6.8	5.0	5.1	43.9	13.4	1.4
Muu markkinointi palv.	14.1	12.3	8.7	6.1	46.1	17.4	1.4
Suuret	15.4	17.2	15.6	1.5	23.0	28.0	1.1
Pk	13.5	10.2	5.7	8.0	52.6	12.8	1.6
Työvoiman vuokraus	5.5	3.9	3.1	2.9	45.1	8.1	1.4
Suuret	4.3	3.3	2.7	2.3	52.3	11.4	1.5
Pk	6.0	4.2	3.2	3.1	41.7	7.0	1.4
Vartiointi- ja turvallisuuspalvelu	12.0	9.7	5.1	6.1	26.9	30.2	0.8
Suuret	12.5	10.3	4.8	6.3	25.5	36.1	0.7
Pk	10.9	8.3	5.7	5.7	32.1	15.1	1.1
Siivous	15.3	12.6	6.7	6.7	35.5	28.5	0.7
Suuret	10.7	9.3	1.4	1.4	35.9	38.0	0.6
Pk	21.4	17.0	13.7	13.9	34.7	15.8	1.1
Terveydenhuoltopalv.	22.0	17.5	13.4	13.6	51.2	19.4	1.4
Suuret	11.8	9.6	5.4	5.5	47.4	29.1	1.2
Pk	25.4	20.1	16.1	16.3	52.7	16.0	1.6
Ympäristönhuolto	19.8	16.2	6.9	7.0	51.8	63.3	1.3
Suuret	18.4	15.0	5.6	5.4	54.4	81.6	1.3
Pk	22.0	18.1	9.0	9.6	42.4	35.2	1.3
Pesulatoiminta	19.0	14.8	6.8	7.4	59.2	26.4	1.2
Suuret	21.0	16.4	7.2	7.9	68.7	21.7	1.3
Pk	16.3	12.6	6.2	6.7	41.6	32.5	1.0

Liite 1. Kuvio- ja taulukkoluetelot

Kuvioluettelo

Kuvio 1a. Yritysten jakautuminen koon mukaan EU-maissa vuonna 2000.....	11
Kuvio 1b. Henkilöstön jakautuminen yrityksen koon mukaan vuonna 2000 EU-maissa.....	11
Kuvio 2. Teollisuusyritysten liikevaihto päätoimialoittain 2000–2001.....	13
Kuvio 3. Teollisuuden suurten ja pk-yritysten liikevaihto 1999–2001.....	14
Kuvio 4. Teollisuusyritysten liikevaihdon jakautuminen 2001.....	14
Kuvio 5. Teollisuusyritysten taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2001.....	16
Kuvio 6. Teollisuusyritysten kokonais- ja nettovelat 1999–2001.....	17
Kuvio 7. Teollisuusyritysten henkilöstö 1999–2001.....	17
Kuvio 8. Metsäteollisuuden liikevaihto 1999–2001.....	18
Kuvio 9. Sahateollisuuden sekä massan ja paperin valmistuksen liikevaihto.....	19
Kuvio 10. Metsäteollisuuden kannattavuus verrattuna koko teollisuuteen 2001.....	19
Kuvio 11. Metsäteollisuuden taseen rakenne 2001.....	20
Kuvio 12. Metalliteollisuuden liikevaihto toimialoittain 2000–2001.....	21
Kuvio 13. Elektroniikkateollisuuden kannattavuus verrattuna koko metalliteollisuuteen 2001.....	22
Kuvio 14. Metalliteollisuuden taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2001.....	23
Kuvio 15. Teollisuusyritysten kannattavuus 1989–2001.....	23
Kuvio 16. Teollisuusyritysten omavaraisuusaste 1975–2000.....	24
Kuvio 17. Teollisuusyritysten oman pääoman osuus taseen loppusummasta eräissä EU-maissa 1990–2000.....	25
Kuvio 18. Teollisuusyritysten kokonaisvelat / liikevaihto eräissä EU-maissa 1990–2000.....	26
Kuvio 19. Teollisuusyritysten tilikauden tulos eräissä EU-maissa 1990– 2000.....	26
Kuvio 20. Rakentamisen suurten ja pk-yritysten liikevaihto 1999–2001.....	28
Kuvio 21. Rakentamisen päätoimialojen liikevaihto 2000 ja 2001.....	28
Kuvio 22. Rakentamisen henkilöstö 1999–2001.....	29
Kuvio 23. Rakennusyritysten liikevaihdon jakautuminen 2001.....	30
Kuvio 24. Rakentamisen taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2001.....	32
Kuvio 25. Talonrakentamisen kulurakenne 1999–2001.....	33
Kuvio 26. Maa- ja vesirakentamisen rakentamisen kulurakenne 1999–2001.....	34
Kuvio 27. Rakentamisen kannattavuuden tunnuslukuja 1986–2001.....	35
Kuvio 28. Yritysten lukumäärä, kaikki yritykset ja kauppa 1993–2001.....	41
Kuvio 29. Yritysten henkilöstö, kaikki yritykset ja kauppa 1993–2001.....	41
Kuvio 30. Yritysten liikevaihto, kaikki yritykset ja kauppa 1993–2001.....	42
Kuvio 31. Aloittaneet ja lopettaneet yritykset kaupassa 1997–2001.....	42
Kuvio 32. Konkurssien lukumäärä, kaikki yritykset ja kauppa 1997–2001.....	43
Kuvio 33. Liikevaihdon kehitys vaatteiden vähittäiskaupassa yritysten omistuspuhjan mukaan 1995–2000.....	44
Kuvio 34. Henkilöstön kehitys vaatteiden vähittäiskaupassa omistuspuhjan mukaan 1995–2000.....	45
Kuvio 35. Liikevaihdon kehitys polttoainetukku-kaupassa omistuspuhjan mukaan 1995–2000.....	45
Kuvio 36. Ulkomaalaisomisteisten yritysten aseman kehitys polttoainetukku-kaupassa 1995–2000.....	46
Kuvio 37. Liikevaihdon kehitys koneiden ja laitteiden tukku-kaupassa omistuspuhjan mukaan 1995–2000.....	47

Kuvio 38. Ulkomaalaisomisteisten yritysten aseman kehitys koneiden ja laitteiden tukkukaupassa 1995–2000	47
Kuvio 39. Kaupan toimialojen liikevaihto 1999–2001	48
Kuvio 40. Pk-sektorin osuudet toimialansa liikevaihdosta 2001	49
Kuvio 41. Kaupan yritysten liiketoiminnan tuottojen jakautuminen 2001	51
Kuvio 42. Kaupan suurten ja pk-yritysten liike-tulos 2001	52
Kuvio 43. Auto-, tukku- ja vähittäiskaupan myyntikateprosentti 1999–2001	53
Kuvio 44. Kaupan yritysten taseen rakenne ilman ennakkomaksuja 2001	54
Kuvio 45. Kaupan toimialojen rahoituksen tunnuslukuja 1999–2001	54
Kuvio 46. Myyntisaamisten, ostovelkojen ja tavaravaraston kiertoajat kaupan toimialoilla 2001.....	55
Kuvio 47. Sijoitetun pääoman tuotto-prosentti päivittäistavarakaupassa kokoluokittain 1999–2001	56
Kuvio 48. Rahoituksen tunnusluvuk- ja päivittäistavarakaupan yrityksissä 2001	57
Kuvio 49. Vähittäiskaupan yritysten tilikauden tulos eräissä EU-maissa 1990–2000	58
Kuvio 50. Vähittäiskaupan yritysten oman pääoman osuus taseen loppusummasta eräissä EU-maissa 1990–2000	59
Kuvio 51. Vähittäiskaupan yritysten kokonaisvelat / liikevaihto eräissä EU-maissa 1990–2000	59
Kuvio 52. Linja-autoliikenteen liiketoiminnan tuotot suuruusluokittain 2001, miljoonaa euroa	68
Kuvio 53. Linja-autoliikenteen kannattavuus 2001	69
Kuvio 54. Taksiliikenteen liikevaihto 2001	70
Kuvio 55. Taksiliikenteen kannattavuus 2001	70
Kuvio 56. Kuorma-autoliikenteen liikevaihto 2001.....	71
Kuvio 57. Kuorma-autoliikenteen kannattavuus 2001	72
Kuvio 58. Tietojenkäsittelypalvelun, teknisen palvelun ja mainostoimistojen liikevaihto 1999–2001	75
Kuvio 59. Tunnuslukuja eräillä liike-elämän palvelujen aloilla 2001.....	78
Kuvio 60. Liike-elämän palvelujen omavaraisuusaste ja kokonaisvelat 2001	79

Taulukkoluet- telo

Taulukko 1. Tuloksen muodostuminen 1999–2001	8
Taulukko 2. Tase 1999–2001	9
Taulukko 3. Yritykset, liikevaihto ja henkilöstön määrä prosenttiosuuksina yrityksen koon mukaan EU-maissa vuonna 2000	14
Taulukko 4. Teollisuusyritysten kannattavuuden tunnuslukuja 1999–2001	17
Taulukko 5. Teollisuusyritysten rahoituksen tunnuslukuja 1999–2001	18
Taulukko 6. Teollisuuden jalostusarvo 1974–2001	26
Taulukko 7. Tehdasteollisuuden tunnuslukuja eräissä EU-maissa 1999–2000	29
Taulukko 8. Rakentamisen kannattavuuden tunnuslukuja 1999–2001	33
Taulukko 9. Tuloksen muodostuminen teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla.....	38
Taulukko 10. Tase teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla	39
Taulukko 11. Tunnusluvut teollisuuden ja rakentamisen toimialoilla.....	40
Taulukko 12. Liikevaihdon ja henkilöstön jakautuminen yrityksen koon mukaan kaupan toimialoilla 2001.....	50
Taulukko 13. Tuloksen muodostuminen kaupan toimialoilla 2001, pk-yritykset ja suuret yritykset	50
Taulukko 14. Vähittäiskaupan tunnuslukuja eräissä EU-maissa 1999 ja 2000	60
Taulukko 15. Tuloksen muodostuminen kaupan toimialoilla.....	61

Taulukko 16. Kaupan toimialojen tasetiedot.....	62
Taulukko 17. Kaupan toimialojen tunnuslukuja	63
Taulukko 18. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan kulurakenne 1999–2001.....	64
Taulukko 19. Majoitustoiminnan ja ravitsemistoiminnan kulurakenne 1999– 2001	65
Taulukko 20. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan tase 1999–2001	66
Taulukko 21. Taksiliikenteen tunnuslukuja 1999–2001	71
Taulukko 22. Kuorma-autoliikenteen ammatinharjoittajien tunnuslukuja 2001	73
Taulukko 23. Pk-yritysten osuudet toimialansa liikevaihdosta ja henkilöstöstä liike-elämän palveluissa 2001.....	76
Taulukko 24. Tietojenkäsittely- ja teknisen palvelun sekä mainostoimistojen mikro, pienten ja keskisuurten yritysten kulurakenne 2001	77
Taulukko 25. Liike-elämän palvelujen tunnuslukuja 2001	80

Liite 2. Tilinpäätöstilaston tuoteseloste

Yritystoiminnan tulos ja taseet 2001 -julkaisussa kuvataan yrityssektorin eri toimialojen tuloksen muodostumista, kannattavuutta ja taseen rakennetta tilinpäätöstietojen näkökulmasta. Tekstiosa sisältää katsaukset teollisuuden, rakentamisen, kaupan, majoitus- ja ravitsemistoiminnan, liikenteen ja liike-elämän palvelujen kehitykseen vuosina 1999–2001. Julkaisun liitteenä oleva CD-ROM sisältää laajan taulukko-osan tarkalla toimialatasolla. Excel-tauluissa esitetään toimialoittain tuloksen muodostuminen, taseet ja tunnusluvut vuosilta 1999–2001 sekä tunnusluvut suuruusluokittain vuodelta 2001.

Tilinpäätöstilaston tietojen saatavuus

Tilastokeskuksen tilinpäätösaineisto kattaa yritystoiminnan kaikki toimialat ja sisältää siten tietoja myös muilta toimialoilta, kuin mitä tässä julkaisussa on esitetty. Tilinpäätöstietokanta kattaa vuodet 1995–2001. Aineistosta on mahdollista tuottaa tietoja asiakkaiden tietotarpeiden mukaan muun muassa tarkimmalla toimialatasolla, alueittain, kokoluokittain tai valitusta yritysryhmästä. (Tietopalvelu: Merja Kiljunen, rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi)

Yritystoiminnan tulos ja taseet -julkaisu ilmestyy vuosittain. Yritystoiminnan tulos 2002, ennakkotietoja ilmestyy heinäkuussa 2003 ja vuoden 2002 lopulliset tiedot julkaistaan alkuvuonna 2004.

Toimialoittaisia tilinpäätöstietoja julkaistaan myös Tilastokeskuksen Internet-sivuilla http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_til_til tieto.html ja StatFin -palvelukanassa (linkki edellä mainitulta Internet-sivulta).

Tilinpäätöstilaston kuvausalue

Tilinpäätöstilasto on yritysten tuloslaskelma- ja tasetiedoista toimialoittain laadittu vuositilasto. Tilastoyksikkönä on itsenäinen yritys. Tilasto ei kuvaa konserneja eikä yritysten toimipaikkoja. Aineiston tiedot ovat tilikaudelta, joka päättyi 1.1.2001–31.12.2001 välisenä aikana. Useimpien yritysten tilikautena on kalenterivuosi.

Viime vuosina ovat yritykset siirtäneet käyttöomaisuuttaan erillisille yhtiöille. Tilinpäätöstilastossa nämä yritykset pyritään pitämään luovuttaneen emoyrityksen päätoimialalla.

Vuoden 2001 tilinpäätöstietokanta sisältää yhteensä noin 200 000 yrityksen tilinpäätöstiedot. Julkaisun tiedot perustuvat 27 000 teollisuusyrityksen, 27 000 rakennusyrityksen, 45 300 kaupan, 10 000 majoitus- ja ravitsemistoiminnan sekä 21 000 yritystä liikenteen ja 31 200 liike-elämän palveluyrityksen tilinpäätöstitoihin.

Tilinpäätöstilaston tietolähteet

Yritysrekisteri

Tilaston peruskehikon muodostaa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysrekisteristä saadaan tilaston keskeiset luokitusmuuttujat kuten toimiala, sektori, oikeudellinen muoto, omistajatyypit, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka. Tilinpäätöstilaston tilastotiedostoon on yritykset valittu käyttäen sa-

moja rajauksia toiminta-ajan, henkilöstön ja liikevaihdon suhteen kuin yrittäjärekisterissä.

Elinkeinoverotusaineisto

Tilinpäätöstietokanta perustuu verohallinnon elinkeinoverotusaineistoon ja Tilastokeskuksen yritystiedusteluun. Elinkeinoverotusaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Aineisto perustuu verohallinnolle yritysverotusta varten toimitettuihin tilinpäätöstietoihin ja se on ollut Tilastokeskuksen käytettävissä vuodesta 1994 lähtien. Vuositilaston tilastotiedot muodostetaan kahdenkertaista kirjanpitoa pitävien yritysten tuloslaskelma- ja tasetiedoista.

Elinkeinoverotusaineisto on tärkeä yritystilastojen tietolähde, jota ei kuitenkaan sellaisenaan voi käyttää tilastotuotantoon. Aineiston laatu tarkistetaan ja mahdolliset puutteet korjataan monivaiheisella ohjelmalla. Verohallinnon aineistosta on täysin virheetöntä noin 88 prosenttia. Lisäksi puutteet pystytään paikallistamaan ja korjaamaan noin 10 prosentille aineistosta. Vajaat kaksi prosenttia tiedoista imputoidaan käyttäen Donor- eli lähimmän naapurin menetelmää.

Yritystiedustelu

Tilastokeskuksen yritystiedustelu lähetetään kaikille suurille yrityksille. Suuren yrityksen luokittelukriteerinä käytetään henkilöstön määrää ja raja poikkeaa toimialoittain (10, 20 tai 50 henkeä). Kyselyyn poimitaan lisäksi pienistä rakentamisen ja kaupan yrityksistä otos. Tuloslaskelma- ja tasetietojen osalta Tilastokeskuksella ja verohallinnolla on ollut yhtenäinen tietosisältö (uuden kirjanpitolain mukainen) vuodesta 2000 lähtien. Yhteinen tiedonkeruu on toteutettu vuodesta 2001. Kyselylomakkeet löytyvät Internet-sivulta:

http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_lomakkeet.html

Yritystiedustelun peittävyys

Vuoden 2001 aineistossa on 7 230 yrityskyselyn hyväksyttyä vastausta. Toimialoittain nämä jakaantuivat: teollisuus 2 766, rakentaminen 845, kauppa 1 811, majoitus- ja ravitsemistoiminta 210, liikenne 785 ja liike-elämän palvelut 813 yritystä. Näiden yritysten peittävyys koko toimialan liikevaihdosta oli teollisuudessa 93 prosenttia, rakentamisessa 60, kaupassa 74, majoitus- ja ravitsemistoinnassa 48, kuorma-autoliikenteessä 28, muilla liikenteen toimialoilla 85 ja liike-elämän palveluissa 52 prosenttia.

Tilinpäätöstilaston toimialat

Tilinpäätöstilastossa on käytetty vuodesta 1995 lähtien toimialaluokitusta TOL-95. Lisätietoa Toimialaluokituksesta löytyy Tilastokeskuksen verkkosivuilta Luokitusten yhteydestä (<http://tilastokeskus.fi/tk/tt/luokitukset/index.html>).

Yksittäisen yrityksen toimialan määräytyminen

Yksittäisen yrityksen toimiala määritellään Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterissä (<http://www.stat.fi/tk/ys/yritysrekisteri/index.html>). Kaikille yrityksille ja varsinaisille toimipaikoille määritellään itsenäisesti toimiala luokituksen tarkimmalla tasolla. Monitoimipaikkaisen yrityksen päätoimiala määrätty yrityksen eri toimialoilla syntyvän arvonlisäyksen (jalostusarvon) perusteella. Yrityksen kunkin toimialan arvonlisäys saadaan kertomalla toimialoittainen työllisten

määrä kyseisen alan keskimääräisellä arvonlisäyksellä. Yrityksen päätoimiala on se, jossa arvonlisäys on suurin. Päätoimiala määritellään vaiheittain toimialaluokituksen kirjaintasolta tarkimmalle tasolle. Kun yritys luokitellaan päätoimialansa mukaan tiettyyn toimialaan, lasketaan siihen yrityksen koko toiminta. Monialayritysten muu kuin päätoiminta tulee siis mukaan.

Taustalla vaikuttavat lait ja asetukset

Kirjanpitolaki ja -asetus (30.12.1997 / 1336)

Tilinpäätöstilastot on laadittu vuoden 2000 tilastotiedoista lähtien 30.12.1997 voimaan tullutta uutta kirjanpitolakia ja -asetusta noudattaen.

Yritystutkimusneuvottelukunta uudisti tilinpäätösanalyysissä käytettävien tunnuslukujen kaavat kirjanpitolain ja -asetuksen uudistuksen yhteydessä. Yksi keskeisempiä kaavojen muutoksia oli kannattavuuden tunnuslukujen vertailukohteen muutos ja arvonalennusten käsittely poistoina. Aikaisemmin kannattavuuden tunnuslukuja verrattiin liikevaihtoon, mutta uusissa kaavoissa vertailukohteenä on liikevaihto lisättynä liiketoiminnan muilla tuotoilla. Tilinpäätöstilastossa uudet tunnuslukukaavat otettiin käyttöön samanaikaisesti uusien tuloslaskelma- ja tasekaavojen kanssa.

Tilastoalan asetukset

Tärkeimmät Tilinpäätöstilastojen laadintaan vaikuttavat tilastoalan asetukset ovat seuraavat:

1. **Yritystoiminnan rakennetilastoasetus.** Keskeinen vuosittaisten yritystoiminnan tilastojen laatimista ohjaava asetus (Council Regulation No 58/97 concerning structural business statistics).
2. **Tilastoyksikköasetus.** Yritystoiminnan tilastoinnissa sovellettava tilastoyksiköitä koskeva asetus (Council Regulation No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community).
3. **Toimialaluokitusasetus.** Neuvoston asetus (ETY) No 3037/90 9. lokakuuta 1990 taloudellisten toimintojen tilastollisesta luokittelusta Euroopan Yhteisössä ja Neuvoston asetus (ETY) No 761/93 24. maaliskuuta 1993, muutos Neuvoston asetukseen (ETY) No 3037/90 (Council Regulation No 3037/90 of 9 October 1990 on the statistical classification of economic activities in the European Community, as amended by Commission Regulation No 761/93 of 24 March 1993).

Keskeiset käsitteet

Mediaani, alakvartiili ja yläkvartiili

Mediaani on keskiluku, joka ilmoittaa jakauman tyypillisen arvon. Täsmällisemmin kyseessä on jakauman keskimäinen havaintoarvo, kun havainnot on järjestetty suuruusjärjestykseen. Jos havaintoja on parillinen määrä, on valittava kaksi kesimmäistä arvoa, joista otetaan keskiarvo.

Yläkvartiilin alapuolelle jää 75 prosenttia tapauksista ja vastaavasti alakvartiilin alapuolelle jää 25 prosenttia tapauksista.

PK-yritys

EU:n komission suositus (3.4.1996) pienten ja keskisuurten (PK) yritysten määritelmästä (96/280/EY, Euroopan yhteisöjen virallinen lehti N:o L 107/4) määrittelee PK-yritykset sekä pienet yritykset seuraavien sääntöjen mukaan:

1. Pienet ja keskisuuret yritykset, jäljempänä 'PK-yritys', määritellään yrityksiksi,
 - joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden
 - vuosiliikevaihto on enintään 40 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 27 miljoonaa euroa ja
 - jotka täyttävät kohdassa 3 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
2. Kun on tarpeen tehdä ero pienten ja keskisuurten yritysten välillä, 'pieni yritys' määritellään yritykseksi,
 - jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka
 - vuosiliikevaihto on enintään 7 miljoonaa euroa tai
 - taseen loppusumma on enintään 5 miljoonaa euroa ja
 - joka täyttää kohdassa 3 määritellyn perusteen riippumattomuudesta.
3. Riippumattomia yrityksiä ovat ne yritykset, joiden pääomasta tai äänivaltaisista osakkeista 25 prosenttia tai enemmän ei ole yhden sellaisen yrityksen omistuksessa tai sellaisten yritysten yhteisomistuksessa, joihin ei voida soveltaa tilanteen mukaan joko PK-yrityksen tai pienen yrityksen määritelmää.

Kun on tarpeen tehdä ero mikroyritysten ja muiden PK-yritysten välillä, mikroyritykset määritellään yrityksiksi, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää.

Tilinpäätöstilastossa yritysten kokoluokitteluna on käytetty edellä mainittua EU:n komission suositusta. Tämän johdosta jakautuminen kokoluokkiin eroaa merkittävästi Suomen yritykset -julkaisussa esitetyistä lukumääristä. Pääasiallinen syy on ehto riippumattomuudesta. Suomen yritykset -julkaisussa pienet ja keskisuuret yritykset on määritelty vain henkilökunnan perusteella.

Bilaga 2. Produktbeskrivning för bokslutsstatistiken

I publikationen **Företagsverksamhetens resultat och balansräkning 2001** beskrivs resultatbildning, lönsamhet och balansräkningens struktur i olika näringsgrenar inom företagssektorn ur bokslutsuppgifternas perspektiv. Textdelen omfattar översikt över utveckling för åren 1999–2001 inom industri, byggverksamhet, handel, hotell- och restaurangverksamhet, samfärdsel och företagstjänster. CD-ROM-skivan som följer med publikationen innehåller en omfattande tabelldel på noggrannare näringsgrensnivå. Excel-tabellerna presenterar resultatbildning, balansräkningar och nyckeltal efter näringsgren för åren 1999–2001 samt nyckeltal efter storleksklass från år 2001.

Tillgänglighet

Statistikcentralens bokslutsmaterial täcker alla näringsgrenar inom företagsverksamheten och omfattar därmed också uppgifter för andra näringsgrenar än dem som publiceras i denna publikation. Bokslutsdatabasen täcker åren 1995–2001. Ur materialet är det möjligt att producera uppgifter enligt kundernas informationsbehov bl.a. på den noggrannaste näringsgrensnivån, efter område, storleksklass eller ur en utvald företagsgrupp. (Informationstjänst: Merja Kiljunen, rakenne.tilastot@tilastokeskus.fi)

Publikationen Företagsverksamhetens resultat och balansräkning utkommer varje år. Förhandsuppgifter i Företagsverksamhetens resultat 2002 utkommer i juli 2003 och de slutgiltiga uppgifterna för år 2002 publiceras i början av år 2004.

Bokslutsuppgifter efter näringsgren publiceras också på Statistikcentralens webbsidor http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_til_tilieto.html och i StatFin-tjänsten (länk på webbsidorna).

Område som beskrivs

Bokslutsstatistiken är en årsstatistik med uppgifter om företagens resultat- och balansräkningar efter näringsgren. Statistikenheten är ett självständigt företag. Statistiken beskriver inte koncerner och inte heller företagens arbetsställen. Uppgifterna i materialet gäller den räkenskapsperiod som avslutades under perioden 1.1.2001–31.12.2001. Räkenskapsperioden för de flesta företag är kalenderåret.

Under de senaste åren har företagen överfört sina anläggningstillgångar till separata bolag. I bokslutsstatistiken försöker man hålla dessa företag inom moderföretagets huvudsakliga näringsgren.

Bokslutsdatabasen omfattar totalt ca 200 000 företag. Bokslutsstatistiken för år 2001 bygger på bokslutsuppgifter om 27 000 industriföretag, 27 000 byggföretag, 45 300 företag inom handeln, 10 000 företag inom hotell- och restaurangverksamhet samt 21 000 företag inom samfärdsel och 31 200 företag inom företagstjänster.

Uppgiftskällor

Företagsregistret

Statistikcentralens företagsregister utgör den primära ramen för statistiken. Ur företagsregistret fås statistikens viktigaste klassificeringsvariabler såsom näringsgren, sektor, juridisk form, ägartyp, område samt antalet anställda och storlek-

sklass. Företagen har valts till bokslutsstatistikens statistikfil genom samma avgränsningar avseende verksamhetstid, anställda och omsättning som gäller i företagsregistret.

Näringskattematerialet

Bokslutsdatabasen baserar sig på Skattestyrelsens näringskattematerial och Statistikcentralens företagsenkät. Näringskattematerialet omfattar bokslutsuppgifter om alla företag och yrkesutövare som är underställda näringskattelagen. Materialet baserar sig på bokslutsuppgifter som levererats till Skattestyrelsen för företagsbeskattning och Statistikcentralen har haft tillgång till materialet fr.o.m. år 1994. Statistikfilerna för årsstatistiken bildas ur uppgifter om resultat- och balansräkning för företag som har dubbel bokföring.

Näringskattematerialet är en viktig uppgiftskälla för företagsstatistik, en källa som dock inte kan användas för statistikproduktion som sådan. Kvaliteten på materialet kontrolleras och eventuella brister korrigeras med ett program med flera moment. Omkring 88 procent av Skattestyrelsens material är helt felfritt. Dessutom kan man lokalisera och reparera bristerna i ca 10 procent av materialet. Knappt två procent av uppgifterna imputeras med hjälp av Donor-metoden, dvs. "närmaste granne".

Företagsenkäten

Statistikcentralens företagsenkät skickas till alla stora företag. Som klassificeringskriterium för ett stort företag används antalet anställda och gränsen varierar efter näringsgren (10, 20 eller 50 personer). Till enkäten väljs dessutom ett urval av små företag inom byggverksamhet och handel. Statistikcentralen och Skattestyrelsen har haft ett gemensamt uppgiftsinnehåll (enligt den nya bokföringslagen) avseende uppgifter om resultat- och balansräkning fr.o.m. år 2000. Den gemensamma uppgiftsinsamlingen har genomförts sedan år 2001. Enkätblanketterna finns på webbsidan http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_lomakkeet.html

Företagsenkätens täckning

I 2001 års material ingår 7 230 företag, som deltagit i företagsenkäten. Fördelningen på näringsgrenar är: industri 2 766 företag, byggverksamhet 845, handel 1 811, hotell- och restaurangverksamhet 210, samfärdsl 785 och företagstjänster 813 företag. Dessa företags täckning av omsättningen i hela näringsgrenen är inom industri 93 procent, inom byggverksamhet 60 procent, inom handel i medeltal 74 procent, inom hotell- och restaurangverksamheten 48 procent, inom lastbilstrafiken 28 procent, andra näringsgrenar inom samfärdsl 85 procent och inom företagstjänster i medeltal 52 procent.

Näringsgrenar

I Bokslutsstatistiken har fr.o.m. år 1995 använts näringsgrensindelningen NI 1995. Mera information om näringsgrensindelningen finns bland annat på Statistikcentralens webbsidor under Klassificeringar (<http://tilastokeskus.fi/tk/tt/luokitukset/index.html>).

Hur näringsgrenen för ett enskilt företag bestäms

Ett enskilt företags näringsgren fastställs i Statistikcentralens företags- och arbetsställeregister (<http://www.stat.fi/tk/ys/yritysrekisteri/index.html>). För alla företag

och egentliga arbetsställen fastställs självständigt en näringsgren på näringsgrensindelningens noggrannaste nivå. För ett flerbranschföretag fastställs den huvudsakliga näringsgrenen på basis av den värdeökning (förädlingsvärdet) som uppstår inom företagets olika näringsgrenar. Värdeökningen för varje näringsgren där företaget verkar fås genom att multiplicera antalet sysselsatta efter näringsgren med värdeökningen inom branschen i medeltal. Företagets huvudsakliga näringsgren är den där värdeökningen är störst. Den huvudsakliga näringsgrenen definieras steg för steg i näringsgrensindelningen från bokstavsnivå till den noggrannaste nivån. Då ett företag indelas efter sin huvudsakliga näringsgren i en viss näringsgren, räknas företagets hela verksamhet i den näringsgrenen. För ett flerbranschföretag ingår alltså annan verksamhet än den huvudsakliga.

Lagar och förordningar

Bokföringslagen och -förordningen (30.12.1997 / 1336)

Fr.o.m. 2000 års statistikuppgifter har bokslutsstatistiken producerats genom att följa den nya bokföringslagen och -förordningen som trädde i kraft 30.12.1997.

I samband med revideringen av bokföringslagen och -förordningen förnyade Företagsanalyskommissionen också modellen för de nyckeltal som används i bokslutsanalysen. En av de mest centrala förändringarna i modellerna var en förändring i jämförelseobjektet nyckeltal för lönsamheten och i behandling av värdeminskning som avskrivning. Tidigare jämfördes nyckeltalen för lönsamheten med omsättningen, men i de nya modellerna är jämförelseobjektet omsättningen ökad med övriga intäkter av affärsverksamhet. I bokslutsstatistiken togs de nya modellerna för nyckeltal i bruk samtidigt med de nya modellerna för resultat- och balansräkning.

Förordningar inom statistik

De viktigaste förordningarna som inverkar på produktionen av Bokslutsstatistiken är:

1. **Förordning om statistik rörande företagsstrukturer.** En viktig förordning som styr den årliga statistikproduktionen inom företagsverksamhet. (Council Regulation No 58/97 concerning structural business statistics)
2. **Förordning om statistiska enheter.** Förordning om statistiska enheter som tillämpas i statistikföring av företagsverksamhet. (Council Regulation No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community).
3. **Förordning om statistisk näringsgrensindelning.** Rådets förordning (EEG) nr 3037/90 av den 9 oktober 1990 om statistisk näringsgrensindelning i Europeiska Gemenskapen och Rådets förordning (EEG) nr 761/93 av den 24 mars 1993, en ändring i Rådets förordning (EEG) nr 3037/90 (Council Regulation No 3037/90 of 9 October 1990 on the statistical classification of economic activities in the European Community, as amended by Commission Regulation No 761/93 of 24 March 1993).

Centrala begrepp

SMF-företag

Kommissionens rekommendation av den 3 april 1996 om definitionen på små och medelstora företag (96/280/EG, Europeiska gemenskapernas officiella tidning nr L 107, 30/04/1996 s. 0004–0009) definierar SMF-företag och små företag enligt följande regler:

1. Små och medelstora företag, senare nämnt ”SMF”, definieras som företag som
 - har färre än 250 anställda, och antingen
 - en årlig omsättning som inte överstiger 40 miljoner euro, eller
 - en årlig balansomslutning som inte överstiger 27 miljoner euro,
 - och som uppfyller kriteriet om oberoende såsom det definieras i punkt 3.
2. Om det är nödvändigt att skilja mellan små och medelstora företag definieras det ”lilla företaget” som ett företag som
 - har färre än 50 anställda, och antingen
 - en årlig omsättning som inte överstiger 7 miljoner euro, eller
 - en årlig balansomslutning som inte överstiger 5 miljoner euro,
 - och som uppfyller kriteriet om oberoende såsom det definieras i punkt 3.
3. Med ett oberoende företag avses ett företag, i vilket ett enskilt företag eller flera företag gemensamt, som inte uppfyller definitionen på små och medelstora företag efter det lilla företaget, beroende på vad som är relevant, inte innehar 25 procent eller mer av kapitalet eller rösträtten.

Om det är nödvändigt att skilja mikroföretag från andra små och medelstora företag definieras dessa som företag som har färre än tio anställda.

Median, undre kvartil och övre kvartil

Median är ett genomsnitt som används i stor grad och som meddelar typvärdet i fördelningen. Mer exakt är det frågan om fördelningens mittersta observationsvärde, då observationerna är ordnade efter storlek. Om det finns ett jämnt antal observationer väljs de två mittersta värdena och ett medeltal för dem uträknas.

Under den övre kvartilen finns 75 procent av fallen och under den undre kvartilen finns 25 procent av fallen.

Appendix 2. Product description of financial statements statistics

The Business enterprises – net results and balance sheets 2001 publication describes the formation of results, profitability and structure of various economic activities in the enterprise sector from the viewpoint of financial statement data. The text section contains reviews on the development of industry, construction, trade, hotels and restaurants, transport and business services between 1999 and 2001. The appended CD-ROM comprises an extensive table section on a more detailed level of the industrial classification. The Excel tables show the formation of results, balance sheets and key figures by economic activity from 1999 to 2001 and key figures by size category from 2001.

Availability of data for financial statements statistics

Statistics Finland's financial statement data include all economic activities of business enterprises and thus also contain information on other economic activities than those presented in this publication. The financial statement database covers the years 1995 to 2001. Information can be produced from the data according to customers' information needs on the most detailed level of the industrial classification, by area or size category, or on a chosen group of enterprises. (Information service: Merja Kiljunen, rakenne.tilastot@stat.fi)

The Business enterprises – net results and balance sheets publication is issued yearly. Net results of business enterprises 2002, preliminary data will be released in July 2003 and the final data for 2002 will be published in early 2004.

Financial statement data by economic activity are also published on Statistics Finland's website at: http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_til_tilieto.html and in the StatFin database service (a link from the website).

Description area of financial statements statistics

The financial statements statistics of different economic activities are compiled annually on the basis of corporate balance sheet and profit and loss account data. The statistical unit used is an independent enterprise. Groups of companies or corporate establishments are not covered. The data relate to the accounting period ending between 1 January and 31 December 2001. The accounting period of most enterprises is a calendar year.

In the last few years enterprises have transferred their fixed assets to separate enterprises. In the financial statements statistics these enterprises are kept in the principal activity of the transferring parent enterprise.

The financial statements database for 2001 contains financial statement data on a total of around 200,000 enterprises. The statistics consist of 27,000 enterprises from industry, 27,000 from construction, 45,300 from trade, 10,000 from hotels and restaurants and 21,000 enterprises from transport and 31,200 from business services.

Data sources of financial statements statistics

Business register

Statistics Finland's Business Register forms the basic framework of the statistics. The Business Register provides key classification variables for statistics, such as economic activity, legal form, ownership type, area, number of employees and size category. The enterprises were selected to the statistics file of the financial statements statistics using the same definitions for operating period, personnel and turnover as the Business Register.

Business taxation data

The financial statement database is based on the Tax Administration's business taxation data and Statistics Finland's enterprise inquiry. The business taxation data contains the financial statement data of all enterprises and self-employed persons subject to the Business Taxation Act. The data are based on financial statement data supplied to the Tax Administration for corporate taxation and they have been available to Statistics Finland since 1994. The statistics files of the annual statistics are formed from the profit and loss account and balance sheet data of the enterprises that have double-entry bookkeeping.

The business taxation data are important sources for business statistics, but they cannot be used as such for production of statistics. The quality of the data is checked and possible deficiencies are corrected by a multi-stage program. Around 88 per cent of the Tax Administration data are completely error-free. Deficiencies can be located and corrected for about 10 per cent of the data. Nearly two per cent of the data are imputed using the Donor or nearest neighbour system.

Enterprise inquiry

Statistics Finland's enterprise inquiry is sent to all large enterprises. The classification criterion for a large enterprise is the number of employees and the limit differs by economic activity (10, 20 or 50 persons). A sample from small construction and trade enterprises is also selected to the inquiry. Statistics Finland and the Tax Administration have had a uniform data content (in accordance with the new Bookkeeping Act) for the profit and loss account and balance sheet data since 2000. Data collection has been carried out jointly from 2001. The questionnaires can be found at: http://tilastokeskus.fi/tk/yr/rake_lomakkeet.html

Coverage of the enterprise inquiry

The data for the year 2001 contain 7,230 enterprises included in the enterprise inquiry. Their breakdown by economic activity is as follows: industry 2,766, construction 845, trade 1,811, hotels and restaurants 210, transport 785 and business services 813 enterprises. Of the aggregate turnover, these enterprises account for 93 per cent in industry, for 60 per cent in construction, for 74 per cent in trade, on average, for 48 per cent in hotels and restaurants, for 28 per cent in freight transport by road, for 85 per cent in other transport, and for 52 per cent in business services, on average.

Economic activities of financial statements statistics

From 1995 onwards the Standard Industrial Classification SIC 1995 has been used in financial statements statistics. Further information about the Industrial Classification is available on Statistics Finland's Classifications website (<http://www.stat.fi/tk/tt/luokitukset/index.html>).

Determination of the economic activity of an individual enterprise

The economic activity of an individual enterprise is determined in Statistics Finland's Business Register (<http://www.stat.fi/tk/ys/yritysrekisteri/index.html>). All enterprises and their actual establishments are classified according to the most detailed level of the industrial classification. The principal activity of an enterprise pursuing a variety of activities is determined on the basis of the value added produced in the enterprise's different activities. The value added of each of the enterprise's activities is obtained by multiplying the number of persons employed in the economic activity by the average value added of the activity in question. The principal activity of the enterprise is that with the highest value added. The definition of the principal activity proceeds in stages from the Section (alphabetical code) to the most detailed level. When the enterprise is classified according to its principal activity, all the enterprise's activities are lumped together. Thus the activities of a multi-activity enterprise that do not belong to the principal activity are also taken into account.

Underlying acts and decrees

Bookkeeping Act and Decree of 30 December 1997 / 1336

Financial statements statistics are compiled from the 2000 statistical data onwards in compliance with the new Bookkeeping Act and Decree that came into effect on 30 December 1997.

In connection with the renewal of the Bookkeeping Act and Decree, the Finnish Committee for Corporate Analysis reviewed the formulas for key figures used in financial statement analyses. One of the main changes in the formulas was the change in the reference point of the key figures for profitability and treatment of decreases in value as depreciation. Previously the key figures for profitability were compared to turnover, but in the new formulas the reference point is turnover plus other proceeds from business operations. In the financial statements statistics the new key figure formulas were introduced at the same time as the new profit and loss account and balance sheet formulas.

Regulations in the field of statistics

The most important regulations affecting the compilation of financial statements statistics are as follows:

- 1. Regulation concerning structural business statistics.** The key regulation guiding the annual compilation of statistics on business enterprises (Council Regulation concerning No 58/97 structural business statistics).
- 2. Regulation on statistical units.** A regulation concerning statistical units applied in business statistics (Council Regulation No

696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community).

3. Regulation on the classification of economic activities. Council Regulation No. 3037/90 of 9 October 1990 on the statistical classification of economic activities in the European Community, as amended by Commission Regulation No. 761/93 of 24 March 1993.

Key concepts

SME

The recommendation of the EU Commission (3 April 1996) concerning the definition of small and medium-sized enterprises (SMEs) (96/280/EC, Official Journal of the European Communities No. L 107/4) defines SMEs and small enterprises by the following rules:

1. Small and medium-sized enterprises, below 'SMEs', are defined as enterprises which
 - have fewer than 250 employees and where
 - the annual turnover is not in excess of EUR 40 million
 - or the balance sheet total is not in excess of EUR 27 million
 - and conform to the criterion of independence defined in Section 3.
2. When it is necessary to make a difference between small and medium-sized enterprises, 'small enterprises' are defined as enterprises which
 - have fewer than 50 employees and where
 - the annual turnover is not in excess of EUR 7 million
 - or the balance sheet total is not in excess of EUR 5 million
 - and conform to the criterion of independence defined in Section 3.
3. Independent enterprises are those which are not owned as to 25 per cent or more of the capital or the voting rights by one enterprise, or jointly by several enterprises, falling outside the definition of an SME or a small enterprise, whichever may apply.

Where it is necessary to distinguish micro-enterprises from other SMEs, these are defined as enterprises having fewer than 10 employees.

Median, lower quartile and upper quartile

Median is a much used middle figure indicating the typical value of distribution. More exactly, it is the middle observation value of distribution when the observations are ordered by magnitude. If there is an even number of observations, two middle values are chosen from which an average is taken.

Seventy-five per cent of the cases remain below the upper quartile and 25 per cent of the cases below the lower quartile.

Liite 3. Tunnuslukujen kaavat

Liiketoiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut

Liiketoiminnan tuotot yht.	= Liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot – käyttöom. luovutusvoitot
Jalostusarvo	= Käyttökate + henkilöstökulu yhteensä
Henkilöstön lukumäärä	= henkilöstön lukumäärä
Aineelliset nettoinvestoinnit	= Aineelliset hyödykkeiden lis. - Aineellisten hyödykkeiden väh.

Kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut

Käyttökate-%	$\frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$
Nettotulos-%	$\frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$
Kokonaistulos-%	$\frac{\text{Kokonaistulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$
Rahoitustulos-%	$\frac{(\text{Käyttökate} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} + \text{verot})}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} * 100$
Sijoitetun pääoman tuotto-%	$\frac{\text{Nettotulos} + \text{rahoitustuotot} - \text{rahoituskulut} + \text{Verot}}{\text{Oma pääoma} + \text{Tilinpäätössiirtojen kert.} + \text{Koroll. vieras pääoma}} * 100$

Rahoitusta kuvaavat tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä}}{\text{Vastattavaa yhteensä} - \text{Saadut ennakkomaksut}} * 100$
Kokonaisvelat/liikevaihto, %	$\frac{\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakkomaksut}}{\text{Liikevaihto}} * 100$
Nettovelat/liikevaihto, %	$\frac{\text{Kokonaisvelat} - (\text{Rahoitusarvopap.} + \text{Rahat ja pankkisaam.})}{\text{Liikevaihto}} * 100$
Quick ratio	$\frac{\text{Rahoitusarvopap.} + \text{Rahat ja pankkisaam.} + \text{Lyhytaik. saam.}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{Saadut ennakkomaksut}}$

Tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut

Liikevaihto / henkilöstö	$\frac{\text{Liikevaihto}}{\text{Henkilöstö}}$
Jalostusarvo / henkilökulut	$\frac{\text{Jalostusarvo}}{\text{Henkilöstökulut}}$

Yritystoiminnan tulos ja taseet 2001

-julkaisussa Suomen yritystoimintaa tarkastellaan yritysten tilinpäätöstietojen pohjalta. Julkaisuosa sisältää katsaukset teollisuudesta, rakentamisesta, kaupasta, majoitus- ja ravitsemistoiminnasta, liikenteestä sekä liike-elämän palveluista. Kaupan rakennetta on tarkasteltu myös yritysten omistuspuhjan kautta. Julkaisu sisältää kotimaisten tietojen lisäksi kansainvälistä vertailutietoa.

Lukijat voivat myös itse analysoida itseään kiinnostavia toimialoja liitteenä olevan CD-ROM:in avulla. CD-ROM sisältää lähes 200 toimialan tilinpäätöstiedot vuosilta 1999–2001. Tietoja löytyy siten useilta sellaisilta toimialoilta, joita ei julkaisun katsauksissa ole lainkaan tarkasteltu. Tuloslaskelman ja taseen lisäksi excel-
taulukoihin on valmiiksi laskettu eri toimialojen keskeiset tunnusluvut.

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Statistikcentralen, försäljning
PB 4C
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

Statistics Finland, Sales Services
P.O.Box 4C
FIN-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. + 358 9 1734 2011
Fax + 358 9 1734 2500
myynti@stat.fi
www.stat.fi

ISSN 0784-8463
= Yritykset
ISSN 1459-3785
ISBN 952-467-148-4
Tuotenumero 9958
EO

9 789524 1671484